

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

145140

İLKÖĞRETİMDE DİNLEME ANLAMA BECERİSİNİN GELİŞTİRİLMESİ

145140

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Bülent ARAS

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Gıyasettin AYTAŞ

Ankara – 2004

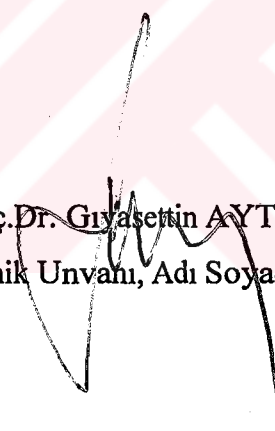
Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne

B¼lent ARAS'a ait "İlköğretimde Dinleme-Anlama Becerisinin Geliştirilmesi"
adlı çalışma j¼rimiz tarafından T¼rke Eğitimi Anabilim Dalında Y¼KSEK LİSANS
TEZİ olarak kabul edilmiştir.



Başkan Prof.Dr. Abdurrahman G¼ZEL

Akademik Unvanı, Adı Soyadı



¼ye Yrd.Doç.Dr. G¼yasettin AYTAS

Akademik Unvanı, Adı Soyadı (Danışman)



¼ye Yrd.Doç.Dr. Asiye DUMAN

Akademik Unvanı, Adı Soyadı

ÖZET

Dinleme, en etkili öğrenme yollarından biridir. İnsanın vaktinin büyük bir kısmını dinlemeye ayırdığını ve edindiği bilgilerin büyük bir kısmını da dinleme yoluyla elde ettiğini görüyoruz.

Dinleme konusunda çok ciddi çalışmaların yapıldığını söylemek mümkün değil. Bu çalışmada dinlemenin ne olduğu, İlköğretim Türkçe dersleri açısından dinleme, dinlemenin günlük yaşamdaki yeri, öğrenmedeki payı, dinleme türleri ve 6, 7 ve 8. sınıflarda dinleme becerisini geliştirmenin yollarından söz edilmiştir. Ayrıca Kırıkkale ilinde sosyo-ekonomik yönden birbirinden farklı üç ilköğretim okulunun 6, 7 ve 8. sınıflarında okuyan öğrencilerine okuduğunu anlama testi yapılarak seviyeleri ölçülmeye çalışılmıştır. Seviyeye uygun metinler sınıflarda işlenmiş, daha sonra derste anlatılanlara yönelik, dinlediğini anlama testi uygulanmış ve dinleme becerilerinin yanı sıra sınıf ve okul karşılaştırmaları yapılarak sosyo-ekonomik yönden farklı bu üç okul arasındaki başarı oranları ortaya çıkarılıp değerlendirilmiştir.

Yapılan bu uygulamalar sonucunda 8. sınıfların 7. sınıflara göre 7. sınıfların da 6. sınıflara göre okuduğunu ve dinlediğini anlama düzeylerinin daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Buradan şu sonuca ulaşılmıştır: 6. sınıftan 7. sınıfa, 7. sınıftan 8. sınıfa geçtikçe, gerek eğitim-öğretime; gerekse yaşa paralel olarak öğrencilerin anlama düzeyleri belirgin bir biçimde gelişmekte ve öğrenciler dinlediklerini daha rahat anlayabilmektedirler.

Yine bu uygulamada sosyo-ekonomik yönden farklı üç okulun 6. 7. ve 8. sınıfları okullar düzeyinde karşılaştırılmış, il merkezinde okuyanların ilçe merkezinde okuyanlara, ilçe merkezinde okuyanların da köy merkezinde okuyanlara oranla daha başarılı oldukları tespit edilmiştir.

Dinlediğini anlama testinde sorulan sorular dersin akış sırasına göre sorulmuş, buna paralel olarak ilk sorulara verilen cevapların yüzdesinin son sorulara göre daha

fazla olduğu görülmüştür. Bu durum öğrencilerin dinlemedeki dikkatlerinin dersin sonlarına doğru azaldığını göstermektedir.

Dinleme becerisinin kazandırılmasında kasetçalar ve video gibi araçlar çok önemlidir. Ancak okullarda bu araçların olmadığı gözlenmiştir. Okullarda dinleme becerisinin etkili olarak gerçekleştirilememesinde bu eksiklik önem arz etmektedir.

Öğrencilerin kültür birikimlerini artırdığı kütüphanelerin ilçe merkezi ve köy okulunda olmadığı gözlenmiştir. İl merkezindeki okullara göre köy ve ilçe okullarının başarı oranlarının düşük olmasının bir nedeninin de bu olduğu rahatlıkla söylenebilir.

Bu üç okuldaki Türkçe öğretmenleriyle dinleme eğitimi konusunda görüşme yapılmış, yapılan görüşmelerde öğretmenler; ders kitaplarına bağlı kaldıkları için dinlemeyle ilgili özel uygulamalar yapmadıklarını belirtmişlerdir. Ders kitaplarının dinlemeye ayırmış olduğu küçük bölümlerde ise, dinlemeyle ilgili uygulamaların olmadığını belirten öğretmenler, kendilerinin de özel bir uygulama yapmadıklarını, bu konuyla ilgili üniversitede de ayrıntılı bir eğitim almadıklarını belirtmişlerdir.

Sonuç olarak dinleme becerisi ile ilgili ne Türkçe ders kitabı yazarlarının, ne de öğretmenlerimizin yeterince bilinçli olmadıklarını görüyoruz. Bundan ötürü öğrencilere dinleme becerisi istenilen düzeyde kazandırılmıyor. Yapılması gereken Türkçe öğretmeni adaylarını üniversitede okurken dinleme eğitimi konusunda yeterli derecede bilgilendirmek ve yapılabilecek uygulamalardan haberdar etmektir. Türkçe yıllık planlarında dinleme becerisine ağırlıklı olarak yer vermek, öğretmenleri dinleme eğitiminin sistemli bir biçimde verilmesi gerektiği hususunda bilinçlendirmek gerekir.

ABSTRACT

Listening is basic of language skill, an done of the most effective learning method. If it is compared with the other language skills, we understand that listening is used more than the others. Perhaps we aren't aware of it but we listen somebody or technological tools like tv or radio through the day.

It is obvious that there has been no real study about listening till now. In this thesis, meaning of listening, listening for primary school Turkish lessons, the importance of it in daily life, portion of it for learning, kinds of listening and the ways of developing the skill of listenin in 6., 7. and 8. classes are told. Also, reading and understanding test was done to the students who are from 6. 7. and 8. classes of three different primary schools which are different in terms of social and economical situations and their levels were tried to be measured. Then course articles which are suitable for their level were examined by us and a listening – understanding test about these articles was done. After that listening skills and class – school comparisons were made, the success proportion between these three schools were found and they were evaluated.

As a result of these applications, it was understood that reading and listening-understanding levels of 8. classes were higher than 7. classes and 7. classes were higher than 6. classes. It is obvious that levels of students understanding are improving and they can understand the listening events easily by increasing from 6. to 7. and from 7. to 8. classes.

Also in this application, 6., 7. and 8. classes of three schools which are different according to their social and economical situations were compared as a whole and it was understood that students from city are more successful then the students from district and students from district are more successful than the students from village.

The questions in listening test were asked according to lesson's course and it was understood that proportion of the answers of first questions was more than the last questions. This result shows that the attention of students reduced through the end of course.

Tape recorder and video...etc. Are more important for acquiring the skill of listening but in the schools it is seen that these equipments are absent. So this is one of the effect of not acquiring the skill of listening in the schools.

The district and village students haven't got the libraries which are useful for students to increase their cultural knowledge. This is the other reason for these schools being more unsuccessful than the city schools.

Turkish teachers in these three schools were interviewed about listening education and they said that they told the lesson according to the course books, so they didn't do a special application for listening. Also they explained that in the sections about listening, there hadn't been an application about listening and they learned about this event in the university.

As a result, it is obvious that writers of Turkish course books and the teachers haven't got enough knowledge, so the students can't completely acquire the skill of listening. Turkish teachers must be informed enough about listening education and told about the application in the university. Teachers must use the listening skill in their lesson's plan and they must be informed about listening education and they must do some studies for students using the equipments about listening.

ÖN SÖZ

Türkçeyi doğru ve güzel kullanmada önemli unsurlardan biri de, dinleme becerisidir. Dil öğreniminin temellerinden olan dinleme, insanı bilgilendirir ve insanın ufkunun genişlemesini sağlar.

Epiktetos'un dediği gibi; “Bir güzel söz söyleme sanatı varsa, bir de güzel dinleme ve anlama sanatı vardır.” Anlamak ancak sağlıklı biçimde dinlemekle gerçekleşir. Güzel söz söylemek nasıl sanatsa, güzel dinlemek ve anlamak da sanattır.

Anlama becerisi, okuma-dinleme; anlatma becerisi de konuşma ve yazma alt becerilerinden oluşur. Dinleme en etkili öğrenme yollarından biridir, kişiyi başarıya götüren becerilerin başında gelir. Öğrenmenin ve başarının anahtarı dinlemedir, denilebilir. Türkçenin temel becerileri arasında en çok kullanılanı dinleme becerisidir. Buna karşın okuma, yazma, konuşma ve dinleme ile ilgili yapılan çalışmalara baktığımızda en çok ihmal edilen becerinin de yine dinleme becerisi olduğu gerçeği ön plana çıkar. Bu yüzden dinleme etkinliğini birçok kişi hakkını vererek sağlıklı bir biçimde gerçekleştiremez, bazen dinler gibi yaparız bazen de karşımızdakinin ne dediğini anlamayız. Bu da iletişimin sağlıklı olmasına neden olur ve konuşanı sağlıklı bir şekilde dinlemediğimizden anlamada pürüzler ortaya çıkar.

Dinlediğini anlama becerisi geliştirilebilen bir beceridir. Dinleme becerisinin geliştirilmesi ile ilgili uygulama çalışmalarıyla bu beceri düzeyinin ölçülmesinde kullanılan çalışmaları birbirinden ayırmak gerekir çünkü dinleme becerisinin ölçülmesi son derece zor ve karmaşıktır. Durum böyle olunca dinleme becerisinin değerlendirilmesinde sayısal bilimlerde olduğu gibi tam bir nesnellik sağlanamayabilir ama bu dinleme eğitimi ile ilgili ölçme yapılamaz anlamına gelmez.

Çalışmamız beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, dinleme becerisi ile ilgili genel kavramlar üzerinde durulmuştur.

İkinci bölümde, dinleme ile ilgili temel yaklaşımlara yer verilmiş, dinleme şekilleri ele alınmıştır.

Üçüncü bölümde, dinleme becerisinin kazandırılması, bu beceriyi kazandırırken dikkat edilmesi gereken özellikler ve dinleme becerisini geliştirici uygulama örnekleri üzerinde durulmuştur.

Dördüncü bölümde dinlediğini anlama becerisinin ölçülmesi ile ilgili yapmış olduğumuz uygulamaya yer verilmiştir. Uygulamanın problem durumu, önemi, sınırlılıkları, yöntemi, bulguları, yorumları, ve sonuç ve önerileri yine bu bölümde ele alınmıştır.

Son bölümde ise dinlediğini anlama becerisi ile ilgili yapmış olduğumuz uygulamaların metinlerine yer verilmiştir.

Dinleme iletişimi, iletişim ise insanlar arasındaki uyumu güçlendirir. Çevreyle sağlıklı, iyi bir iletişim kurmada ön koşul iyi bir dinleyici olmaktan geçer ancak Türk eğitim sisteminde öğrencilere doğru, açık ve güzel konuşma konusunda yetenekler kazandırılırken, dinleme alışkanlığı üzerinde yeterince durulmadığı da bir gerçektir. 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarının ve yıllık planlarının incelendiğinde dinleme becerisi ile ilgili uygulamaların çok yetersiz olduğu ve dinleme eğitime çok az zaman ayrıldığı görülür. Türkçe ders kitaplarında artık dinlemeye ayrılan bölümlerin genişletilmesi ve dinleme becerisinin geliştirilmesine yönelik uygulamaların artırılması gerekir ancak bu sayede dinlemeyi bilen, birbirini anlayan, sağlıklı bir biçimde iletişim kuran bireyler yetiştirebiliriz.

Bu çalışmada emeği geçen değerli hocam Yrd.Doç.Dr. Gıyasettin AYTAŞ'a, Prof.Dr. Saim KAPTAN'a, Doç.Dr. Fethi BALDEMİR'e, Araştırma Görevlisi Eyyup COŞKUN'a ve Çiğdem ARAS'a şükranlarımı sunarım.

İÇİNDEKİLER

Özet.....	i
Abstract.....	iii
Ön Söz.....	v
İçindekiler.....	vii
Kısaltmalar Cetveli.....	xi
Grafikler.....	xii

I. Bölüm

DİNLEME BECERİSİ

1. Dinleme ve İşitme.....	1
2. Dinleme ile Konuşma Arasındaki İlişki.....	2
3. Birikim Kazanmada Dinlemenin Yeri.....	3
4. İletişim ve Dinleme.....	4
5. Beyin Dinleme İlişkisi.....	5
6. Dinlemede Elves Yöntemi.....	6
7. Dinlemenin Diğer Öğrenme Biçimleriyle İlişkisi.....	8
8. Milli Eğitim Programlarında Dinleme Eğitimi.....	9
9. Dinleme Becerisi ile İlgili Amaç ve Davranışlar.....	11
10. İlköğretim Programı'na Göre Öğrencilerin Dinleme Süreleri.....	13

II. Bölüm

DİNLEME İLE İLGİLİ TEMEL YAKLAŞIMLAR

1. Dinleme Şekilleri.....	15
1.1 Etkin Dinleme.....	15
1.1.1 Not Tutulurken Dikkat Edilmesi Gereken Bazı Noktalar	21
1.1.2 Not Almanın Yararları.....	22

1.1.3 Etkili Dinlemeyi Engelleyen Faktörler.....	25
1.2 Pasif Dinleme.....	27
1.3 Empati ve Aktif Dinleme.....	27
1.4 Seçerek Dinleme.....	29
1.5 Eleştirel Dinleme.....	30
1.5.1 Eleştirel Dinleme Kartı.....	31
1.6 Duygusal Dinleme.....	31
2. İyi Bir Dinleyici Olmanın Özellikleri.....	31
3. Yetersiz Dinleme Belirtileri.....	33

III. Bölüm

DİNLEME BECERİSİNİN KAZANDIRILMASI

1. Dinleme Becerisinin Gelişimi.....	35
1.1 Dinlerken Yapılması Gerekenler.....	38
1.2 Sınıf İçinde Dinleme Becerisini Geliştirme Yolları.....	40
1.3 Okul Dışında Dinleme Becerisini Geliştirme Yolları.....	42
1.4 Geri Bildirimde Bulunma.....	43
1.5 Soru Sormak.....	44
1.5.1 Açık Sorular.....	44
1.5.2 Kapalı Sorular.....	44
2. Dinleme Becerisini Kazandırmada Dikkat Edilecek Hususlar.....	45
3. Çocuğun Dinleme Becerisinin Gelişimi.....	45
4. Dinleme Becerisinin Kazandırılmasında Etkili Olabilecek Uygulamalar.....	46
4.1 Türkçe Kitaplarında Bulunabilecek Dinleme Becerisini Geliştirici Örnek Dinleme Etkinliği 1.....	46
4.2 Türkçe Kitaplarında Bulunabilecek Dinleme Becerisini Geliştirici Örnek Dinleme Etkinliği 2.....	47
4.3 Manav Süpermarket Oyunu.....	49
4.4 İsmi Şaşırtma Oyunu.....	49
4.5 Türkçe Kitaplarında Bulunabilecek Örnek Dinleme Etkinliği 3.....	49
4.6 Hikaye Haritası.....	50

4.7 Türkçe Kitaplarında Bulunabilecek Örnek Dinleme Etkinliği 4.....	52
--	----

IV. Bölüm

DİNLEDİĞİNİ ANLAMA BECERİSİNİ ÖLÇME

1. Problem Durumu.....	54
1.1 Problem Cümlesi.....	55
1.2 Alt Problemler.....	55
1.3 Denenceler.....	55
1.4 Önem.....	56
1.5 Varsayımlar.....	56
1.6 Sınırlılıklar.....	57
1.7 Tanımlar.....	57
2. Yöntem.....	58
2.1 Araştırma Modeli.....	58
2.2 Evren ve Örneklem.....	58
2.3 Veri Toplama Teknikleri.....	59
2.3.1 Metinlerin Hazırlanması.....	59
2.3.2 Uygulama.....	60
3. Bulgular ve Yorum.....	60
4. Sonuç ve Öneriler.....	75
4.1 Sonuç.....	75
4.2 Öneriler.....	76

V. Bölüm

UYGULAMA METİNLERİ, METİN SORULARI, OKUDUĞUNU VE DİNLEDİĞİNİ ANLAMA TESTLERİ

1. Pilot Uygulama Metni.....	79
2. 6.Sınıflar, Okuduğunu Anlama Testi.....	83
3. 6. Sınıfların Uygulamalarında Kullanılan Metin ve Metne Yönelik Sorular	89
4. 6.Sınıflar İçin Metne Bağlı Dinlediğini Anlama Testi.....	91
5. 7.Sınıflar, Okuduğunu Anlama Testi.....	94
6. 7.Sınıfların Uygulamalarında Kullanılan Metin ve Metne Yönelik Sorular	100
7. 7.Sınıflar İçin Metne Bağlı Dinlediğini Anlama Testi.....	102
8. 8.Sınıflar, Okuduğunu Anlama Testi.....	105
9. 8.Sınıfların Uygulamalarında Kullanılan Metin ve Metne Yönelik Sorular.....	111
10. 8.Sınıflar İçin Metine Bağlı Dinlediğini Anlama Testi.....	113
Kaynakça.....	116

EKLER

1. Dinleme Ölçeği 1 (4-8. Sınıflar).....	124
2. Dinleme Becerisi Testi.....	126
3. Dinleme Ölçeği 2.....	127
4. Dinleme Çizelgesi.....	128
5. İlköğretimin İkinci Kademesi İçin Sınıf Düzenegi Örneği.....	129
6. Spss Verileri.....	130

Kısaltmalar

a.g.e : Adı Geçen Eser

a.g.m :Adı Geçen Makale

a.g.b :Adı Geçen Bildiri

c. : Cilt

Çev. : Çeviren

Der. : Derleyen

Ed. : Editör

No. : Numara

S. : Sayı

s. : Sayfa

İ.Ö.O : İlköğretim Okulu

Şeh. : Şehitler İlköğretim Okulu (İl Merkezindeki Okul)

Vak. : Vakıfbank Gaffar Okkan İlköğretim Okulu (Taşımali Köy Okulu)

Cum: : Cumhuriyet İlköğretim Okulu (İlçe Merkezindeki Okul)

Grafikler

1.Grafik : 6.Sınıfların Okuduğunu Anlama Testinden Aldığı Puanların Okullara Göre Karşılaştırılması

2.Grafik : 6.Sınıfların Dinlediğini Anlama Testinden Aldığı Puanların Okullara Göre Karşılaştırılması

3.Grafik : 6.Sınıfların Okuduğunu ve Dinlediğini Anlama Testlerinden Aldığı Puanların Okullara Göre Karşılaştırılması

4.Grafik : 7.Sınıfların Okuduğunu Anlama Testinden Aldığı Puanların Okullara Göre Karşılaştırılması

5.Grafik : 7.Sınıfların Dinlediğini Anlama Testinden Aldığı Puanların Okullara Göre Karşılaştırılması

6.Grafik : 7.Sınıfların Okuduğunu ve Dinlediğini Anlama Testlerinden Aldığı Puanların Okullara Göre Karşılaştırılması

7.Grafik : 8.Sınıfların Okuduğunu Anlama Testinden Aldığı Puanların Okullara Göre Karşılaştırılması

8.Grafik : 8.Sınıfların Dinlediğini Anlama Testinden Aldığı Puanların Okullara Göre Karşılaştırılması

9.Grafik : 8.Sınıfların Okuduğunu ve Dinlediğini Anlama Testlerinden Aldığı Puanların Okullara Göre Karşılaştırılması

10.Grafik : 6., 7. ve 8. Sınıfların Okuduğunu ve Dinlediğini Anlama Testlerindeki Başarı Ortalamaları

I. BÖLÜM

DİNLEME BECERİSİ

1. Dinleme ve İşitme

Dinleme ve işitme çoğu zaman aynı kavramlar olarak algılanmakla birlikte, birbirinden çok farklı iki kavramdır. Dinlemeyle, genellikle iradeli bir faaliyetken, işitme çoğu zaman istem dışı olarak gerçekleşir. Dinleme; konuşan kişinin vermek istediği sözel iletileri anlayabilme ve söz konusu uyarana karşı tepkide bulunabilme etkinliğidir. İşitme ise kulakla algılamak, duymaktır. İşitme doğal bir sürecin sonucu; dinleme ise öğrenilmesi ve kazanılması gereken bir beceridir.

İşitme, isteğimiz dışı gerçekleşirken; dinleme, belli bir amaç doğrultusunda yapılmaktadır. Fizyolojik olarak işitme, ses dalgalarının dış kulaktan kulak zarına iletildiği ortak kulakta mekanik titreşimlere, iç kulakta da beyne giden sinir akımlarına dönüştüğü bir süreçtir.

Görme ile bakma arasında nasıl bir fark varsa, işitme ve dinleme arasında da benzer bir fark vardır. İşitme kişinin dışardan gelen bütün sesleri algılayabilme yeteneğinin adıdır. Dinleme ise kişinin kendi iradesi ile kulağına gelen birçok sestten birini seçmesi, algılaması ve değerlendirme sürecinin tamamıdır. İnsan her şeyi işitebilir ama dinlemeyebilir. Dinleme bireyin iradesine ve seçme isteğine dayalıdır. Örneğin, öğrenci dersi dinlerken dışarıdan hızla geçen bir arabanın sesini dinlemez, işitir.

Dinlediğimiz birisinin, öğretmen, arkadaş veya bir konferansta konuşmacı, daha sonra söylediklerinin hiçbirini hatırlamadığımız olmuştur. Özellikle derslerde öğretmeni duyar fakat, dikkatimizi veremiyor olabiliriz. Bu durum dinleme ile duyma arasındaki farkı ortaya koyar. Duyma pasif, biyolojik bir süreçtir. Çevreden gelen sesler

kulak tarafından alınır. Dinleme ise bilişsel bir etkinliği kapsayan bir süreçtir. Dinleme amaçlı ve kısıtlıdır, düşünmeyi içerir.

İnsan kulağına gelen seslerin gücü ölçülerek bunlar arasında bir sınıflandırma yapılmıştır. Bu sınıflandırmaya göre işitme eşiği 0-4 desibeldir. İnsanların işitebildiği ses gücü 20 desibel, fısıltı halinde konuşma 20 ile 40 desibel, sakin sokak seslerinin gücü 40-50 desibeldir. Normal konuşma 60 desibel, işlek caddedeki trafik gürültüsü 80 desibel; kapalı yerde makine gürültüsü 110-120 desibel; ağrı verici şiddetteki ses 120 ile 140 desibel olarak belirlenmiştir.(Yalçın, 2002:124)

Sonuç olarak dinleme ve işitme birbirlerinden çok farklı kavramlardır. Bunun öğrencilere de anlatılması, kavratılması gerekmektedir. Dinleme ve işitme arasındaki ayrımı yapan öğrenci dinlemeye daha büyük önem verecek, işittiği her sesin dinleme olmadığını anlayacaktır.

2. Dinleme ile Konuşma Arasındaki İlişki

Dinleme ile konuşma becerisi arasında doğrudan bir ilgi bulunmaktadır. Konuşma birden fazla kişi arasında gerçekleştiği için, konuşanlar birbirlerini dinlemek zorunda kalırlar. Dinleme becerisi gelişmemiş olan birinin güzel konuşması beklenemez. Doğuştan işitme özürlülerin işitme kusurları giderildikten sonra konuşma becerilerinin de gelişmeye başladığı görülmektedir. Küçük yaşlarda işitme becerilerini yitirmiş olan çocukların konuşma yeteneklerinde de gerileme olduğu göze çarpmaktadır. Dinleme, yapılan araştırmalara göre çocuğun sosyalleşmesine paralel olarak gelişmektedir.

Dinleme sağlıklı iletişimin en önemli unsurlarından biridir. Bu yüzden işitme kusurları olanların, konuşmaları problemlidir. (Ünalın,1999:67) Yapılan araştırmalara göre :

- 1- Doğuştan işitme özürlü olanlar konuşmayı öğrenemiyorlar.

2- Gelişme dönemi sürerken işitme becerisini kaybedenlerde konuşma becerisinin de gerilediği görülüyor.

3- Kulağı sonradan tedavi edilenler yavaş yavaş konuşmaya da başlıyorlar.

4- Bir toplumda yaşarken kaybolan ve uzun süre sonra bulunan çocukların ilk öğrendikleri dili ve konuşma becerilerini yitirdikleri görülüyor.

Bu sonuçlar, iyi bir konuşmanın ancak iyi bir dinleme eğitimi ile kazanılacağını ortaya koyuyor.

İyi bir dinleyici konuşanın söylediklerinden daha fazlasını, söylemediklerini fakat söylemek istediklerini bile aslında anlayabilir. Güzel ve etkili konuşmak için dinlemeyi iyi bilmek gerekir.

3. Birikim Kazanmada Dinlemenin Yeri

Birikim, gözlemler, deneyler sonucu elde edilenlerin bütünüdür. Birikim sayesinde insanlar kültürlerini geliştirir. Bu da daha çok dinleme etkinliği ile gerçekleşir. Birikim kazanmanın önemli yollarından biri de dinlemedir.

İnsan yaşamı boyunca dinleme ile iç içedir. Bu yüzden elde ettiği birikimlerin büyük bir kısmını bu yolla kazanır. Yazının olmadığı dönemlerde bilgiler kulaktan kulağa aktarılmaktaydı. Halk edebiyatında yer alan deyimleri, atasözleri vb. anlatımların birçoğu kulaktan kulağa anlatılarak; dinleyerek elde ettiğimiz birikimlerdir.

“Savaşta Siberetik” adlı kitabın yazarı Brian Adams, bir günümüzü nasıl geçirdiğimize dair şöyle bir yüzdeleme yapıyor:

% 9 yazarak

% 16 okuyarak

% 30 konuşarak

% 45 dinleyerek.

Buradan da anlaşılacağı gibi dinleme günlük faaliyetimiz içerisinde büyük bir yer tutuyor.

“Bizler varlıkları, eylemleri görerek, duyarak, dokunarak, tadarak ve koklayarak algılarız. Öğrendiklerimizin %83’ünü görme, %11’ini işitme , %3,5’ini koklama, %1,5’ini dokunma, %1’ini tatma yoluyla elde ettiğimiz bilindiğine göre öğrendiklerimizin önemli bir kısmı dinleme yoluyla kazanılmaktadır. Gelişmiş ülkelerde öğrencilerin okuldaki zamanın büyük kısmını dinleme ile geçirdiği ileri sürülmektedir. ABD’de tipik bir ilkokul ve ortaokul öğrencisi, okuldaki zamanının %50’sini dinleyerek geçirirken bu oran üniversitede %90’lara ulaşmaktadır. Bu da gösteriyor ki dinleme öğrenme sürecinin en önemli parçasıdır.” (Çiftçi,2001:169).

Madem hayatımızın büyük bir çoğunluğu dinleme ile geçiyor o zaman bizler bu etkinliği gereğince yerine getirirsek hayatta daha başarılı oluruz.

4. İletişim ve Dinleme

İletişim; duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması, bildirişim, haberleşme, iletişim(TDK,1992:696). Başarılı bir iletişimde en önemli aşama anlayabilmektir. İyi bir dinleyici olabilmek için insanların bilinçli bir çaba harcaması ve ortama uygun yeni beceriler geliştirmesi gereklidir.

İletişimde başarının sırrı iyi bir dinlemedir. David Schwartz “Büyük insanlar düşünmeyi tekellerine alır, küçük insanlarsa konuşmayı” diyerek bu konuya dikkat çeker. İyi bir dinleyici, iletişim kurduğu kişinin yalnız söylediklerini değil, yüzü, eli, kolları ve bedeniyle yaptıklarını da "duyar"; çünkü yüz ifadeleri, el ve kol hareketleri, bedenin duruş tarzı, ses tonu gibi sözsüz mesajlar da iletişimin bir parçasıdır. Hatta bazen tek başına iletişimidir.

Sözlü iletişimde, iletişim içinde olan insanların birbirlerini "duydıklarını" anlatmak için kullandıkları çeşitli yöntemler vardır. Bunların kullanılış biçimi,

iletişimin gücünü ve süresini belirler. Günlük yaşam içinde mola vererek kendimize bakmak, her zaman yaptığımız ya da yapabildiğimiz bir davranış değil ama bazen kişinin kendini, ilişkilerinde hangi konumda olduğunu sorgulayan bir gözlükle değerlendirmesi, günlük yaşadığı durumları fark etmesine ve yeni çözümler üretmesine olanak sağlayabilir. Bu da iletişimi kolaylaştırmada önemli bir yarar sağlar.

"İlköğretimden itibaren öğrencilere eğitim öğretimin yanı sıra sabırla dinleme alışkanlığı da kazandırılmalıdır ancak ilköğretimden yüksek öğretime değin nedense dinleme alışkanlığı üzerinde durulmaz. İlköğretimde Türkçe dersinin amaçlarından birisi öğrencilere dinleme alışkanlığı ve zevkinin kazandırılması olmalıdır."(Türkoğlu,2001:3)

Çevreyle sağlıklı bir iletişim kurmada ön koşul iyi bir dinleyici olmaktan geçer. Ancak Türk eğitim sisteminde öğrencilere doğru, açık ve güzel konuşma konusunda yetenekler kazandırılırken, dinleme alışkanlığı üzerinde yeterince durulmadığı da bir gerçektir.

5. Beyin Dinleme İlişkisi

Sesin kulağımızdan geçerek sinir uçlarına ulaşması ile birlikte beynimizde bir süzme işlemi uygulanır. Süzülen ses tanıma merkezinde tanınır, işitme yorum alanında değerlendirilir. Böylece dinleme işlemi gerçekleşir. İşitilen ses ve dinleme süreleri belirlenmiş, dinleme bozukluklarının beyinle ilişkileri çıkarılarak giderilmeye çalışılmıştır. Algılama ve anlamamanın nirengi noktası olan okuma ve dinleme doğrudan beyinle ilgilidir.

Beyindeki dil formasyonu anlama ve anlatma becerilerinden oluşur. Anlama becerisi okuma ve dinleme; anlatma becerisi ise konuşma ve yazma becerilerini içerir. Dil formasyonunu olgunlaştırabilmek için bu dört beceriyi de eşit şekilde eğitmek gerekir. (Yalçın, 2002:123)

Dinleme becerisi de diğer beceriler gibi sürekli gelişir. Dinlediklerimizi anlama hızı eğitimle geliştirilebilir. Son yapılan araştırmalar da kulağımız dinleme işini sesleri

tek tek, birbirine bağlantılı olarak veya boğumlanmış ses öbekleri halinde dinlememektedir. Sesler, ses grupları, anlam bütünlüğü içinde beynimize giriyor, yorumlanıyor. Yorumlanırken anlam grubunun öncesiyle sonrası arasında ilgi kuruluyor, gelecek anlam grupları da çağrışım yoluyla anlaşılıyor.

Dilin gramer kalıpları ile dinlenen metindeki bilginin algılanması arasında ciddi bir ilişki vardır. Türkçenin öğretiminde son ekler, dinlediğimizi hızla anlama becerisinde önemli bir yere sahiptir. “...in/ ...sı” veya “...dan/ ...ya” gibi kalıplar beynimizde çocukluğumuzdan itibaren dinleyerek oluşturduğumuz hazır kalıplardır. Zihnimiz bu kalıplar sayesinde anlam bütünlüğünü hızla tamamlayarak anlamaktadır.

Edat ve bağlaçların da hızlı kavramada çok önemli yer tutar. “Ne Ahmet....” dendiğinde beynimiz hemen bu kalıbı hatırlamakta ve “ne de bir başkası” ifadesini tahmin edebilmektedir.

Beyin-dinleme ilişkisinin öğrenciler sade bir biçimde anlatılması ve bu konuda öğrencilerin bilinçlendirilmesi öğrencinin dinleme etkinliğine bakış açısını olumlu yönde değiştirebilir.

6. Dinlemede Elves Yöntemi

Elves, İngilizce “excite”, “listen”, “visualize”, extend” ve “savor” kelimelerinin baş harflerinin bir araya gelmesinden oluşmuştur. Elves dinlediğini anlama becerisinin geliştirilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Başlangıç düzeyine yönelik olan Elves Türkçe derslerinde öğretmenler ve anne, baba tarafından çocuklara uygulanabilir.

Elves yönteminde, dinlediğini anlama becerisi beş aşamada gerçekleşmektedir:

6.1 Excit (Ön Bilgilerin Hatırlanmasını Sağlama-Dikkati Çekme-Güdüleme)

Öğrencilere metni dinletmeden önce konu ile ilgili ön bilgiler hatırlatılır, öğrencilere dinleyecekleri konu hakkında ipuçları verilmeye çalışılır. Konunun kahramanlarının kim olacağı, konuda neler anlatılacağı öğrencilere sezdirilmeye çalışılır. Bununla ilgili bir tartışma ortamı yaratılır. Tartışmadan yola çıkılarak öğrenciler konuya motive edilir. Konu ile ilgili dikkat çekici sorular da bu bölümde sorulur. Bu bölüm giriş niteliğindedir. Öğrencilerin motive edilmesi esastır. Konuya öğrencilerin dikkati ne kadar çok çekilirse dinleme de o kadar canlı olacaktır.

6.2 Listen (Dinleme)

Öğrencilerin metin (hikaye) okunurken tahmin yapmaya yönlendirilmeleridir. Bu aşamada önemli olan sadece işlenecek hikayenin anlaşılması değil hikayenin seyri esnasında öğrencilerin tahminlerle derse katılımlarının sağlanmasıdır. Öğrenciler hikayenin gidiş durumuna göre tahminlerini, olayın nasıl gelişebileceği yönündeki düşüncelerini söylerler. Bu, metin okunmadan önce yapılır. Böylece sade bir öykü dinleme yerine, öğrencilerin düşünmesi, düşüncelerinin dile getirilmesi, yaratıcılıklarının geliştirilmesi ve konuyu daha iyi kavramaları sağlanmış olur.

6.3. Visualize (Görüntüleme-Canlandırma)

Öğrencilerden hikayeyi dinlerken aynı zamanda zihinsel canlandırma yapmaları beklenir. Böylece öğrenci hikayeyi daha dikkatle dinleyecek aynı zamanda hayal kurma becerisi de gelişecektir. Zihinsel canlandırma öğrencilerin kafasında birçok imgeyi birden çağrıştırarak bunları dili ile ifade etme isteğini uyandıracaktır bu da dil becerilerini geliştirecektir.

6.4. Extend (Geliştirme-Detaylandırma)

Öğrenciden dinlediklerinin kendilerinde bıraktıkları izler sorulur. Dinlediklerini geliştirici sorular sorularak cevapları alınır. Hikayenin yardımcı düşünceleri ve ana düşüncesi bu bölümde sorulabilir. Öğrencilere yaşamlarında bu hikayeye benzer bir durum yaşayıp yaşamadıklarını sorulabilir. Böylelikle öğrencilerin dinlediklerini ne kadar anladıkları da ortaya çıkmış olur.

6.5. Savor (Özümseme – Belleğe Yerleştirme)

İşlenen hikaye yavaş yavaş sindirilmelidir. Öğrencilere, hikaye okunduktan sonra hikayeyi daha iyi özümseyebilmeleri için biraz zaman tanınmalıdır. Ders hikayenin uzunluğuna, kısalığına göre iyi ayarlanmalıdır. İşlenen hikayenin özümsemesi için ders planının çok dikkatli hazırlanması gerekmektedir. (Yangın,1998:42)

7. Dinlemenin Diğer Öğrenme Biçimleriyle İlişkisi

Dinlemenin yanında başka öğrenme biçimleri de vardır: Gözlem, sınıma-yanılma, okuma, konuşma, düşünme, soru sorma, merak, araştırma, inceleme, deney, tecrübe, atasözleri, deyimler, bütün sanat dalları, bilim, din, kültür vs. Bu öğrenme yollarının her biri özel bir çaba ve metot gerektirir. Kişinin daha fazla çalışmasına yol açar. Hatta, yöntem eksikliği veya yanlışlığı yüzünden sonuca varamayabilir ya da yanlış bilgiler elde edebilir.

Dinlemede ise, karşımızda bir uzman vardır. Konuyu derleyip toplayıp anlayabileceğimiz hale getirmiştir. Üstelik, anlamadığımız konularda soru sorma imkanımız da vardır. Bize düşen sadece dikkatle dinlemektir.

Bilgilerin değerlendirilmesinde tecrübe eksikliğinden kaynaklanan hüküm verememe gibi bir durum varsa, uzmanın tecrübesinden yararlanılabilir.

8. Milli Eğitim Programlarında Dinleme Eğitimi

1998'e kadar Milli Eğitim Programlarında dinleme eğitimi konusuna pek yer verilmemiştir. Dinleme eğitiminden ilk defa 1968 İlkokul Müfredat Programı'nda söz edilmiştir. Burada öğrencilerin her sınıfta "dinleme ve izleme tekniği bakımından" kazanacakları davranışlar belirtilmiştir. Bu davranışların 1995 İlkokul Müfredat Programı'nda da aynen tekrar edildiğini görüyoruz. Uzun yıllar dinleme becerisi ile ilgili ciddi çalışmalar da yapılmamıştır. Bu durum dinleme eğitimi açısından büyük bir eksiklik olarak kabul edilmektedir.

1998 İlköğretim Programı'nda her sınıf için ayrı ayrı belirtilen dinleme becerisinin kazandırılmasında genel amaçlar şöyledir:

1. Öğrencilere düzeylerine uygun konuşmaların olduğu bir filmi, röportajı, oyunu, müsamereyi izleyerek dinleme alışkanlığını kazandırma.
2. Dinledikleri metinleri veya parçaları doğru anlama ve yorumlama yeteneğini kazandırmak.
3. Amacına uygun dinleme yeteneğini kazandırmak.
4. Söylenilenleri dinleyerek tam ve doğru olarak anlama yeteneği kazandırmak.
5. Haber almak ve bilgilendirmek için dinleme yeteneği kazandırmak.
6. Ön yargılardan uzak , nezaket kurallarına uygun dinleme yeteneğini kazandırmak.
7. Sınıf içinde gerçekleştirilen açık oturum, münazara, tartışma gibi etkinliklerin etkin bir şekilde dinleme ve söz verildiğinde de uygun bir şekilde sorular sorabilme yeteneğini kazandırmak.
8. Dinlediği konuların ana düşüncesini kavrayabilme yeteneğini kazandırmak.
9. Dinledikleri arasında neden sonuç ilişkisi kurarak tam ve doğru anlama yeteneğini kazandırmak.

10. İlköğretimin son sınıfında öğrencilerin konuşulanları 35-40 dakika dinleyebilme yeteneği ve ilginç bölümlerinden not alabilme yeteneğinin kazandırılması.

Programda, öğrencilerin dinleme, izleme tekniği bakımından kazanacakları davranışlar ise, sınıf seviyelerine göre şöyle belirlenmiştir:

VI. Sınıfta:

1. 25-30 dakikalık bir konuşmayı, konferansı vb. dinleyebilmek.
2. Radyoda, televizyonda, ilgi duyduğu haberleri vb. yayınları dinleyip, izleyebilmek.
3. Bir sınıf içi tartışmasını dinleyip, izleyebilmek.
4. Düzeyine uygun bir filmi, röportajı, oyunu, müsamereyi izleyebilmek.

VII. Sınıfta:

1. 30-35 dakikalık bir konuşmayı, konferansı vb. dinleyebilmek.
2. Radyoda, televizyonda, düzeyine uygun yayınları dinleyip, izleyebilmek.
3. Bir tartışmayı, açık oturumu dinleyip, izleyebilmek.
4. Düzeyine uygun bir filmi, oyunu, müsamereyi izleyebilmek.

VIII. Sınıfta:

1. 35-40 dakikalık bir konuşmayı, konferansı vb. ni dinleyebilmek ve ilginç bölümlerinden not alabilmek.
2. Radyoda, televizyonda haberleri, yayımları dinleyip, izleyebilmek.
3. Bir münazarayı, açık oturumu vb. ni dinleyip, izleyebilmek; (söz verilirse) yöntemine uygun sorabilmek.
4. Bir filmi, oyunu, müsamereyi izleyebilmek.

Dinleme becerisinin kazandırılmasındaki amaçların 1998 İlköğretim Programı'nda her sınıf için ayrı ayrı ele alınması dinleme becerisinin kazandırılması gerekliliği hususundaki bilinçlenmeyi bizlere gösteriyor. Ancak amaç ve davranışların çok açık olmadığını, yöntem ve tekniklerden de pek fazla söz edilmediğini görüyoruz. Öğretmen bunları da göz önünde bulundurarak. bu doğrultuda adımlarını daha sağlam atacaktır.

İlköğretime yönelik hazırlanan ders kitaplarında dinleme eğitimine yeterli oranda yer verilmediğini görüyoruz. Türkçe öğretmenleri bu açığı kapatmaya çalışmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı 2003-2004 Eğitim-öğretim yılı için geçmiş yıllardan farklı olarak 6-7-8. sınıflar için Türkçe ders planlarını kendisi hazırladı. Hazırlanan planlarda yine dinleme becerisinin kazandırılmasına yönelik hiçbir özel uygulamanın ve çalışmanın olmadığını görüyoruz.

9. Dinleme Becerisi ile İlgili Amaç ve Davranışlar

Her konunun belli bir amacı ve o amaca yönelik de davranışları vardır. Dinleme becerisinin geliştirilmesine yönelik belirlenen amaçlar ve bu amaçlara yönelik de davranışlar geliştirilmektedir. Amaç ve davranışların tutarlı olması, hedeflerin gerçekleştirilmesinde önemlidir. Bu konuda hazırlanan amaç ve davranışlardan bazı örnekler vermek istiyoruz:

Amaç: Düzeyine uygun konuşmaları dinleme becerisi

Davranışlar:

1. Dinlemek için uygun bir şekilde oturma.
2. Dikkatini konuşulacak konu üzerine toplama.
3. Dikkatini konuşmacıya yöneltme.
4. Gözleriyle konuşanı izleme.
5. Konuşanın ve dinleyicilerin dikkatini dağıtacak hareketler yapmama.
6. Konuşanın ileri sürdüğü önemli fikirleri not alma.
7. Konuşmacıya, konuşma sırasında, dinlediğini gösterir sözel olmayan tepkiler gösterme.
8. Konuşmacının, farklı anlamlara gelebilecek sözlerini yakalama (not alma).
9. Dikkatini konuşma boyunca sürdürme.
10. Konuşmacıya soru sormak için uygun zamanda söz isteme.

Amaç: Dinlediği düzeyine uygun konuşmaları tam ve doğru olarak anlayabilme.

Davranışlar:

1. Dinlediği konuşmanın konusunu ya da temasını bir cümleyle yazma / söyleme(ya da önerilenler arasından seçip işaretleme).
2. Dinlediği konuşmanın ana düşüncesini ve yardımcı düşüncelerini birer cümle ile yazma/söyleme (ya da önerilenler arasından seçip işaretleme).
3. Dinlediği konuşmanın (varsa)gelişim sırasını ya da giriş , gelişme, bölümlerini yazma/söyleme.
4. Dinlediği konuşmayı, özünü yitirmeden kendi cümleleriyle özetleme.
5. Dinlediği konuyla ilgili yazılı/sözlü görüş bildirme.
6. Dinledikleri arasında neden sonuç ilgisi kurma.
7. Dinlediği olayın geçtiği yeri, zamanı, kahramanları yazma/söyleme.
8. Dinlediği olayın (varsa) kahramanlarının portrelerini kendi cümleleriyle yazma/söyleme.
9. Dinlediği konuya uygun başlık yazma/söyleme.

Amaç: Dinlemenin günlük yaşamdaki önemini takdir ediş.

Davranışlar:

1. Bilgi, düşünce, haber almak için radyo ve televizyondaki düzeyine uygun yayınları izleme.
2. Boş zamanlarında müzik dinlemeyi alışkanlık haline getirme.
3. Düzeye uygun etkinliklerden (tiyatro, sinema vb. yararlanmayı alışkanlık haline getirme.
4. Denediklerini önyargılardan (kişisel sevgi ve karşıtlık duygusu) sıyrılarak tarafsız biçimde değerlendirme.
5. Dinlediklerine , kendi düşüncelerine aykırı olsa bile hoşgörü duygusu besleme.

6. Dinlediklerine, kendi düşüncelerine aykırı olsa bile, hoşgörü duygusu besleme.

7. Dinlediklerini önyargılardan (kişisel sevgi ve karşıtlık duygusu) sıyrılarak tarafsız biçimde değerlendirme.(Tebliğler Dergisi,1981)

Banu Yangın(1999:30) bu amaç ve davranışlarla ilgili olarak şunları söylemektedir:

“İlköğretim Okulu Türkçe Programı’nda, dinlediğini anlama becerisinin öneminin vurgulandığı, buna rağmen ilgili hedef ve davranışlara, öğretme-öğrenme durumlarına yeterince yer verilmediği görülmektedir. Bunun doğal bir sonucu olarak da Türkçe derslerinde dinlediğini anlama becerisinin geliştirilmesine dönük etkinliklere yeterince yer verilmemektedir.”

Dinleme ile ilgili amaç ve davranışlara dikkatle baktığımızda dinleme ile anlamanın bir bütün olduğunu rahatlıkla görebiliyoruz. Burada yapılması gereken amaç ve davranışların 6., 7. ve 8. sınıflara göre net bir biçimde ayrımının yapılmasıdır.

10. İlköğretim Programı’na Göre Öğrencilerin Dinleme Süreleri

Dinlemenin etkili olduğu sürelerin bilinmesi, dinleme etkinliklerinde son derece önemlidir. Öğretmenlerin eğitim ortamında bu durumu dikkate almaları, öğrencilerin etkin dinleme sürelerini göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. İlköğretim öğrencilerinin dinleme süreleri İlköğretim Programında şu biçimde belirtilmiştir:

1.sınıflar	3-5 dakika
2.sınıflar	5-8 dakika
3.sınıflar	8-10 dakika
4.sınıflar	10-15 dakika
5.sınıflar	15-20 dakika

6.sınıflar	25-30 dakika
7.sınıflar	30-35 dakika
8.sınıflar	35-40 dakika

Öğretmenlerimizin dinleme eğitimi yaparken bu süreleri göz önünde bulundurmaları; aynı zamanda ders planlarını da bu sürelere göre ayarlamaları gerekmektedir.



II. Bölüm

DİNLEME İLE İLGİLİ TEMEL YAKLAŞIMLAR

1. Dinleme Şekilleri

Dinleme değişik şekillerde gerçekleşmektedir. Bunu iki ana başlık altında toplayabiliriz:

- 1- Etkileşimli Dinleme : Bu dinleme de tepkisel bir durum söz konusudur. Dinleyen, mesajlara karşılık verebilir. Telefon konuşmaları, grup ve sınıf içi dinlemeler gibi.
- 2- Etkileşimsiz Dinleme: Dinleyenin herhangi bir şekilde iletişime katılmadığı bir dinlemedir. Radyo ve müzik dinleme gibi.

1.1 Etkin Dinleme

Etkin dinleme, alıcı açısından iletişimdeki gürültüyü azaltma ve mesajı tam ve doğru olarak alma etkinliğidir. Etkin dinleme sadece mesajı almakla sınırlı değildir. Mesajın alındığını geri bildirmeyi de içerir. Farkında olarak ve belirli kurallara uyularak yapılması gerekir. Eğitim, iş görüşmeleri, çocuklarla etkileşim gibi değişik alanlarda etkin dinleme yapmak mümkündür. Amaç, çoğu zaman bir sorunun anlaşılması ve çözümüne yardımcı olunmasıdır.

Etkin dinleme için uygun ortam oluşturulmalıdır. Ortamın, mesaj içeriği üzerindeki bozucu etkileri en az seviyede olmalıdır. Gürültüsüz, yeteri kadar aydınlatılmış ve iletişim sürecine dışarıdan müdahale edilmesinin önlenmiş olduğu ortamlar tercih edilmelidir.

Konuya ilişkin bilginin önceden artırılması iletişimi kolaylaştırır. Özellikle teknik bir konu konuşuluyorsa, en azından konuya ilişkin kavramlar bilinmelidir. Dinleyicinin, konuşmacıya ilişkin tutumlarını iletişim ortamına taşımaması, konuşanın özellikleri ile konunun içeriğini iyi ayırt edebilmesi önemlidir. Böylece algı yanılmalarını önemli ölçüde azaltmak mümkün olabilir (Cüceloğlu, 1997; Navaro, 2000).¹

Dinleme sırasında anlaşılmayan sözlerin açıklanması istenmelidir. Açıklayıcı sorular sorulmalı ama soruların yönlendirici olmamasına özen gösterilmelidir (Perkins, 1999; Department Of Veterans Affairs, 1998). Yapılan açıklama tatmin edici olduğunda, bu konuşana geri bildirilmelidir.

Sadece sözlerin dinlenmesiyle yetinilmemeli, sözel olmayan davranışlara da dikkat edilmelidir (Cüceloğlu, 1997; Sturges and Minor, 2000). Yüz yüze iletişimde duygusal mesajların %55'inin yüz ifadeleri, %38'nin söz ötesi ve ancak %7'sinin sözlerle verildiği hesaplanmıştır (Mehrabian, 1971).

Konuşmacı sözel ve sözel olmayan mesajlarla desteklenmeli ve konuşmaya teşvik edilmelidir. Bunun için söylenenlerin dinlendiğini belirten hafif baş sallama, söylenen son sözü kısaca tekrarlama, "hım", "ee" gibi sesler çıkarma metotları kullanılmaktadır (Fisher, 2000).

Dinleme sırasında teknik bir konunun öğrenilmesi, sözel ve sözel olmayan bir çok kanalın aynı anda dinlenmesi veya konuşma içeriğinin sonradan değerlendirilmesi amaçlanıyorsa kâğıt kalemle veya başka bir yolla kayıt tutulmalıdır.

Konuşma tamamlandığında, duruma göre, dinleyicinin konuşmadan anladıklarını özetlemesi veya konuşmacının konuşmasını özetlemesini istemesi, iletilmek istenen mesajla, alınan mesaj arasında fark olup olmadığını anlamak açısından gereklidir (Orman, 1995; Department Of Veterans Affairs, 1998; Walker, 2001; Bell, 2001; Melamed, 1999).

¹ www.va.gov.ladr/active.html

Stratejik dinleme, etkin dinlemeden daha ileri bir teknik olarak önerilmektedir. Stratejik dinlemede dinleyicinin önceden hazırlanması, bir dinleme planı yapması ve belirli konulara odaklanması gerekmektedir.

Okulda öğrenmeler büyük ölçüde okumaya ve dinlemeye dayanır. Özellikle sınıflarda öğrenci sayısının fazlalığı, uygulamalı dersler için gerekli ortamın oluşturulmaması, derslerin dinleme ağırlıklı olmasına neden olmaktadır. Günlük yaşamda da dinleme temel bir iletişim becerisidir. Bir yetişkin ortalama olarak günün %31'ni dinleyerek geçirir. Diğer iletişim becerileriyle karşılaştırsak; %7'si yazma, %11'i okuma ve %21'ini konuşma kapsar. Etkili not alma becerisinde bahsedildiği gibi not almada öncelikli adım dinleme becerisinin geliştirilmesidir.

Dinlemede dikkatin ders süresince sürdürülebilmesi ve anlatılanların öğrenilebilmesi dinleme becerisinin geliştirilmesine bağlıdır. Derste dinleme yolu ile öğrenme, öğrencinin kendi başına öğrenmesinden hem daha etkili hem de daha kısa sürede gerçekleşir. Çünkü ;

* Sınıf içinde yapılan sözlü anlatımlar konunun özünü ve en can alıcı yanlarını öğrenciye verme olanağı sağlar.

* Anlatımda yazı tahtası, harita, çizelge v.b. görsel araçların kullanılması görsel-işitsel dinleme olanağı sağlar.

* Sınıf içi grup etkileşimi öğrenmede etkilidir.

* Sınıf içi etkileşimde öğrenci, sınavlarda sorumlu olduğu yerlerin ip uçlarını öğrenir. Bu da öğrencinin sınav hazırlığını daha bilinçli yapmasına yardımcı olur. Dolayısıyla ders başarısını artırır.

İyi bir dinleyici olmak etkin dinleme becerilerine sahip olmayı gerektirir ve bu beceriler değişik yollarla geliştirilebilir:

- Etkin dinlemenin ön koşulu dinlemeye hazırlıklı olmaktır. Bunun için dersten önce hazırlık yapılmalıdır.

- Dinleme karşılaştırma sürecidir; düşünceleri yakalama, düşüncelerin önemini saptama ve diğer düşüncelerle ilişkileri bulmayı içerir.

- Öğrenci dersi dinlerken öğretmenin söylediklerinden yola çıkarak daha sonra söyleyeceklerini kestirmeye çalışmalıdır.

- Öğrenci dikkatin konudan kaymasını önlemek için konunun ana ve yardımcı düşüncelerini bulmaya çalışmalıdır. Temel düşünceleri bulmak için şu sorular sorulabilir?

Bu dersin amacı ne?

Öğretmenin mesajı nedir?

Dersin ana noktaları nelerdir?

Düşünceler nasıl düzenlenmiştir ?

Bir düşünce diğeri için ipucu mu ?

Yeni bir düşünce mi ?

- Öğretmenin özellikleri ve bireysel biçimi ile değil dersin özüne odaklaşmak gerekir.

- Etkin dinleyici olmak için ders süresince şunlar yapılmalıdır;

Ders süresince kendinize sorular sorun.

Aralarda konunun ana noktalarını özetleyin.

Sonuçları kendi kendinize çıkarın.

Derste geçen düşüncelerin yaşamla ilişkisini kurun.

Öğrenci konuları derste öğrenmek istiyorsa devamı aksatmamalı, öğretmeni en iyi dinleyebileceği yere oturmalı ve öğretmenin anlattıklarını içinden tekrar etmelidir. Hiç şüphesiz not alma bölümünde anlatıldığı gibi derste not tutmak, dinlemenin etkinliğini artıracak ve hatırlamayı kolaylaştıracaktır.

Etkin dinleme öğretmen-öğrenci ilişkilerini de olumlu bir yönde etkiler. Öğretmen genellikle kendini dinleyen ve dinlediğini çeşitli biçimlerde belli eden

öğrencilere daha fazla ilgi gösterir ve onlara dönerek konuşur. Öğretmen dersi anlatırken dinleyicilere ihtiyaç duyar. Bu nedenle başını sallayan, not tutan, dikkatini yoğunlaştıran aktif öğrencilere daha fazla ilgi gösterir.

Öğretmenin sınıf içindeki en önemli görevlerinden biri de öğrenciye bilgi aktarmaktır. Öğretmen bunu genellikle anlatarak gerçekleştirir. Öğrenci ise öğretmenin bu anlattıklarını anlamak amacıyla dinlemektedir. İşte önemli olan da öğrencinin bu dinleme işlevini nasıl yaparsa daha başarılı olacaktır.

Etkin bir dinleyici olmak için "**İFİKAN**" adlı bir yöntemi uygulayabiliriz.

Bu yöntem;

İ - İleriye

F - Fikirler

İ - İşaretler

K - Katıl

A - Araştır

N - Not tut olmak üzere 6 basamaktan oluşmaktadır.(Mckay,1997:20)

Öğrenci sınıfta öğretmenini dinlerken, öğretmenin anlattıklarından yola çıkarak daha sonra neler söyleyebileceğini tahmin etmeye çalışmalıdır. Bu da öğrencinin dikkatinin dağılmasını engeller ve öğrenciyi devamlı uyanık tutar. Hatta öğrencinin aktif olarak katılmasını sağlar. Öğrenci daha önceden o günkü konuları okuyarak sınıfa gelirse hem anlatılanlara yabancı kalmamış olur, hem de derste tahminlerini daha kolay bir şekilde yapar. Bu yöntemle öğrenci derste anlatılanları daha önce okuduğu için daha kolay bir şekilde hatırlar.

Fikirler basamağı bize önemli fikir ve düşüncelere önem vermemiz gerektiğini ve bunları göz ardı etmememiz gerektiğini anlatmaktadır. Öğrenci öğretmenin bir ders boyunca anlattıklarının ana fikrini bulmaya çalışmalıdır. Ders boyunca kendi kendine bu konunun ana fikri nedir? Burada anlatılmak istenen nedir? gibi sorular sorması gerekir. Bu sorular öğrencinin ana fikir ve kavramları bulmasına yardımcı olur.

İşaretler basamağında öğrenci sınıf içinde devamlı uyanık olmak zorundadır. Öğretmenin hiçbir dediğini kaçırmamalıdır. Öğretmenin işaretlerine karşı dikkatli ve uyanık olmalıdır. Bir öğretmen konuyu anlatırken mutlaka ufak ipuçları verir. Bazı konuların üzerinde ısrarla durur. Örneğin bir konunun önemli bir bölümünü anlatırken belirli kelimeler kullanır, ses tonunda farklılıklar yaratarak çeşitli ipuçları verir. Öğretmenler seslerini yükselterek ya da "burası önemli", "dikkat ederseniz" gibi sözel vurgularla önemli noktalara işaret ederler. Bir öğretmen hiçbir zaman bu bir sınav sorusudur demez ama çeşitli ipuçlarıyla bunu belli eder. Bu ipuçlarından birkaçına örnek verirsek: önemli, başlıca, can alıcı, burada esas fikir, şunu unutmayın ki, sonuç olarak, bu sebeple, özetle vb. Bu ipuçlarına dikkat edildiği takdirde öğrenci sınavda sorulabilecek soruları tahmin edebilir.

Katıl basamağında öğrenci sınıf içinde devamlı aktif olmalıdır. Öğrenci derse her fırsatta katılmalıdır. Öncelikle derse zamanında gelmeli, sınıfta oturacağı yeri iyi seçmeli, görebileceği, duyabileceği bir yere oturmalıdır ve ders sırasında öğretmenin söylediklerine gülümseyerek, kaşlarını çatarak, başını sallayarak olumlu ya da olumsuz tepki göstermelidir. Böylece öğretmen de anlaşılan ya da anlaşılmayan yerleri çok daha iyi bir şekilde görebilir. Ayrıca bu öğretmeni de memnun eder. Onun motivasyonunu artırır, onu cesaretlendirir. Öğretmen dinlenildiğinin farkına varır. Oysa ki anlattıklarına karşı hiçbir tepki göstermeyen donuk, pasif öğrenciler karşısında öğretmen de bir şeyler anlatmak istemez. Öğrenciler öğretmene tepkide bulunarak dersin kalitesini yükseltmekte öğrencilerin elindedir.

Araştır basamağında öğrenciler nedense ders sırasında soru sormaktan çok çekinmektedirler ve fikirlerini, görüşlerini rahatça söyleyememektedirler. Oysa ki bu çok yanlıştır. Ders sırasında anlaşılmayan bir yer varsa ya da merak edilen bir soru varsa bu soru rahatlıkla sorulmalıdır. Hiçbir şekilde çekinilecek bir durum söz konusu değildir. Sorulara verilen cevap anlaşılmadıysa ve açıklamalar yeterli değilse, yeni sorular sorulmalı ve açıklama yapılması istenilmelidir. Eğer ders içerisinde zaman yetmediyse, ders bittikten sonra öğretmene ya da diğer öğrencilere de sorulabilir.

Not tutma basamağı; dinleme yoluyla öğrenilen bilgiler çok uzun süre hafızada duramaz. Öğrenilenlerin zaman zaman tekrar edilmesi gerekir. Bir öğrenci ders sonunda, o derste dinlediğinin ancak %55 ini hatırlayabilir. Tekrar yapılmadığı sürece bu oran bir hafta sonra %17'lere düşer. Bu yüzden not tutmanın çok büyük bir önemi vardır.

1.1.1 Not Tutulurken Dikkat Edilmesi Gereken Bazı Noktalar :

1. İleride okunduğu zaman anlaşılabilirlik şeklinde, boşluklar bırakılarak not tutmak da yarar vardır. Hiçbir zaman küçük bir kağıda sıkışık bir şekilde not tutulmamalıdır. Hatta not tutmak için bir defter olursa daha düzenli not tutulur ve sayfanın altında, üstünde, yan taraflarında boşluk bırakılırsa buralara eksik kalan bilgiler daha sonra yazılabilir.

2. Not tutmaya ilk günden başlamak gerekir. Düzenli olarak not tutulması çok önemlidir.

3. Dinleme ile not tutma arasında bir denge oluşturmak gerekir. Tüm dikkati dinlemeye ayırırsak, verimli bir şekilde not tutamayız. Aynı şekilde çok ayrıntılı not almaya kalkışırsak bu sefer de anlatılanları anlamamız güçleşir ve bu da dinlemeyi olumsuz etkiler.

4. Derste not tutarken ana fikirleri, önemli noktaları not etmek çok önemlidir. Not alırken seçici olmakta yarar vardır. Önemli noktaları belirlerken öğretmen bize çeşitli ipuçları verir. "Burası önemli", "Burada esas olan", "Dikkat ederseniz" vb. ipuçlarıyla bu bölümlerin önemini vurgular. Bu bölümler mutlaka not alınmalı ve önemli olduğunu belirtmek için de yanına * benzer bir işaret konmalı ya da altı çizilmelidir.

5. Not tutarken öğrenci kendi cümleleriyle not almalıdır. Bu şekilde hem öğrenci öğretmenin anlattıklarını özetleme imkanı bulur, hem de anladığı biçimde not alma imkanı bulur. Bazı durumlarda anlatılanların aynı şekilde not alınması gerekebilir

veya tahtada yazılanları aynı şekilde kaydetmek gerekebilir. Bu durumda anlatılanlar ya da yazılanlar aynı şekilde not alınmalıdır.

6. Öğrenci not tutarken aklına takılan yerleri ya da anlayamadığı bölümleri öğretmene sormaktan çekinmemelidir. Böylece not alırken hem eksik not almamış olunur hem de anlayarak not alınır.

7. İyi dinlemek ve not tutmak sadece eğitimin değil, hayat başarısının da en önemli unsurudur. İyi bir dinleyici olmanın temel kuralı iyi not tutmak, iyi not tutmanın yolu da iyi bir dinleyici olmaktır. Bu anlamda iyi not tutmak ve iyi bir dinleyici olmak birbirleriyle bağlantılı iki kavramdır.

1.1.2 Not Almanın Yararları

- 1- Derste öğrenciyi edilgen durumdan etkin duruma getirir.
- 2- Öğrenilenlerin kalıcılığının sağlanması için şart olan tekrarın gerçekleşmesi.
- 3- Zaman ve enerjiden tasarruf sağlar. Anımsamak için notlara bakmak yeter.
- 4- Sınavdan önce yaşanan kaygıyı azaltır.
- 5- Ödev ve raporların kolayca hazırlanmasını sağlar.
- 6- Düşünen, eleştiren kişilik özelliği oluşturur.

Not alma ve alınan notları yeniden düzenleme unutmayı azaltır. İyi bir dinleyici olmanın temel kuralı iyi not tutmak, iyi not tutmanın yolu da iyi bir dinleyici olmaktır.

Notların yeniden yazılması zaman kaybı değildir. Bu işlem bilginin hafızada pekişmesi açısından yararlıdır ve unutmayı engeller.

Dinlenenlerden not alırken dinleme etkin olmalı, anlaşılamayan her nokta öğretmene sorulmalı ve ancak konu öğrenildikten sonra akılda kalanlar not olarak yazılmalıdır.

Not alma kolay bir eylem değildir. İlkokuldan itibaren bu becerinin kazanılması ve geliştirilmesi gerekir. Not almada en önemli nokta, ana düşüncelerin bulunması ve özümseyerek kişinin kendi tümceleriyle yazmasıdır.

Derste not alma üç adımda gerçekleştirilmelidir:

1. Dersten önce hazırlanma.
2. Dersi dikkatle dinleme ve ders süresince not alma.
3. Dersten sonra çalışmak için alınan notları kullanma.

İyi not alma konu ile ilgili ön bilgi gerektirir. Öğrenci dersten önce konu ile ilgili bilgi edinmeli, o konu ile ön koşul bilgileri de iyice öğrenmiş olmalıdır. Ancak bu şekilde konunun önemli düşüncelerini not alabilir. Aksi takdirde konunun anlaşılması zorlaşacağı gibi, her söyleneni not alma yanılgısına düşülür.

Ders başlamadan önce hazırlık yapılmalıdır. Mümkünse dersten önce sınıfa gelip, öğretmenin en rahat görülebileceği ve duyulabileceği bir yere oturulmalıdır.

Dersin ana düşünceleri, öğretmenin dikkatle uygulayarak üzerinde durduğu noktalardır. Öğretmen ana noktaları ayrıntılar, açıklamalar ve örneklerle destekler. Konunun önemli kısımları vurgulanırken öğretmenler birçok ipucu verir. Öğrenci bu ipuçlarına karşı bilgili olursa, ana noktaları bulması kolaylaşır.

Öğretmenlerin sıklıkla kullandıkları ipuçları:

1- Sesin değişmesi: Bazı öğretmenler ana noktaları vurgulamak için seslerinin tonunu değiştirirler. Öğretmen sesini yükseltir ve alçaltırsa, sertleştirir ve ya yumuşatırsa önemli bir noktayı düşünceyi sunuyor demektir.

2- Anahtar sözcük ve cümlecik kullanma: Bu işaret ve sözcükler şunlar olabilir:

- **Beş temel neden:**Öğretmen önemli açıklamalar sıralayacaktır.
- **Bir başka söylemle:**Bu işaret verilen bilginin tekrar edilmesidir.
- **Örneğin:** Verilen bilginin açıklanmasını sağlar.
- **Önemli:** Çok önemli olan düşünceyi belirtir.
- **Sonuç olarak:**Özetle, bu nedenle işaretleri dersi özetler.

3- Tahtaya yazma: Bazı öğretmenler temel düşüncenin ana hatlarını söyleyerek tahtaya yazar. Eğer öğretmen tahtaya yazmak için zaman ayırıyorsa yazılanlar önemlidir ve mutlaka not almalıdır.

4- Doğrudan bildirme: Ara sıra bir kavram veya düşüncenin önemli olduğunu öğretmen doğrudan bildirir. Örneğin; bu durum önemlidir, bunu unutmayın, bu sınav sorusu olabilir vb.

5- Sözel olmayan ipuçları: Birçok öğretmen önemli noktaları sözel ipuçları gibi sözel olmayan ipuçlarını kullanarak da belirtebilir. Her öğretmen farklı mimik ve jestler kullanır. Öğrenci gözleyerek sözel olmayan ipuçlarını bulabilir.

Derste not aldıktan sonra mümkün olan en kısa zamanda notların gözden geçirilmesi ve ara ara tekrar edilmesi gerekir. Bilgiyi canlı bir biçimde hafızada tutmanın önemli yollarından biri de tekrardır.

1.1.3 Etkili Dinlemeyi Engelleyen Etkenler

Birçok insan konuşmaya daha fazla, dinlemeye daha az zaman önem vermektedir. Bu insanların iletişimde dinlemenin önemini bilmemelerinden kaynaklanmaktadır. Atalarımız “İki dinle, bir söyle.” demişler, bu atasözünü iyi kavramak ve insanlarımıza kavratmak gerekir.

Öğrenciler, dinleme yeteneği bakımından büyük farklılıklar gösterirler. Bunun çeşitli sebepleri olabilir. Dinleme yeteneği bakımından belirli bir düzeye erişememiş öğrenciler derslerde yapılan açıklamaları, tartışmaları ve okunan metinler üzerinde yapılan değerlendirmeleri kavrayamazlar.

Dinleme ses unsuruna dayandığı için genellikle uçucudur. Bu durum dinlemeyi güçleştiren, eksik ve yanlış dinlemeye yöneltten bir faktördür. Dinleme ile duygu ve heyecan faktörünün birlikteliği de eksik ve yanlış anlamamanın temelidir.

Dinlemede güçlük yaratan etmenleri şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Duyma özürü olmak.
2. Konuya ilgi duymamak.
3. Konunun sıkıcı olması.
4. Konuşana önem vermemek.
5. Dinlemenin bir istek konusu olduğunu bilmemek.
6. Konuşanın daha çok giyinişi ve davranışlarıyla ilgilenmek.
7. Konuşanın konuşmasında ileri sürdüğü önemli görüşlerden çok ayrıntı sayılacak örnekler üzerinde durmak.

8. Konuşmanın yapıldığı çevredeki eşyayı ya da dinleyenleri gözden geçirmeye başlayarak ilgisini dağıtmak.

9. Konuşmanın yapıldığı yere ve dinleyici topluluğuna yabancı olmak.

10. Oturduğu sandalyede kendisini rahat görememek.

11. Konuşmanın yapıldığı yerin çok soğuk ya da sıcak oluşundan rahatsız olmak.

12. Ruhsal bir problemin etkisinden kurtulamamış olmak.

13. Konuşmacının kabiliyetli olmayışı.

14. Fiziksel engeller; gürültü gibi.

15. Dinleme ortamının kötü oluşu.

16. Dinleme ortamlarında akustiğin düzgün olmayışı.

17. Sınıfların kalabalık oluşu.

18. Oturma düzeni.

Suat Taşer de “Konuşma Eğitimi” adlı eserinde iyi dinlemememizin nedenlerini şöyle sıralıyor:

1. Konuyu ilginç bulmamak,

2. Konuşanda kusur bulmaya çalışmak,

3. Sahte dikkat (dinler gibi görünmek),

4. Dikkatin ikide birde kopup dağılmasına sebep olmak, ya da aldırmamak,

5. Açıklayıcı, yorumlayıcı çetin konulardan kaçınmak,

6. Düşünce hızından gereğince yararlanamamak.

Dinlemeyi etkileyen unsurların başında konuşmacıdan kaynaklanan kusurlar gelmektedir. Konuşmacının konuşma hızı, ses tonu, telaffuzu, kullandığı kelimelerin ve sözlerin düzeyi dinleyiciyi etkileyen önemli etkenler arasındadır.

1.2 Pasif Dinleme

Seslerin bilinçli olarak ama verilmek istenen mesajın ne olduğunu anlamaya çalışmadan algılanmasıdır. Mesela ders çalışırken müzik dinlenebilir. Hatta başka bir işle meşgul olurken pasif olarak dinlenen müziğin sesi ayarlanabilir. Bunlar pasif dinlemenin rol oynadığı örneklerdir. Ancak bu dinleme yöntemi her zaman olumlu sonuç vermez. Bazı insanlar ders çalışırken müzik dinleyebiliyorken bazıları ise en ufak sestten bile rahatsız olabiliyor.

1.3 Empati ve Aktif Dinleme

Aktif dinlemeye katılımlı ve iletişimli dinleme deniyor. Aktif dinlemede geri iletim esastır. Bir kimseyle konuşurken onun demek istediğiyle bizim anladığımızın aynı olup olmadığını denetlemeye geri bildirim denir.

Aktif dinleme şu unsurları içine alır:

- Yoğunlaşma: İnsan beyni ortalama bir konuşmacının hızının yaklaşık dört katı hızlı konuşmayı takip edebilecek bir kapasiteye sahiptir. Aradaki boş zamanı pasif dinleyici başka şeyler düşünerek geçirmesine karşılık, aktif dinleyici konuşmacıya motive olur ve söylenilenin ardındaki anlamı yakalamaya çalışır.

- Empati: Aktif dinleyici, kendini konuşmacının yerine koyar ve ne anladığını değil, konuşmacının ne demek istediğini anlamaya çalışır.

- Kabullenme: Aktif dinleme, konuşma süresince objektif olma ile gerçekleşir. Aktif dinleyici, konuşmacı sözünü bitirene kadar sadece anlatılanlara motive olur. Anlatılanlar kendi düşüncelerine karşıt şeyler olsa dahi o anda içinden yargılamaya yapmaz ve zihninden karşıt şeyler üretmeye kalkarak anlatılanların bir kısmını kaçırmaz.

- Bütünü Anlamaya Gayretli ve İstekli Olma: Aktif dinleyici, kulakları, gözleri ve aklıyla dinler. Sadece sözleri değil, vurgularla yüz ifadesini ve vücut dilini de değerlendirerek mesajın tamamını yakalamaya gayret eder. Ayrıca aktif dinleyici mesajın tam olarak kavranması için sorduğu yapıcı sorular ile konunun netleşmesine yardımcı olur.

Dinlemek sadece söyleneni duymak değildir. Empati dinleme özellikle karşıdakinin ne demek istediğini anlamadır. Empati ve aktif dinlemenin diğerinin duygularını anlama, anlayış gösterme, kendinizi başkasının yerine koyabilme , birlikte düşünme ile ilgisi vardır.

Empati ve aktif dinlemeye yönelik öneriler:

1. Öğrencilerinize zaman ayırınız ve onlara ilgili olduğunuz hissi veriniz. Öğrencilerinizi dinlerken onlarla göz hizasına gelecek biçimde oturunuz.
2. Dinlemenin amacı öğrencilerinizi anlamaya yönelik olmalıdır.
3. Öğrencilerinizin duygularına anlayış göstermeye çalışınız: Onları hemen yargılamayınız, ama mevcut problemi ciddiye alınız.
4. Olay sizin için açık değil ise, öğrencinizin de demek istediğini tam olarak anlamaya çalışınız. Örnekler verdirerek olayı anlaşılır bir dilde anlatabilmesini sağlayınız.
5. Öğrencilerinizin söylediklerini, ne anlatmak istemiş olabileceklerini kendi sözlerinizle tekrar ediniz. Duygularının, sözlerinin tekrar edilmesi onlara anlaşıldığı hissini verecektir.

6. Duygularınıza, beden dilinize, yüz ifadenize dikkat ediniz. Bunlara öğrenciniz düşündüğünüzden daha çok önem verir. Öğrencinizin üzgün, etkilenmiş, kızgın veya korku içinde olup olmadığına da dikkat ediniz.

7. Öğrencinizin duygularını paylaştığınızı hissettiriniz. Gerekğinde onu yatıştırmak için teselli ediniz.

8. Olan bir olaya göreceli bakmasını öğrenmesi konusunda yardımcı olunuz. Aynı durumla tekrar karşılaştığında nasıl davranmasının daha uygun olacağını birlikte konuşarak düşünmesini sağlayın.

1.4 Seçerek Dinleme

Bir insanın ne aradığını bilmesi ve ona göre dinlemesidir. Konuşanın söylediklerinden sadece kendi ilgilendikleri bölümleri duyarak diğer söylenilenleri dinlememektir. Kendimize gerekli olanı dinleme alışkanlığını kazanmamız çok önemlidir. Gazetelerde çıkan anketler seçerek dinleme eğitiminde kullanılabilir. Seçerek dinleme eleştirel dinlemenin girişi sayılmaktadır.

Beyin dışarıdan gelen seslerin hepsini değil bu seslerin bir kısmını dinlemektedir. Aynı zamanda konuşma dilinde söyleyiş kalıpları içindeki fazlalıkları da tümüyle dinlememekte , önemli noktaları seçmektedir. Seçerek dinleme, beynimizin bu çalışma biçimine paralel olarak yapılan dinlemedir. Bir insanın ne aradığını bilmesi ve ona göre dinlemesidir.(Yalçın:2002) Bu tür dinleme hızlı konuşmaları tam olarak anlayabilmek, tartışmalarda konuşmacının söylediklerinin ana düşüncesini yakalayabilmek için yapılan bir çalışmadır. Öğrencilerimizin gerekli olanı dinleme alışkanlığını kazanmaları çok önemlidir. Zaman zaman gazetelerde, gazetelerin eklerinde bulunan bir kısmı eğlendirici özellikler taşıyan ve okuyucunun kendi kendisini tanımasına yönelik anketlerin sınıfa getirilerek; öğrencilerin bu anketleri dinleyip kendi durumlarına uygun tanımları seçmelerini istemek, dinleme becerisini geliştirmek açısından etkili bir yöntemdir.

1.5 Eleştirel Dinleme

Dinleme, bildirileri etkin bir yolda alma ve yorumlama sürecidir. Algılama, kavrama gibi birtakım zihinsel tepkileri içerir. Eleştirel dinleme dinlediklerimizin doğru olup olmadığını belirlemektir.

Dinleme aynı zamanda, konuşmada ileri sürülen düşünceleri anlamak, değerlendirmek, organize etmek, aralarındaki ilişkileri saptamak, bu düşünceler içinde belleğimizde saklamaya değer bulduklarımızı seçip ayırmak demektir. Dinlemeyi, düşünsel, eleştirel bir süreç olarak benimsersek, kendi düşünme eylemimizi de denetim altına alabiliriz. Eleştirel dinleme dinlediklerimizin doğru olup olmadıklarını, mantığa uygun olup olmadıklarını belirlemektir. her şeyden önce dinleyici dinlediği her şey için bazı sorular sorma alışkanlığı kazanmalıdır.

Toplumu ilgilendiren önemli bir konuda konuşan kişinin sözleri ilgiyle dinlenir. Bu ilgi de dinleyicinin işbirliğini sağlayacağından konuşmacının görevi kolaylaşır. Uyanık, dikkatli, eleştirel ölçütlere sahip bir dinleyici, dinledikleri karşısında doyumsuzluğa uğradığı takdirde, açıklamalarını daha sağlıklı hale getirmesi, kanıtlarını daha sağlam, daha inanılır kılması yönünde konuşmacıyı uyarır. Böylece, canlı ve anlayışlı konuşmacı da kusurlarını, yanlışlarını düzeltme çabası içine girer.

Dinleme kavramı işitsel olduğu kadar görsel algılamayı da kapsar. Dinleyici, konuşmacının dediklerini dinlerken, aynı zamanda, konuşmasına da katkıda bulunan görsel davranışları da dikkatle izler ve gözler.

Eleştirel dinlemenin hızla yapılabilmesi de önemlidir. Çünkü dinleyici dinlediklerine göre hızla karar vermek durumunda olabilir. Çoğunlukla böyle durumlarda verilen kararlar önemli bir bağlayıcılık özelliği de taşıyabilir. Bu bakımdan eleştirel düşünmek için eleştirel düşünme tablosu oluşturmak yararlı olacaktır. Bu tabloda konuşmacının öne sürdüğü düşünceler tek tek belirtildikten sonra bu düşüncenin tam karşısı düşünceler hemen karşısına yazılacak, kendi görüşlerimizle bu görüşlerin uyuşup uyuşmadığına bakılacak ve nedenleri araştırılacaktır.

1.5.1. Eleştirel Dinleme Kartı

Konuşmacılar	Tez	Karşı Tez	Katılıyorum	Katılmıyorum	Konuşmacının
			Çünkü	Çünkü	Belgeleri
1.Konuşmacı					1.Gözlemler
2.Konuşmacı					2.Kitaplar
3.Konuşmacı					3.Makaleler
					4.Duyumlar
					5.Diğer Belgeler

1.6 Duygusal Dinleme

Konuşmacıya duyulan sevgi ya da nefret yüzünden duyduklarını yargılamadan benimseme veya reddetmekle sonuçlanan dinleme türüdür. Duygusal dinlemeyi iki başlık altında ele alabiliriz.

a)Konuşmacının hislerine katılarak dinleme: Bu dinleme tarzı dinleyicinin söylenenleri konuşmacının duygu ve düşüncelerine katılarak dinlemesidir.

b)Değer yargıları çerçevesinde dinleme: Bu dinlemenin temel özelliği dinleyicinin söylenenleri kendi zevk ve değer yargılarına göre değerlendirmesi anlaması ve yorumlamasıdır. Bir şarkıyı ya da şiiri duygulanarak dinlemesi bu tür dinlemeye örnek verilebilir.

2. İyi Bir Dinleyici Olmanın Özellikleri

Dinleme insan hayatının büyük bir kısmını kapladığına göre bu uzun zamanı iyi değerlendirmek gerekir. İyi bir dinleyici olmak için şunlara dikkat etmek gerekir:

1. İyi bir dinleyici birikim kazanmanın yollarından birinin de dinleme olduğunu bilir.
2. Söylenenlerin iyi ve doğru şekilde anlaşılması, incelik ve derinlikleriyle kavranması ve bilgi, duygu ve düşüncelerin doğru ve etkili bir şekilde anlaşılıp aktarılabilmesi alışkanlıkları iyi bir dinleyici olmaya bağlıdır.
3. Dinleme ile ilgili bu alışkanlıkları ve yetenekleri kazanmak istekli , amaçlı ve disiplinli bir dinleme ile sağlanabilir. İsteksiz, amaçsız ve disiplinsiz bir dinleme sadece vakit öldürmektir.
4. Dinlerken not almak da iyi bir dinleyici olmanın özelliklerindendir. Bunun gerçekleştirilebilmesi için konuşmacıyı dikkatle dinlemeli ve gerekli gördüğümüz hususları not almalıyız.
5. Konuşulanları tam ve doğru anlama, konuşmanın akışı içersinde, kopukluklara uğramadan dinlemekle mümkündür.
6. Ön hazırlık yapılmış istekli, amaçlı ve disiplinli dinleme, dinlenenleri kavramayı kolaylaştırır.
7. Dikkatli dinleyici, konuşmacının, konusunu ortaya nasıl koyduğuna , bunu yaparken ne şekilde hareket ettiğine dikkat etmelidir. Konuşmacının konuyu ortaya koyarken, ana fikri söyleyip söylemediği , aranması gereken bir başka noktadır. Dinleyici, ortaya koyan ana fikri destekleyen onu doğru göstermeye çalışan ve ona kuvvet kazandıran yardımcı fikirlerin ortaya konuluş şekline ve sırasına dikkat etmelidir.
8. Dinlediklerimiz üzerine daha önceden bilgi birikimimiz mevcut olabilir. Bu bilgiler, dinlediklerimizle uyum içersinde olduğu gibi aynı yönde de olmayabilir. Ayrıca dinlediklerimiz arasında anlayamadığımız, anlayıp da benimsemediğimiz bilgi ve fikirler olabilir. Bunlara açıklık getirmek için konuşmacıya sorular sorabiliriz.

Ancak , yerinde soru sorabilmek için de iyi bir dinleyici olmak gerekir. Sorular nezaket kuralları içinde olmalıdır. Tasvip etmediğimiz görüşleri de saygıyla karşılamalıyız.

9.Soru sormada şunlar yapılabilir: Karmaşık olanı sorma, örneklendirilmesini isteme, yoğun ve açık olmayan ifadeleri sorma gibi...

10. Dikkati dağıtan her şeyden kaçınmalı, beden ve zihnen dinlemeye hazır olmalıdır.

11. Tarafsız, ön yargısız ve sabırlı olmalıdır.

3. Yetersiz Dinleme Belirtileri

Kötü dinleyici ile iyi dinleyiciyi rahatlıkla ayırt edebiliriz. Kötü dinleyici ile iyi dinleyici arasındaki ayırıcı nitelikler şöyledir:

Karşıdakinin konuşmasının sonunda bir sessizlik, karşıdakinin sözünü bitirmeden kesmek, konuşmacıya doğru hafifçe eğilmek gibi sessiz davranışlar, kımıldamak, saate bakmak gibi huzursuz davranışlar kötü dinlemenin belirtilerindendir.

Konuşmayı daha fazla istemek, ilgi eksikliği, dinlemenin bilgi kazandırıcı, doğru düşündürücü , doğru davranışa yöneltici bir alışkanlık olduğuna inanmamış olmak, ön yargılarımız, zeka ve duyma yeteneğindeki eksiklik, fiziksel engeller, dikkatsizlik vb. dinlemeyi olumsuz etkiler.

Dikkati konuşana vermemek, konuşulanları iyi dinlememek beraberinde birçok olumsuzluğu getirecektir. Prof.Dr.Alemdar Yalçın, toplumumuzdaki dinlememe hastalığının, kargaşanın, kavgaların, inatlaşmaların, hatta cinayetlerin sebebini dinleme eğitiminin yetersiz oluşuna bağlamaktadır.

İyi dinlememe sonucu oluşan yanlış ya da eksik anlamalar, davranışlara da yansımaktadır. Dinleyicilerin ilgisizliği karşısında konuşma isteğini kaybeden

konuşmacı, dinleyiciler tarafından küçümsendiğini düşünerek sinirlenir, hatta sesini yükselterek dikkat çekmeye çalışırken yorgun düşer ve gerilir.

Dinleyici konuşmacının ne anlatmak istediğini anlamayabilir ya da yanlış anlar. Bu da dinleyiciyi amacına ulaştırmaz.



III. BÖLÜM

DİNLEME BECERİSİNİN KAZANDIRILMASI

1. Dinleme Becerisinin Gelişimi

Dinleme yeteneğinin geliştirilmesi sürekli bir çabayı gerektirir. Küçük yaşlarda başlayan dinleme eğitimi, kişinin tüm öğrenim dönemlerini kapsayan bir süreçtir. Öğrencinin anaokulu, ilkokul ve ortaokulda kazandığı dinleme alışkanlığı lise düzeyinde verilecek yeni bilgilerin ve yaptırılacak yeni uygulamaların yardımıyla daha da artırılmalıdır. İyi bir dinleme alışkanlığı onun artık belirgin kişilik özelliklerinden biri olmalıdır.

Dinleme gücü, çocukluktan başlayarak aşamalı olarak artar. Küçük çocuklarda, mesela ilkokulun birinci devresindeki öğrencilerde dinleme gücü 5-10 dakikadır. İkinci devrede ise bu süre 20-30 dakikaya yükselir. Normal bir ortaokul öğrencisi 50-60 dakika dinleyebilir.

Dinleme becerisinin gelişimi üzerine Prof.Dr.Alemdar Yalçın (2002:128) şu görüşleri ileri sürüyor:

“Dinleme eğitiminin geliştirilmesi çok önemlidir. Bunun ölçülmesi ve sınıfta öğrencinin gelişmesinin kontrolü çok zordur. Bu bakımdan öğrencinin artık öğretmeni anlamaya başladığı bir seviyeden itibaren sistemli bir dinleme eğitimi vermek gerekmektedir. Bu daha ana okulundan itibaren verilen dinleme eğitimi ile karıştırılmamalıdır. Çocuk o çağlarda bilinçli bir dinleme eğitimi yapmamaktadır. Kendisine verilen eğitimin farkında değildir. Ancak bu düzeyde kendi dinleme becerisinin gelişmesinin farkında olarak bir dinleme yapmaya başlayacaktır, eleştirel dinleme de bu eğitimin içindedir.”

Dinleme öğretimi için öğretmenler öncelikle ders programının verdiği tüm olanaklardan yararlanma yollarını aramalıdır.

Dinleme öğretiminin başarılı olabilmesi için öğretmenin de iyi bir dinleyici olması gerekir. Öğrencilerine iyi dinleme alışkanlıkları kazandırmaya çalışan bir öğretmenin her şeyden önce kendisinin de iyi dinleyicilik niteliklerine sahip olması gerekir.

Dinleme öğretiminde başarı, kullanılan yöntemlerin niteliğine bağlıdır. Dinleme yeteneğinin geliştirilmesiyle ders konularının işlenmesi sırasında kullanılan yöntem ve tekniklerin türü arasında sıkı bir ilişki vardır.

Dinlemede etkinliğin sağlanabilmesi; dinlemeye hazırlanılması, dikkatin konu üzerinde toplanması ve dinleme amacının belirlenmiş olmasını gerektirir.

Dinlemede esas her şeyi öğrenmek değil konunun ana ve yardımcı düşüncelerini kavramaktır. Dinleme ile ilgili bazı ilkelerin gerçekleştirilmesi etkili bir dinleme için oldukça önemlidir.

Bu ilkelerin başlıcaları şunlardır:

- Dinleme eğitime küçük yaşlardan itibaren başlanmalıdır. Öğrencilerin düzeyine uygun öyküler okunması, öyküler üzerinde konuşulması ve dramatizasyon etkinlikleri öğrencilerin daha erken yaşlarda dinlemeye karşı bir yatkınlık göstermelerini sağlayacaktır.

- Dinleme eğitimi için okulun her türlü olanaklarından yararlanılmalıdır. Özellikle müzik ve konferans dinleme, film ve oyun izleme, eğitsel kollarda görev alma gibi etkinlikler dinleme zevk ve alışkanlığı kazandırma bakımından çok önemlidir.

- Dinleme eğitiminde; kasetçalar, TV, video, bilgisayar gibi modern eğitim araçlarından yararlanılmalıdır.

· Dinlemede zihin etkindir. Çocukta dinleme süresi, yaşa ve zihinsel gelişime paralel olarak artar. Okulda dinleme etkinlikleri düzenlenirken bu noktalar göz önünde bulundurulmalıdır.

Dinleme öğretiminin başarılı olabilmesi için dinleme öncesi, dinleme sırası ve dinleme sonrasındaki etkinlikler de önemlidir.

· Dinleme öncesi başlıca etkinlikler; dinlenecek konu hakkında bilgi verme, dinlenecek metinde geçen olayların görsel araçlarla canlandırılması, dinlenecek metinde geçen yeni sözcükler ve yeni cümle yapılarının öğretilmesi gibi etkinliklerdir.

· Dinleme sırasındaki başlıca etkinlikler; öğretmenin metni yüksek sesle okuması, öğrencilerden metni dinlerken farklı tonlama ve vurgulamalara dikkat etmelerini istemesi, öğrencilerin dinlediklerini yinelemelerinin istenmesi gibi etkinliklerdir.

· Dinleme sonrası başlıca etkinlikler; öğrencilerin dinlenen metin ile ilgili sorulara yanıt vermeleri, metin ile ilgili resim ya da cümleleri olay sırasına göre dizmeleri, dinlenen metne uygun başlık önermeleri gibi etkinliklerdir.

Dinlemede en önemli noktalardan biri de dinleyenin, dikkatini o konu üzerinde toplamasıdır. Dikkat kontrolünün sağlanması ve geliştirilmesi için bazı temel ilkelerin göz önüne alınması gerekir. Bunlar;

- Öğrencinin fiziksel olarak rahat olması,
- Kullanılan araçların, öğrencinin gelişim düzeyine uygun ve ilgi çekici olması,
- Etkinliklerin kısa, basit ve öğrencinin yeteneklerine uygun olması,
- Öğrencilerin ödüllendirilmesi,
- Yönergelerin kısa, net ve anlaşılır olmasıdır.

1.1 Dinlerken Yapılması Gerekenler:

Dinlerken karşımızdakini tam olarak anlamak istiyorsak bazı konulara dikkat etmemiz gerekir dolayısıyla dinlemenin verimliliğini artırmak için soru sorabiliriz. Soru sormak, konuşmacıyı gerçekten dinlediğimizi göstermenin son derece olumlu bir yoludur, sadece konuşmacının kimi noktaları geliştirmesini değil aynı zamanda eğer varsa dinleyicinin de anlamadığı yerlerin tekrarlanmasını sağlar. Dinlerken sorulabilecek bazı sorular şu biçimde olabilir:

İlgi gösterme ya da destekleme biçiminde; “Daha sonra ne oldu?”

Daha fazla bilgi edinmeye yönelik; “Bir örnek verebilir misiniz?”

Duyguları anlamaya yönelik; “Bu konuda ne hissettiniz?”

Anladığınızı göstermeye ya da söyleneni açıklamaya yönelik; “Dolayısıyla gibi görünüyor.” olabilir.

Özeti veren sorular yararlıdır, çünkü konuşmacıyı baştan itibaren dinlediğimizi gösterir. Bu tip sorular yansıtma cümleleri gibi bir dinleyici olarak konuşmacının sözlerini yorumlamamıza yardımcı olacaktır. Böyle sorular sadece olguların kısaca gözden geçirilmesi ya da özetlenmesi için değil daha da önemlisi, konuşmacının söylediklerinin temel fikrini anlamamız için yararlıdır.

“Anladığım kadarıyla.....?”

“Eğer doğru anladıysam.....?”

“Yani söyledığınız.....?”

gibi sorular böyle bir yaklaşımın örnekleridir.

Bu farklı soru biçimlerini kullanarak konuşmacıya kendisini gerçekten dinlediğimizi ve konu hakkında daha fazla şeyler öğrenmek istediğimizi belirtiriz. Bu sorular aynı zamanda dikkatin de olumlu bir göstergesidir.

Fiziksel katılım, bizim bir dinleyici olarak, dinleyici davranışları göstermemiz anlamına gelir. Bu da konuşmacıya kendisini dinlediğimizi sadece fiziksel davranışlarımızla ve duruşumuzla göstermemizdir. Fiziksel katılımın püf noktası insanların bizim dinlediğimizi görmelerini sağlamaktır. Konuşmacıyı cepheden görmek bizim söylenenler üzerinde yoğunlaştığımızı gösterir. İyi göz iletişimi de “dinliyorum” mesajını güçlendirir.

Dinleme becerimizi geliştirmenin yollarından biri olan “konuşmayı kesmeme” pek kolay değildir. Söze katılmak, söylenenin bir parçası olmak isteriz. Ama katılmamız için doğru zamanın hangisi olduğu ve hangi zamanların konuşmacının hakkı olduğu konusunda bir yargıya varmalıyız. Konuşmayı yarıda kesmemeye, erken sorular sormamaya çalışmalıyız.

Tam anlamıyla dinlememiz için tabii ki, duymamız, anlamamız ve konuşmacının söylediğini yorumlama yeteneğine sahip olmamız gerekir. Söylenen üzerine yoğunlaşmak, akılda tutulması daha zor olan kişisel bilgileri değil konuşmacının söylediklerinin ana temasını dinlemektir. Yani konuşmacı gerçekte ne demek istemektedir, konuşmacının düşünce akışını anlamadığımızda ya da bize yeterince açık gelmeyen noktalar olduğunda konuşmacıya soru sormamız gerekir.

Bizler göz iletişimi sağlayarak, başımızı sallayarak, sorular sorarak, konuşmacının söylediklerini özetleyerek, konuşulanlara dayanarak bir şeyler ekleyerek ve dinlememizi engelleyecek çalan telefonlara veya diğer engellere izin vermeyerek dinlemeye çalışırız.

Sözcüklerin eleştirel değerlendirilmesi de gerçek bir dinlemenin göstergelerinden olduğu gibi konuşmacının amacının adlandırılması da bu yönde bir işarettir. Konuşmacının gerçek amacı her zaman kolay anlaşılır olmayabilir. Gerçek amaç görünenenden farklı da olabilir. Dolayısıyla hem sözcükler hem de o sözleri kullanmanın ardındaki nedenler sürekli sorgulanmalıdır. Bunun için:

Daha iyi bir dinleyici olmayı istemeliyiz.

Dinlediğimiz kimseye bakmalıyız.

Dikkatimizi dağıtan şeylerden kurtulmaya çalışmalıyız.

Ana noktalara dikkat etmeliyiz.

Çabuk değerlendirmelerden uzak durmalıyız.

Kendi ön yargılarımızın farkına varmalıyız.

1.2 Sınıf İçinde Dinleme Becerisini Geliştirme Yolları

1. İçinde yanlış bir ad, bilgi ya da tanım geçen bir yazı okutup öğrencilerden bunları bulmalarını istemek.
2. Bir şiir okutup öğrencilerden bu şiirin türünü, ölçüsünü, uyaklarını söylemelerini istemek.
3. Bir makale okutup, öğrencilere yazının amacını, ana düşüncesini ve varsa yazarın ne gibi önerilerde bulunduğunu sormak.
4. Bir fıkra okutup, öğrencilerden bu fıkrayı kendi kelimeleriyle anlatmalarını istemek.
5. Düzeye uygun şiir, tekerleme, mani, masal ve hikayeler okumak ve okutmak.
6. Yol tarifleri yaptırmak.
7. Dinlemenin öğrenciye kazandıracaklarını öğrencilere bildirmek ve bu konuda öğrencilerin bilinçlendirilmesini sağlamak.
8. Öğrencilerin dinleme konusunda motive etmek.

9. Dinlenen metnin özetlenmesini istemek.
10. Dinlenen metnin resimle ifade edilmesini istemek.
11. Okunan bir metne başlık bulunmasını istemek.
12. Haber ve dizi izlenmesi ardından da bunların anlatılmasını istemek.
13. Radyofonik piyeslerden faydalanmak.
14. Yüksek sesli okuma yapmak, metin okumak ardından cevaplarını istemek, telefon konuşmaları ve röportaj gibi uygulamalar yapmak.
15. Düzeye uygun şarkılar dinletmek(çocuk şarkıları).
16. Dinleme eğitiminde varsa bilgisayardan faydalanmak.
17. Öğrencilere daha önceden sözlerini bilmedikleri şarkılar dinletip ardından öğrencilerden şarkının sözlerini yazmaları istemek.
18. Bir metnin ya da şarkının anahtar söz gruplarını çıkararak bu söz gruplarının ne olduğunu öğrencilerden istemek.
19. Öğretmen öğrencilerin ilgisini çekebilecek ve aynı zamanda, içinde eğitici unsurlar bulunan bir metni alarak, bu metin üzerinde bazı kelime ve anlam kalıplarını silip öğrencilerine dağıtabilir. Kendisi metni hızla okurken öğrencilerden ilgili yerlere uygun kelime veya söz gruplarını yazmalarını ister ve daha sonra doğrusunu bulma çalışması yaptırabilir.
20. Zaman zaman dikte çalışması yapmak.
21. Okulda veya sınıfta piyesler hazırlamak.

22. Şiir dinletileri hazırlamak.
23. Düzeye uygun oyunlar oynatmak (kulaktan kulağa oynu gibi).
24. Bir gazete haberi okutup, öğrencilerden, anlatılan olayı; yeri, zamanı ve kişilerle anlatmalarını istemek.
25. Mani, bilmece, tekerleme ve atışmalar öğrencilerin dikkatini fazlasıyla çekeceğinden bunlardan sınıf içinde dinleme becerisi kazandırılırken yararlanmak.
26. Öğretmen ders içi çalışmalar sırasında kendisinin kurduğu yarım cümleleri öğrencilere tamamlattırma çalışması yapmak.
27. Telsiz telefon oyunu oynatmak.
28. Sesli kitaplar sınıfa getirilip, öğrencilere dinletmek.
29. Radyofonik piyesler, şiir ve şarkı kasetlerini yeri geldiğinde sınıfta dinletmek.

1.3 Okul Dışında Dinleme Becerisini Geliştirme Yolları

1. Öğrencileri, kendi aralarında edebi eserleri okuyup dinlemeye isteklendirmek.
2. Öğrenciler televizyonda yayınlanan düzeye uygun bir dizi veya sinemayı izletip, dizinin veya sinemanın adı, olay, olayın nerede geçtiği ve kahramanları sorup, sebep-sonuç ilişkilerinin anlatılmasını istemek.
3. Münazaralar düzenlemek.
4. Küme çalışmaları yapmak.

5. Dramatizasyon çalışmaları yapmak.
6. Tartışma ortamları hazırlamak.
7. Eğitsel kollardaki yapılan çalışmalar ve okulun düzenlemiş olduğu programlar hakkında bilgi istemek.
8. Sesli kitaplardan faydalanmak.
9. Öğrencileri, televizyon ve radyodan haber bültenlerini dinlemeye özendirmek.
10. Öğrencilerden radyo ya da televizyon yayınları arasından seçecekleri bir skeç ya da oyunu dinlemelerini istemek.
11. Öğrencileri, okul dışında bir konferansa götürerek ya da göndererek onlardan, verilen konferansta not tutmalarını istemek.
12. Öğrencileri kümelere ayırarak her kümeyi sanat değeri taşıyan bir filmi izlemekle görevlendirerek, öğrencilerden bu filmler üzerinde görüşlerini yazmalarını istemek.

Ayrıca dinleme becerisini geliştirmek için:

1.4 Geri Bildirimde Bulunma

Bir konu öğretiyor ya da öğreniyorken, derhal yapılan bir geri bildirim oldukça önemlidir. Eğer yanlış bir anlama söz konusuysa, bunun hemen doğrulanması ve düzeltilmesi gelecek tekrar problemleri de engelleyecektir.

1.5 Soru Sormak

Açık ve kapalı soru olarak adlandırılan iki tip soru vardır. Bunlardan dinleme eğitiminde faydalanılabilir. Dinlemede esas anlamak olduğuna göre soru sorarak anlamadığımız yerlerdeki problemleri halledebiliriz.

1.5.1 Açık Sorular

Bir bilgiyi açıklamak veya bir kişinin dikkatini çekmek için kullanılır. Bu sorular genellikle Ne, Ne zaman, Niçin, Nerede, Nasıl ve Kim sözcükleriyle başlar. Açık sorular çok etkili olabilir, zira bu tip sorular bir başkasını özendirip onu konunun içine çeker.

- Bu ödev ne zaman biter?
- Niçin araştırma yapıyorsun?
- Sonuçları nereden alabiliriz?
- Akşama hangi filme gidiyorsunuz?

1.5.2 Kapalı Sorular

Önemli bir nokta üzerinde dururken "evet", "hayır" gibi bir cevap alarak karşımızdakinin onaylamasını denemek amacıyla kullanılır. Bu tip sorular bir konuşmayı yönlendirmek ve sonuçlandırmak içinde kullanılabilir.

- Bunu her hafta kontrol eder misin?
- Yeşil olanı mı yoksa kırmızı olanı mı tercih edersin?
- Ahmet gelecek toplantıya katılabilecek mi? gibi.

2. Dinleme Becerisini Kazandırmada Dikkat Edilecek Hususlar

Sınıfta öğrencilerin “ u ” düzeninde oturmalarının sağlanması.

Dersin amacının öğrencilere söylenmesi.

Dinleme becerisini geliştirmede sözlü katılımın önemi büyüktür bu sebeple derste sözlü katılımın sağlanması.

Öğrencinin dinlediğini anlayıp anlamadığını devamlı kontrol edilmesi.

Ağır işiten öğrencilerin ön tarafta oturmalarının sağlanması.

Öğretmenin her şeyden önce kendisinin iyi bir dinleyici olması.

3. Çocuğun Dinleme Becerisinin Gelişimi

Dinleme becerisi çok erken yaşlardan itibaren gelişmektedir. Son yıllarda yapılan araştırmalara göre çocuğun hamileliğin son iki ayında bazı sesleri işitmeye başladığı ortaya çıkmıştır. Yapılan araştırmalarda küçük yaşlardan başlayarak çocuğun dinleme becerisinin gelişmesi başlıca şu aşamalardan geçmektedir :

a. Çocuk özellikle kendisine yapılan seslenmeler dışında, bilinçli olarak dinleme becerisine sahip değildir. Bazı belirgin sesleri dinler.

b. Yine başlangıçta çocuk dinlemek için dikkat kesildiği bir anda dışardan gelen ses, ışık, hareket ve benzeri davranışlarla kolayca dinlemekten vazgeçer.

c. Dinlerken kendi düşüncelerini ifade etmek konusunda sabırsızdır. Söylenenlerden çok , kendisiyle ilgilidir.

d. Dinlediklerinden çağrışım yolu sayesinde hızla kendi deneyimleriyle ilgi kurmaya ve konuşmaya katılmaya başlar.

e. Duygularımız, zihinsel faaliyetlerimiz ve önce kazandıklarımız da dinleme etkinliklerine katılır.(Yalçın,2002:124)

Başarılı bir dinlemenin beş kritik unsuru vardır. Bunlar bilgi, ilgi, sevgi, soru ve nottur.

Dinleme becerisinin gelişmesi algılama, gücünün gelişmesine paralel olarak 16 yaşına kadar sürer.

Prof.Dr.Özcan Demirel (1999:34) çocuklardaki dinleme becerisinin gelişmesiyle ilgili olarak şunları söylemektedir:

“Dinlemede zihin etkindir. İyi dinleme yeteneği zeka derecesi ile orantılı olarak artar. Ailede verilen eğitim, çocukların dinleme yeteneklerinin gelişmesini etkiler. Çocuklarda dinleme yeteneğinin gelişmesi şu evreleri kapsar:

a- 1-3. sınıf öğrencileri 4 ile 10 dakika dinleyebilirler. Dinledikleri konunun en belirgin yönlerini kavrarlar.

b- 4-5. sınıf öğrencileri 20 ile 30 dakika dinleyebilirler. Dinledikleri kuralları öğrenir, bunlar üzerinde soru soracak bir temele inebilirler.

c- 6-8. sınıf öğrencileri 50-60 dakika dinleyebilirler. Neden-sonuç ilişkisini anlarlar, konunun önemini kavrarlar.”

4. Dinleme Becerisinin Kazandırılmasında Etkili Olabilecek Uygulamalar

4.1 Türkçe Kitaplarında Bulunabilecek Dinleme Becerisini Geliştirici

Örnek Dinleme Etkinliği:

Öğretmen öğrencilerin kendi yaş gruplarında sık karşılaştıkları problemlerle ilgili örnek durumlar geliştirip bunu sınıf içinde okuduktan sonra tartışmaya açabilir:

Durum

Mehmet okul arkadaşları içinde başarısı ile dikkat çeken bir öğrencidir. Ailesi de onun bu başarısını dostlarıyla paylaşmaktadır. Mehmet aynı zamanda iyi bir bilgisayar kullanıcısı olduğu için zamanının büyük bir kısmını bilgisayarının başında geçirmektedir. İnternette tanıştığı bir arkadaş grubu onu derslerin sıkıcılığı; ailelerin, insanları zorlayarak istemedikleri davranışlara sürükleyip sadece ders çalışan bir makine gibi gördükleri yolundaki görüşlerden etkilemişlerdir. Bilgisayar oyunları ve haberleşmelerle geçen yoğun bir dönem sırasında Mehmet derslerini ihmal etmiş ve başarı düzeyi düşmüştür. Okul yönetiminin ailesine kendisiyle gönderdiği çağrı pusulalarını da belirli bahanelerle ulaştırmamış. Bu yüzden ailesine karşı şimdiye kadar hep dürüst davrandığı halde artık peşpeşe yalan da söylemeye başlamıştır. İnternet arkadaşlarını çok sevmekte ve onların görüşlerine inanmaktadır. Ona göre bu görüşler değerlidir. Ancak annesi ve babasının bu görüşleri benimsemesi imkansızdır. Derslerindeki başarısızlık, dönem sonu karnesinde belli olacaktır. Mehmet ailesine karşı büyük bir suçluluk duygusu içindedir. Onların hayal kırıklığından ve sert tepkilerinden korkmaktadır.

Sorun: Mehmet bu sorunu nasıl çözmelidir?

Yukarıdaki örnek durum öğretmen tarafından sınıfta okunduktan sonra öğrenciler arasında tartışmaya açılabilir. Böylelikle okunan metin dikkatle dinlenmiş oluyor ayrıca ardından durum tartışılacağından öğrenciler pür dikkat birbirlerini dinleyeceklerdir. Burada önemli olan metnin dikkat çekici olması ve öğrencilerin seviyesine uygun olmasıdır. (Yalçın,2002:130)

4.2 Türkçe Kitaplarında Bulunabilecek Dinleme Becerisini Geliştirici

Örnek Dinleme Etkinliği: Verilen metin öğretmen tarafından okunur ardından öğrencilerden boşlukların doldurulması istenir.

Okunacak örnek metin:

Büyük Dükkanı

Uzak diyarlardan birinde bir ülkede, yemyeşil tepelerin arasında, kışın bembeyaz bir kar örtüsü ile, baharda rengarenk kır çiçekleri ile kaplanan bir vadi vardı.

Ortasından küçük bir ırmağın geçtiği bu vadi "Büyülü Vadi" olarak anılırdı. Ona bu adı veren ise, vadideki ilginç bir dükkan ile, bu dükkanda yaşananlardı. Ünü ülkenin dört bir yanına yayılmış olan dükkanın adı "Büyü Dükkanı" idi. Büyü Dükkanı'nın sahibi, ak saçlı, ak sakallı bir ihtiyardı. Burası, aynı zamanda onun yaşadığı yerdı. Bu nedenle, dükkanın dışarıdan görüntüsü tıpkı bir ev gibiydi. Üç tarafında da yeşil çerçeveli pencerelerin olduğu, tamamı ahşaptan yapılmış olan bu binaya, bir verandadan giriliyordu. İçeri girer girmez, ilginç eşyalarla donanmış oldukça geniş bir oda ile karşılaşıyordunuz. Büyük bir kütüphane, üzerlerinde çok sayıda eşyanın bulunduğu raflar, masa ve konsollar dükkanın dört bir tarafını kaplıyordu. Ancak bu kalabalık görüntü içinde çok etkileyici bir düzen göze çarpıyordu. Bütün eşyalar, belli bir estetik içinde duruyor ve bu estetik hiçbir zaman bozulmuyordu...

Boşlukların doldurulması istenilen metin:

.....

Uzak diyarlardan birinde bir ülkede, ... tepelerin arasında, kışın bembeyaz bir kar örtüsü ile, baharda rengarenk kır çiçekleri ile kaplanan bir vadi vardı. Ortasından küçük bir ırmağın geçtiği bu vadi olarak anılırdı. Ona bu adı veren ise, vadideki ilginç bir dükkan ile, bu dükkanda yaşananlardı. Ünü ülkenin dört bir yanına yayılmış olan dükkanın adı "Büyü Dükkanı" idi. Büyü Dükkanı'nın sahibi, ... bir ihtiyardı. Burası, aynı zamanda onun yaşadığı yerdı. Bu nedenle, dükkanın dışarıdan görüntüsü tıpkı bir ev gibiydi. Üç tarafında da yeşil çerçeveli pencerelerin olduğu, tamamı ahşaptan yapılmış olan bu binaya, bir verandadan giriliyordu. İçeri girer girmez, ilginç eşyalarla donanmış oldukça geniş bir oda ile karşılaşıyordunuz. Büyük bir kütüphane, üzerlerinde çok sayıda eşyanın bulunduğu raflar, masa ve konsollar dükkanın dört bir tarafını kaplıyordu. Ancak bu kalabalık görüntü içinde çok etkileyici bir göze çarpıyordu. Bütün eşyalar, belli bir içinde duruyor ve bu estetik hiçbir zaman bozulmuyordu...

4.3 Manav ve Süpermarket Oyunu

Dinleme becerisine katkısı olan oyunlardan biri de manav ve Süpermarket oynudur. 6-8 öğrenci ile oynanır. Burada öğretmen hakem olarak iki öğrenciyi seçerek öğrencilerin dinleme becerilerinin gelişmesini sağlayabilir. Seçilen öğrencilerden birisi aşağıdaki örnekte olduğu gibi bir cümle ile başlar:

Bir öğrenci, “Bugün manavdan bir kilo üzüm aldım.” cümlesi ile başlar. İkinci öğrenci bu cümleyi hiç değiştirmeden yalnızca kendisinin alacağı bir meyve veya sebzeyi ekleyerek cümleyi tekrarlar:

“Bugün manavdan bir kilo üzüm ve bir kilo elma aldım.” der. Üçüncü öğrenci aynı cümlede, kendisinin alacağı meyve veya sebzeyi söyleyerek cümleyi tamamlar.

Oyunun önemli kuralı, öğrencinin aynı cümle içinde arkadaşlarının söylediği meyve ve sebzelerin sırasını değiştirmeden ve hiçbirini unutmadan söylemesidir. Böylelikle; öğrenci söylenenleri dikkatle dinlemekte, dinlediklerini beyinde saklamakta daha sonra buna kendi bilgisini de ekleyerek anlatmaktadır. (Yalçın,2002:120)

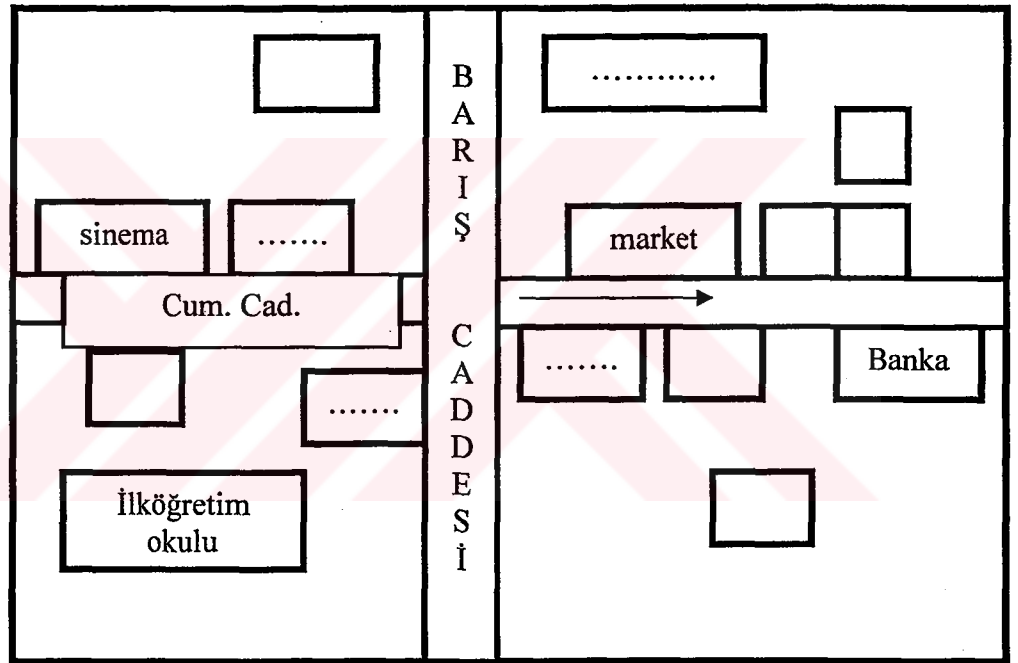
4.4 “İsmi Şaşırtma” Oyunu

Bu oyuna sınıfın hepsi katılabilir. Her öğrenci kendine bir meyve adı seçer. Öğrencilerden biri kendi adını ve ardından başka bir meyve adını söyleyerek oyunu başlatır. İsmi söylenen meyve önce kendi ismini (meyve) söyler ardından başka bir meyve ismini söyleyerek konuşmayı bir başka öğrenciye bırakır isimleri şaşırtanlar oyundan çıkar. Kalanlarla oyuna devam edilir.

4.5 Türkçe Kitaplarında Bulunabilecek Örnek Dinleme Etkinliği 3

Karahisar kasabasında , yetkililerce hazırlanan şehir planında baskı hatasından kaynaklanan bir sorun yüzünden önemli bazı yerler çıkmamıştır. Sizler verilen ipuçlarını kullanarak bu yerleri bulun ve yazın.

“Kasabanın tek müzesi Cumhuriyet Caddesi üzerindedir. Banka ile arasında bir manav vardır. Cumhuriyet Caddesi ile Barış Caddesi arasında kalan ilköğretim okulunun önünde, halı saha ve havuz vardır. Havuz, okula halı sahadan daha yakındır. Havuz tehlikeli olduğu için yetkililer tarafından kasabanın başka bir yerine taşınacaktır. Marketin karşısında bir çay bahçesi vardır. Bu kasabaya gelen her misafir, mutlaka çay içmek için buraya davet edilir. Çünkü her türlü çay bulmak mümkündür. Spor sahası kasabanın en büyük yeridir. Kasabanın futbol takımı bu sene şampiyon oldu.”



(TEMUR,Turan.2001,Dinleme Becerisi.Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu,72)

4.6 Hikaye Haritası

Kitaptan seçilen bir öykü, öğretmen tarafından okunur. Öğrenciler dinledikleriyle hikaye haritasını oluştururlar ve parçaya ilişkin soruları sadece dinlediklerine göre cevaplarlar.

Başlık

Zaman

Yer

Kahramanlar

1.

2.

3.

Ana fikir:

Sonuç :

(TEMUR,Turan.2001,Dinleme Becerisi.Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu,70)

4.7 Türkçe Kitaplarında Bulunabilecek Örnek Dinleme Etkinliği 4

Şu anda size ulaşan sesleri aşağıdaki tabloya yazarak sıralayınız. Yazdığınız bu seslerden birini seçerek onu bir süre (1 dakika) dinleyiniz. Ayrıca neden o sesi dinlediğinizi tabloda belirtiniz. Belirttiğiniz neden işitme ile dinleme arasındaki farkı açıklar niteliktedir. Birçok ses işitebilirsiniz ama yalnız birini dinlersiniz. İşitme ile dinleme arasındaki farkı hiç düşündünüz mü?

İşitilen sesler	Dinlenen sesler
	 neden bu sesi dinlediğinizi açıklayınız?
	
	
	
	
	

(TEMUR,Turan.2001,Dinleme Becerisi.Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu,71)

Altıncı,yedinci ve sekizinci sınıf öğrencileri de genel olarak eleştirel bir şekilde dinleyebilirler. Dinlediği konunun ana fikrini ve ana fikre yardımcı düşünceleri belirleyebilir, radyo ve televizyonda düzeye uygun yayınları sebep-sonuç ilişkisi içerisinde dinleyip takip edebilirler.

Haberin başlığı	
Ne tür bir haber	
Nereden dinlediği	
Olay nasıl olmuş?	
Ne zaman olmuş?	
Kahramanlar	
Nasıl sonuçlanmış?	

Bu tür dinlemelere katılmadan önce öğretmen ve öğrencilerin birlikte hazırlayabileceği veya öğretmenin geliştirdiği bir kayıt çizelgesi kullanılarak dinleme eylemi planlı bir hale getirebilir. Bu çizelgeler dinlenmesi istenen konuya göre farklılık gösterir. Dikkat edilirse tabloda cevapların yazılı ifade edilmesi gerekmektedir. Bu örnek bir tablodur. Amaç öğrencinin yazması değil, dinlediğini anlayıp anlamadığını test etmektir. Dinlediğini anladığı halde, yazma sorunu yaşayan öğrencilere kolaylık olması açısından çoktan seçmeli veya sözel ifade ile değerlendirme ölçütleri belirlenebilir.

(TEMUR,Turan.2001,Dinleme Becerisi.Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu,66)



BÖLÜM IV

DİNLEDİĞİNİ ANLAMA BECERİSİNİ ÖLÇME

Sınıfta, dinleme becerisinin ölçülmesi ve öğrencinin gelişmesinin kontrolü çok zordur. Dolayısıyla öğrencinin artık öğretmeni anlamaya başladığı andan itibaren öğrencilere sistemli ve bilinçli bir dinleme eğitimi vermek gerekir. Dinleme becerisi öğrencilerin dilini güzel ve etkili kullanmada okuma, yazma ve konuşma becerilerini tamamlayıcı bir unsurdur. Bu becerinin istenilen düzeyde verilmemesi öğrencilerde ilerde anlama problemlerine neden olmaktadır. Dolayısıyla böylesine önemli olan bir becerinin okullarda yeterince sağlıklı bir biçimde verilmesi çok büyük önem arz etmektedir.

Bu araştırmada Kırıkkale'nin farklı sosyo-ekonomik çevrelerinde bulunan üç okulunda, 450 öğrencinin, okuduğunu ve dinlediğini anlama düzeyleri ölçülmüştür.

Bu bölümde araştırmanın yapılmasına duyulan gerekliliğin anlatıldığı “problem” durumu, araştırmada ulaşılmak istenen başlıca amaçlar, araştırmanın önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve kullanılan başlıca tanımlar sunulmuştur.

1. Problem Durumu

İlköğretimin 2. kademesinde Türkçe derslerinde dinleme eğitimi tam olarak, amacına uygun bir biçimde verilemiyor bu da öğrencilerin ilerde sağlıklı iletişim kuramamalarına neden oluyor.

Sosyo-ekonomik yönden farklı üç okulun 6.,7. ve 8. sınıflarının okuduğunu ve dinlediğini anlama düzeylerini tespit etmek ve bunları karşılaştırıp nedenlerini ortaya koymak.

1.1 Problem Cümlesi

İlköğretim 6.,7. ve 8. sınıflarında dinlediğini anlama düzeyi ne oranda gerçekleşiyor?

1.2 Alt Problemler

Dinleme eğitimi amacına ulaşabiliyor mu?

Sosyo-ekonomik yönden farklı üç bölgedeki öğrencilerin anlama düzeylerinde anlamlı bir fark var mı?

Dinleme becerisini gerçekleştirirken kullanılan araç-gereçler yeterli mi?

1.3 Denenceler

İl merkezindeki ilköğretim okulu öğrencileri ilçe ve köy merkezindeki öğrencilere göre daha başarılıdır.

Bu durum ilçe ve köy de okuyan öğrencilerin sosyo-ekonomik yönleriyle doğrudan ilişkilidir.

İlçe merkezindeki öğrenciler köy merkezindeki öğrencilere göre daha başarılıdır.

İl merkezindeki olanakların çokluğu başarıyı olumlu yönde etkilemektedir.

1.4 Önem

Dinlenen bir metni anlama düzeyinin geliştirilmesi üzerinde durulan araştırmaların ilklerindendir. Bu araştırmada 6.,7. ve 8. sınıfta okuyan sosyo-ekonomik yönden farklı üç okulun öğrencilerinin dinlediğini anlama düzeyleri ölçülecektir. Böylece ilde, ilçede ve köyde okuyan öğrencilerin başarı ve anlama düzeyleri ortaya çıkarılacaktır.

Dinlediğini anlama becerisinin başarıyla uygulanabilmesi için 6.,7. ve 8.sınıf öğrencilerinin dinlediğini anlama düzeylerinin ortaya konulması ve okullarımızda dinleme eğitiminin geliştirilmesine yönelik nesnel bulgular elde edilmesi mümkün olmuştur.

1.5 Varsayımlar

1. Dinleme eğitiminde yeterli düzeyde başarıya ulaşılamamaktadır. Ulaşılmış olsaydı bugün iletişim bozukluklarını yaşıyor olmazdık.
2. Dinleme eğitiminde yararlanılan araç-gereçler sınırlıdır.
3. Dinleme becerisini geliştirmede kullanılan teknikler yetersizdir.
4. Öğrenmede dinlemenin yeri büyüktür ancak çoğu kimse bunun farkında değildir.
5. İletişimin en önemli öğelerinden biri de dinlemedir.
6. Dinleme becerisini geliştirmek için kullanılan yöntemler geliştirilmelidir.

Araştırmadaki başlıca varsayımlar:

1. Araştırma için kullanılan örneklem, evreni temsil etmek için yeterlidir.
2. Kendilerine verilen metinleri okumaları sırasında yapılan ölçümler öğrencilerin gerçek durumlarını yansıtmaktadır.
3. Metinlerin öğrencilerin düzeyine uygun olması için görüşlerine başvuru uzmanların kanıları yeterlidir.

1.6 Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- a) Yukarıda belirtilen problem ve alt problemlere bağlı olarak temel dil becerilerinden dinleme becerisi ile,
- b) Kırıkkale ilindeki üç okuldan 6.7.8. sınıfta öğrenim gören 450 öğrenciyle,
- c) Öğrencilerin okuduklarını ve dinlediklerini anlama ölçümleri sırasındaki davranışları ve bu davranışları etkileyen koşullar ile sınırlıdır.

1.7 Tanımlar

Araştırmadaki temel kavramlar şunlardır:

Dinleme: Dinleyicinin önce söylenilenlerle, sonra söylenenler arasında bağlantı kurma ve iletişim içindeki işlevini anlama yeteneğidir.(Ataman, Erten.2001:41)

Okuma: Bir yazıyı, sözcükleri, cümleleri, noktalama işaretleri ve öteki öğeleriyle görme, algılama, ve kavrama sürecidir.(Kavcar, Oğuzkan ve Sever.1995:41)

Dinlediğini Anlama Becerisi: Düzeyine uygun olarak dinlediği bir metinden tam ve doğru olarak anlam çıkarabilme (Demirel,1990:108)

Tam ve Doğru Anlama: Tam anlama, bir duygu veya düşüncüyü kendi akışı içinde kesintiye uğramadan anlama demektir. Doğru anlama ise, bize aktarılmak istenilen bilgi, duygu ve düşüncelerin, olduğu gibi, bir yanlışlığa yol açmadan ve hiçbir şüpheli nokta kalmayacak biçimde bütün boyutları ile kavranılması demektir.(Kavcar,Oğuzkan,Sever,1995:4)

İlköğretim okulu: Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullardır.

2. Yöntem

Burada “Araştırma Modeli”, araştırmada kullanılan “Evren ve Örneklem”, ve “Veri Toplama Teknikleri” anlatılmıştır.

2.1 Araştırma Modeli

İlköğretim 6.7. ve 8. sınıf öğrencilerinin okuduğunu ve dinlediğini anlama düzeyleri ve bunlara etki eden çeşitli etkenleri ortaya koymayı amaçlayan araştırmamızın modeli “betimleyici, ilişkisel tarama modeli”(Gözlem, uygulama, ölçme, t test)dir. Niteliği itibariyle araştırma modeli uygulamalı bir alan araştırmasıdır. İstatiksel hesaplamalarda Windows SPSS programı kullanılmıştır.

2.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Kırıkkale’deki sosyo-ekonomik yönden farklı üç bölgedeki ilköğretim 6., 7. ve 8. sınıf öğrencileridir. Evrene giren tüm öğrencilerin araştırmaya dahil edilmesi mümkün olmadığından, örnekleme yoluna başvurulmuştur. Evreni daha iyi temsil edeceği düşüncesiyle farklı sosyo-ekonomik çevrelerdeki okullardan tesadüfi örnekleme yoluyla 450 öğrenci araştırma örneklemine alınmıştır.

Bu çerçeve içerisinde araştırma Kırıkkale merkez okullarından sosyo-ekonomik bakımdan üst düzeyi temsilen Şehitler İlköğretim Okulu’ndan 150, orta düzeyi temsilen Cumhuriyet İlköğretim Okulu’ndan 150 ve alt düzeyi temsilen Gaffar Okkan İlköğretim Okulu’ndan 150 olmak üzere toplam 450 öğrenci üzerinde 25.10.2003 ile 10.12.2003 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

2.3 Veri Toplama Teknikleri

Araştırmanın başlangıcında dinleme becerisi ve dinleme becerisinin geliştirilmesi hakkında geniş bir kaynak taraması yapılmıştır. Bu tarama sonunda gerekli makale, tez ve kitaplara ulaşılmıştır. Bu kaynaklarda çalışmayla ilgili hususlar, fişleme yoluyla tespit edilmiş ve çalışmanın şekillenmesinde değerlendirilmiştir.

Veriler ölçme (uygulama, t test), görüşme ve gözlemlerle toplanmıştır. Fiziksel gözlemler öğrenciler sınıfta yokken yapılmıştır.

2.3.1 Metinlerin Hazırlanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak düzeye uygun farklı metinler kullanılmıştır.

Metinlerin, öğrencinin tamamen yabancı olduğu teknik terimlerle örülü, özel bir alanla ilgili olmamasına; öğrencilerin algılama ve düşünme seviyelerinin üstünde olmamasına; öğrencilerin ilgisini çekebilecek bir konu olmasına ; öğrencilerin anlama düzeyinin üstünde, karmaşık ve anlaşılması güç ifadelerle kurulu olmamasına ; duygu ve düşünce dünyası bakımından öğrencilerin seviyesinin üstünde olmamasına dikkat edilmiştir.

Öğrencilerin okuduğunu ve dinlediğini anlama düzeylerini ölçmeyi amaçlayan sorular hazırlanırken;

- Sorular açık, anlaşılır, net ifadelerle oluşturulmuştur.
- Öğrencilerin daha önceki bilgileriyle değil sadece metinlerden yola çıkarak çözebilecekleri sorular olmasına dikkat edilmiştir.
- Klasik yerine çoktan seçmeli test uygulanmıştır.
- Paragraflarda ana düşünceyi oluşturmaya, yardımcı düşüncelerin anlaşılıp anlaşılmadığını ölçmeye yönelik sorulara da yer verilmiştir.

2.3.2 Uygulama

Hazırlanan ölçme araçlarının uygulanabilmesi için sosyo-ekonomik yönden birbirinden farklı üç okulla gerekli yazışmalar yapılmıştır.

Uygulamaların yapılmasından önce öğrencilerin araştırma grubu olduklarını hissetmemeleri ve gerekli motivasyonun sağlanması için;

-Okulların Türkçe öğretmenleriyle görüşülmüş, yapılacak uygulama ve uygulamanın amacı anlatılmış ve onlardan öğrencileri yapılacak çalışmadan haberdar etmeleri istenmiştir.

-Uygulamalar Türkçe derslerinin olduğu saatlerde yapılmıştır.

-Yapılacak uygulama hakkında uygulama metinleri verilmeden önce öğrencilere bilgi verilmiştir.

3. Bulgular ve Yorum

Sosyo-ekonomik düzeyin bireyin farklı alanlardaki gelişimine etkisi olduğu yönündeki genel kanaat rağmen sosyo-ekonomik düzeyin tam olarak ne olduğu, hangi unsurları içerdiği ve nasıl belirleneceği hakkında kesin bir ölçüt yoktur. Sosyo-ekonomik yönden bir kişinin hangi düzeyde olduğunu söylemek için gelir düzeyinin mi, eğitim düzeyinin mi, mesleğinin mi yoksa başka bir faktörün mü temel belirleyici olacağı bir problem teşkil etmektedir. Genellikle sosyo-ekonomik düzey kavramının yalnızca sınıf kavramını değil eğitim, meslek, gelir ve başka bazı etmenleri içerdiği kabul edilmektedir (Gürkaynak, 1979:25). Sosyo-ekonomik düzeyin sınırlarının net bir şekilde çizilememesine rağmen, toplum bilimi ve eğitim araştırmalarında çok önemli bir etken olmasından dolayı somutlaştırılarak “ölçülebilir” hale getirilmesi gerekmektedir. Ülkemizde sosyo-ekonomik düzeyi belirlemek için iki yolun izlendiği görülmektedir. Bir kısım araştırmalarda belli bölgelerin belli sosyo-ekonomik düzeyleri

temsil ettiği varsayılmaktadır(Bacanlı, 1997:99). Birinci yol pratik olması dolayısıyla daha çok tercih edilmesine rağmen araştırmanın sağlığı açısından bazı sakıncalar taşımaktadır. Bu sakıncalardan en önemlisi alt, orta ve üst sosyo-ekonomik düzeyi temsil edeceği düşünölen okullardaki her öğrencinin aynı standartlarda olduğunu kabullenme zorunluluğudur. Oysa aynı bölgede farklı düzeylerde öğrenciler bulunabilir. Bu nedenle bu yöntemin kullanıldığı araştırmalarda örnekleme oluşturan bireyler arasında bulunması muhtemel farklılıkların göz ardı edildiği söylenebilir.

Araştırmamızda örneklemin evreni daha iyi temsil etmesini sağlamak amacıyla farklı sosyo-ekonomik düzeylerdeki çevrelerden (köy, ilçe merkezi ve il merkezi) okullar alınmıştır.

Ailelerin sosyo-ekonomik düzeyleri ile çocuğun gelişimi arasında sıkı bir ilişki vardır. Ailenin ekonomik gelirinin yüksek olması çocuğun gelişiminde önemli bir etkindir. Sosyo-ekonomik düzeyin on sekizinci aydan itibaren çocuğun dil gelişimini etkilediği saptanmıştır. (Çelen 1993:86)

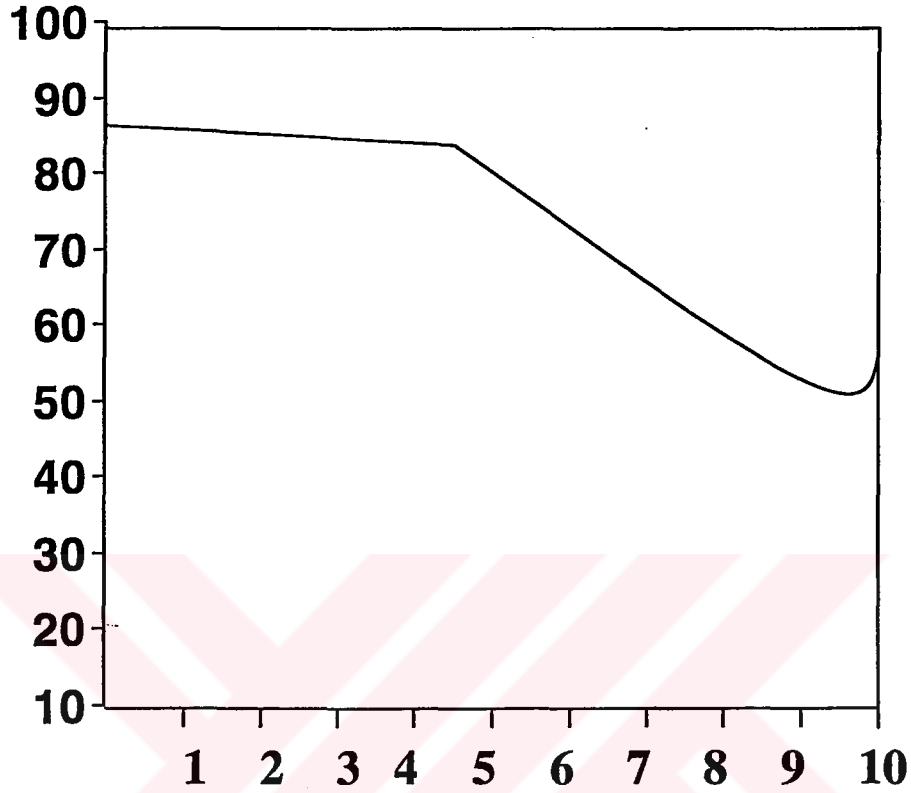
Çocuktaki dil gelişimini etkileyen unsurların arasında ailenin yapısı ve ilişkileri son derecede belirleyici bir konumdadır. Sosyo-ekonomik düzeyi düşük ailelerde çocukların çok sınırlı öğrenme olanaklarının oluşu, anne-babanın çocukla yeterince ilgilenemeyişleri çocukların gelişimini olumsuz bir biçimde etkilemektedir.

Sınıfların kalabalık oluşu dinlemeyi doğrudan etkileyen bir diğer sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir eğitim öğretim dönemi boyunca Fırat Üniversitesi kampüsünde ve dersliklerindeki gürültü düzeyi üzerine 1991-1996 yılları arasında Doç. Dr. Fethi Baldemir tarafından bir araştırma yapılmıştır. Bu araştırmada, dersliklerdeki gürültü düzeyi ölçölmüş; sonuç olarak öğrenci sayısı ile gürültü düzeyi arasında sıkı bir ilişki olduğu ispatlanmıştır. Öğrenciler hiç konuşmadan öğretmenlerini dinleseler bile farkında olmadan ayaklarını yere vurmaları, sıralar üzerinde kitap, defter kaydırmaları, dışarıdan gelen sesler vb. durumlar sınıftaki gürültü düzeyini artırmakta ve dinlemeyi olumsuz etkilemektedir. Bu sorunlar kalabalık sınıflarda daha yoğun olarak yaşanmaktadır. Bu da dinlemeyi olumsuz bir biçimde doğrudan etkilemektedir.

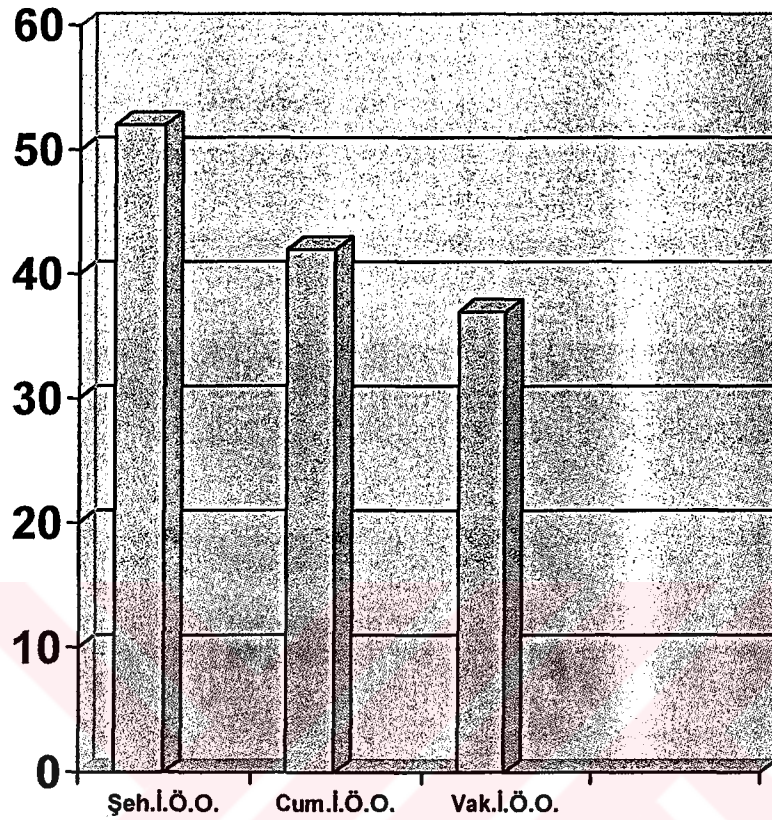
Uygulama sırasında bazı sınıfların yapısının ders işlemeye müsait olmadığı görülmüştür. Sınıfların kullanım alanın çok kısıtlı olması, ısınma problemi yaşıyor olmaları, pencerelerden gelen soğğun öğrencileri etkilemesi gibi. Bu durum dinlemeyi olumsuz etkilemiştir.

Türkçe kitapları dinleme becerisinin kazandırılması ve geliştirilmesi için ciddi bir biçimde öğretim amaçları belirlemelidir. Her ne kadar kitaplarda dinleyelim anlayalım, okuyalım-dinleyelim diye bölümler olsa da bu becerinin kazandırılması ve geliştirilmesi ile ilgili önemli bir çalışmanın yapılmadığı gözlenmiştir. Dolayısıyla dinleme becerisinin kazandırılması ile ilgili bütün yük Türkçe öğretmenlerine bırakılmıştır.

Araştırmamızda değişik sosyo-ekonomik çevrelerdeki okullardan 450 ilköğretim öğrencisinin okuma ve dinlediğini anlama düzeyi farklı metin türlerinde ölçülmüştür. Öğrencilerin okuduğunu ve dinlediğini anlama düzeyleri ile ilgili olarak şu bulgular elde edilmiştir:

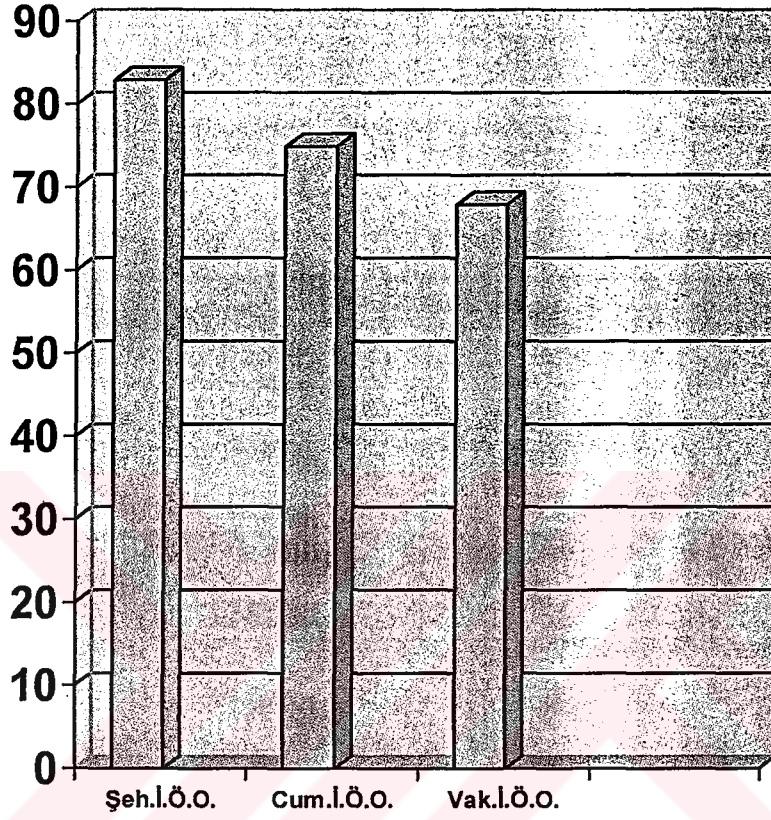


Dinlediğini anlama testinde sorular özellikle, konunun akışına göre sorulmuş, şöyle bir durumla karşılaşmıştır: Tabloda da görüldüğü üzere, dersin ilk 20 dakikasında anlatılanlara göre hazırlanmış olan ilk beş soruya verilen cevapların yüzdesi, son beş soruya göre oldukça yüksektir. Bu da bizlere dinlemenin dersin sonuna doğru gitgide zayıfladığını gösteriyor. Öğretmenlerin bu durumu göz önünde bulundurmaları ve önlem almaları gerekmektedir. Aksi takdirde amaca tam olarak ulaşamama durumu söz konusu olacaktır.



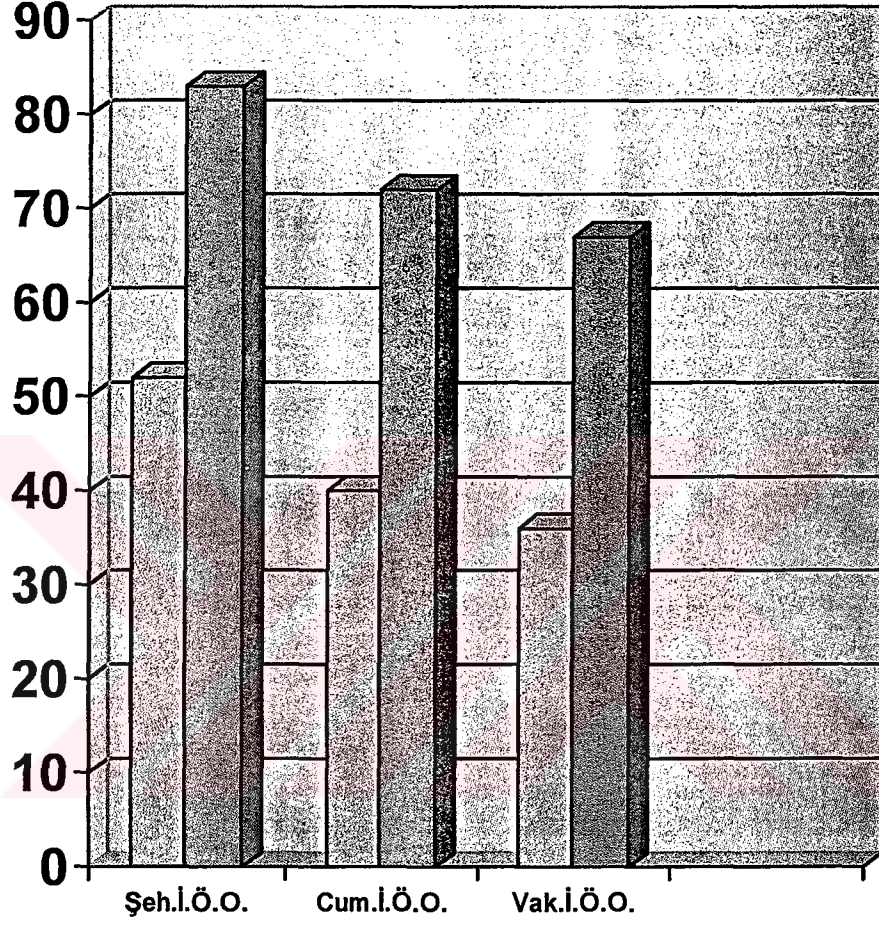
1.Grafik : 6.Sınıfların Okuduğunu Anlama Testinden Aldığı Puanların Okullara Göre Karşılaştırılması

Dinlediğini anlama testinden önce, öğrencilerin seviyelerini ölçmek amacıyla yapmış olduğumuz okuduğunu anlama testinde il merkezinde bulunan, sosyo-ekonomik yönden daha iyi durumda bulunan Şehitler İlköğretim Okulu öğrencileri daha başarılı olmuştur. İlçe merkezinde bulunan, sosyo-ekonomik yönden orta düzeyde bulunan Cumhuriyet İlköğretim Okulu 2. sırada yer almıştır. 3. sırada ise sosyo ekonomik yönden en düşük seviyede olan köy okulu Gaffar Okkan İlköğretim Okulu olmuştur. Şehitler İlköğretim Okulu öğrencileri 100 üzerinden 52; Cumhuriyet İlköğretim Okulu öğrencileri 100 üzerinden 42; Gaffar Okkan İlköğretim Okulu öğrencileri de 100 üzerinden 38 puan ortalamasına sahiptir. Cumhuriyet İlköğretim Okulu öğrencileri ve Gaffar Okkan İlköğretim Okulu öğrencileri 45 puanın altında kaldıklarından geçer not alamamıştır.



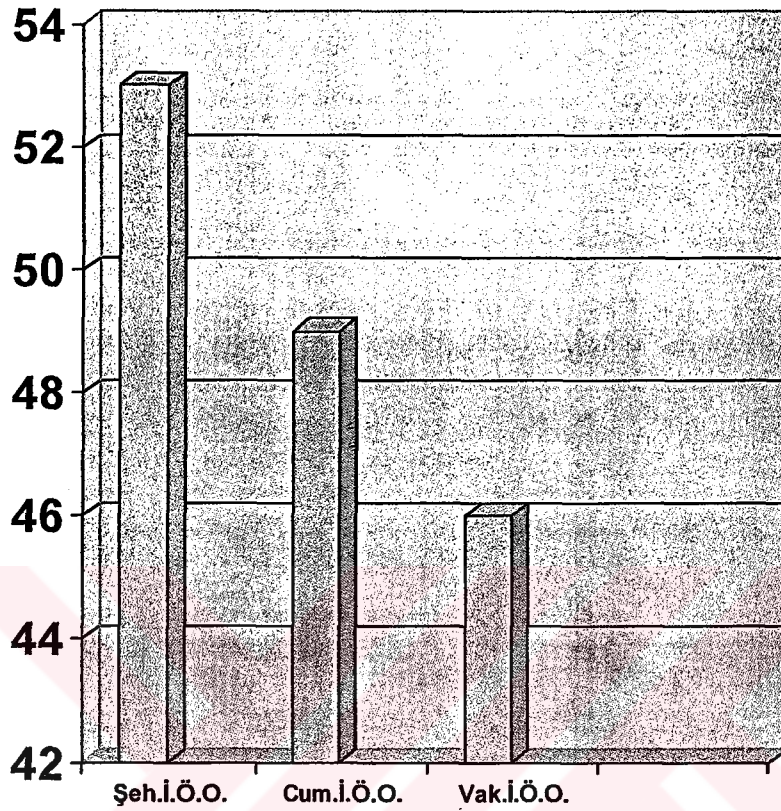
2.Grafik : 6.Sınıfların Dinlediğini Anlama Testinden Aldığı Puanların Okullara Göre Karşılaştırılması

Dinlediğini anlama testinde üç okul da başarılı olmuştur ancak okullar arasındaki sıralama değişmemiştir. Şehitler İlköğretim Okulu 82 puan ortalamasıyla birinci; Cumhuriyet İlköğretim Okulu 72 puan ortalamasıyla ikinci; Gaffar Okkan İlköğretim Okulu 68 puan ortalamasıyla üçüncü olmuştur. Başarı oranı sosyo-ekonomik yönden iyi durumda olan il merkezindeki okulda yine en yüksek, köy okulunda ise yine en düşüktür.



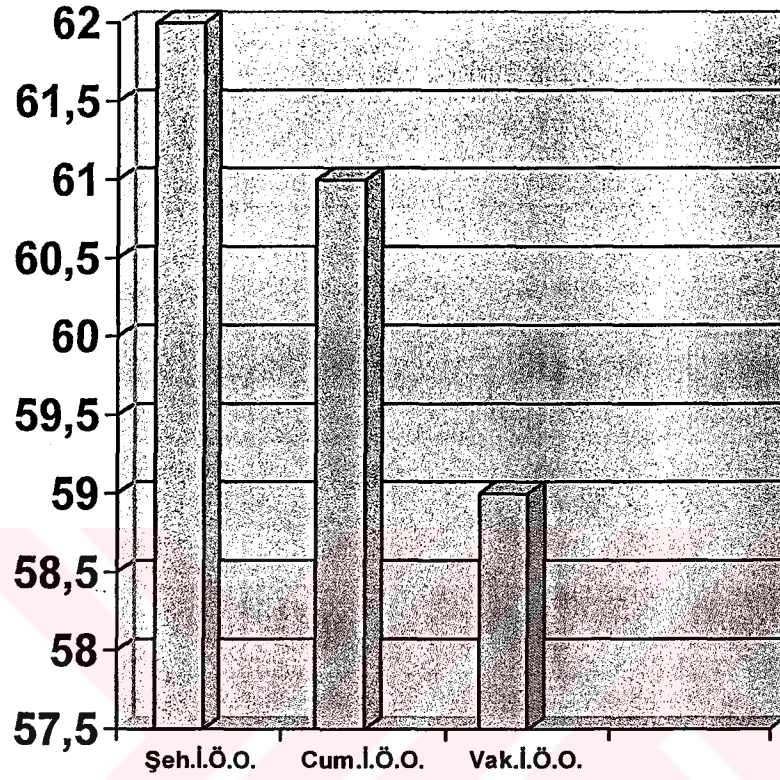
3.Grafik : 6.Sınıfların Okuduğunu ve Dinlediğini Anlama Testlerinden Aldığı Puanların Okullara Göre Karşılaştırılması

Bu grafikte okuduğunu ve dinlediğini anlama testlerindeki başarı oranları birlikte verilmiştir. Dinlediğini anlama testlerindeki başarı oranının daha yüksek olduğu bütün okullarda net olarak görülmektedir.



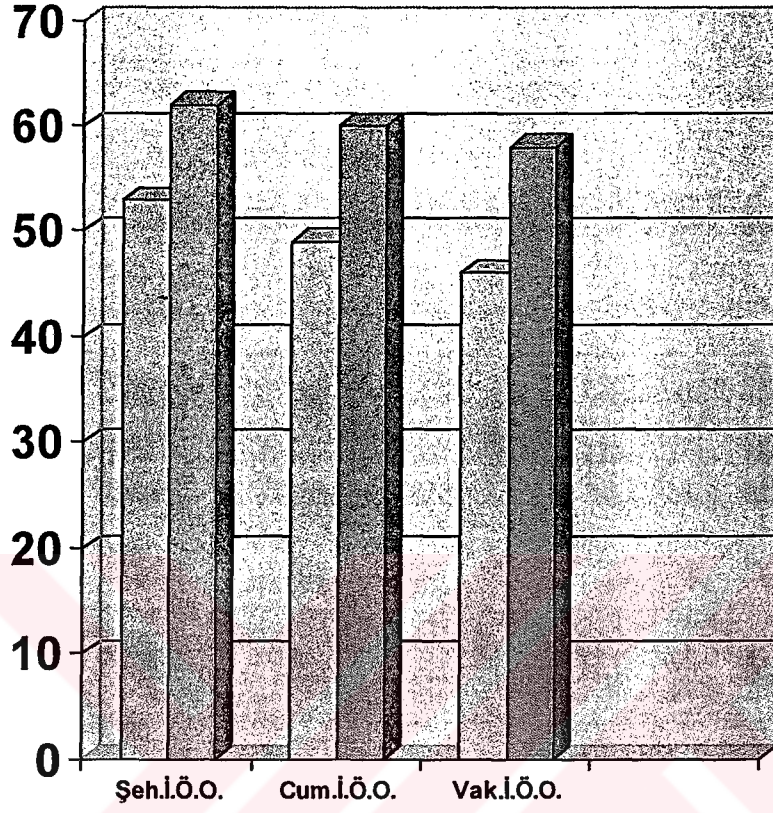
4.Grafik : 7.Sınıfların Okuduğunu Anlama Testinden Aldığı Puanların Okullara Göre Karşılaştırılması

Dinlediğini anlama testinden önce, öğrencilerin seviyelerini ölçmek amacıyla yapmış olduğumuz okuduğunu anlama testinde il merkezinde bulunan, sosyo-ekonomik yönden daha iyi durumda bulunan Şehitler İlköğretim Okulu öğrencileri daha başarılı olmuştur. İlçe merkezinde bulunan, sosyo-ekonomik yönden orta düzeyde bulunan Cumhuriyet İlköğretim Okulu 2. sırada yer almıştır. 3. sırada ise sosyo ekonomik yönden en düşük seviyede olan köy okulu Gaffar Okkan İlköğretim Okulu olmuştur. Şehitler İlköğretim Okulu öğrencileri 100 üzerinden 53; Cumhuriyet İlköğretim Okulu öğrencileri 100 üzerinden 49; Gaffar Okkan İlköğretim Okulu öğrencileri de 100 üzerinden 46 puan ortalamasına sahiptir.



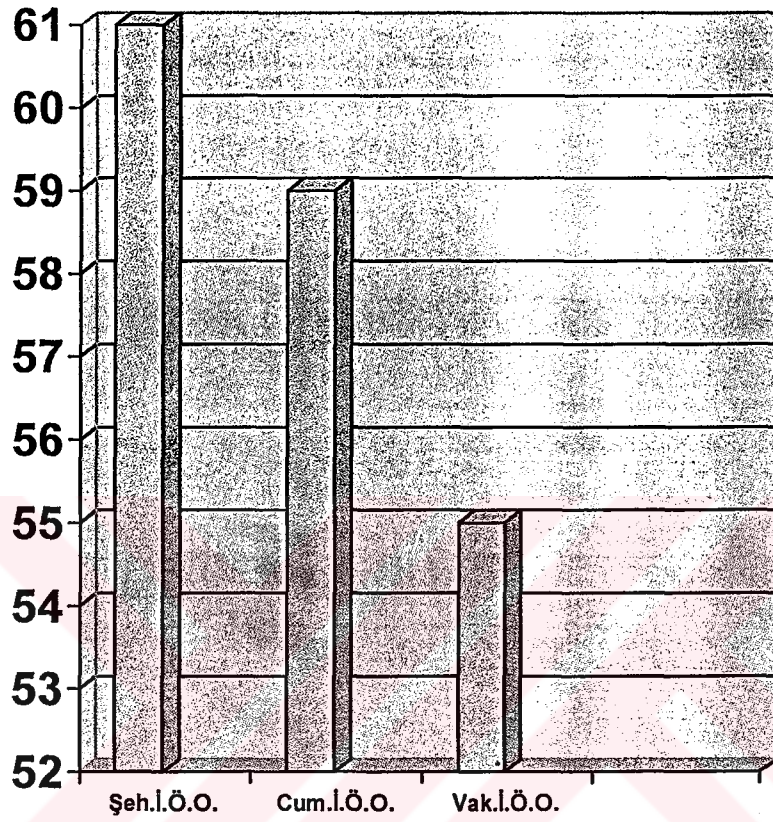
5.Grafik : 7.Sınıfların Dinlediğini Anlama Testinden Aldığı Puanların Okullara Göre Karşılaştırılması

Dinlediğini anlama testinde üç okulda başarılı olmuştur ancak okullar arasındaki sıralama değişmemiştir. Şehitler İlköğretim Okulu 62 puan ortalamasıyla birinci; Cumhuriyet İlköğretim Okulu 61 puan ortalamasıyla ikinci; Gaffar Okkan İlköğretim Okulu 59 puan ortalamasıyla üçüncü olmuştur. Başarı oranı sosyo-ekonomik yönden iyi durumda olan il merkezindeki okulda yine en yüksek, köy okulunda ise yine en düşüktür.



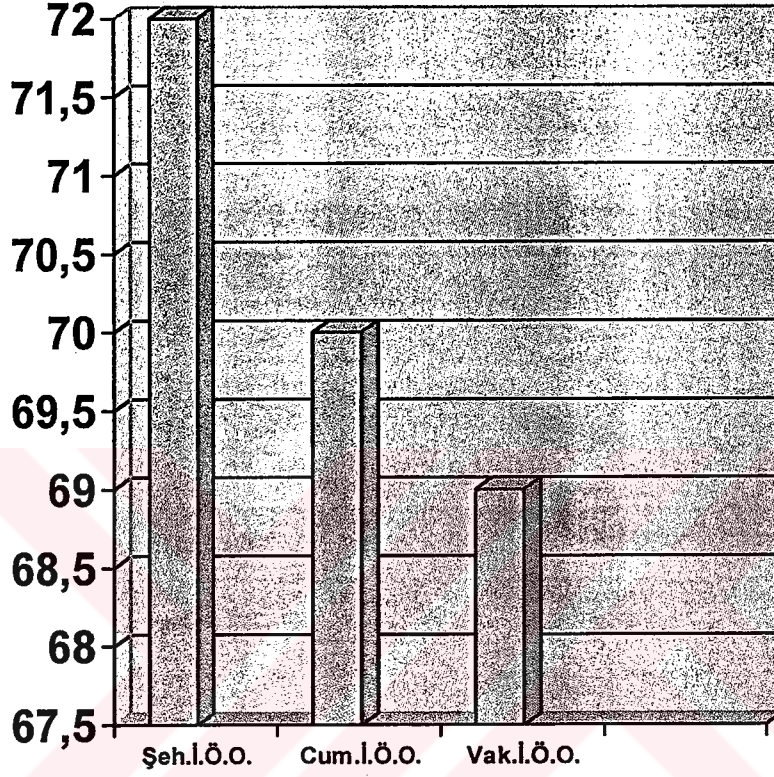
6.Grafik : 7.Sınıfların Okuduğunu ve Dinlediğini Anlama Testlerinden Aldığı Puanların Okullara Göre Karşılaştırılması

Bu grafikte okuduğunu ve dinlediğini anlama testlerindeki başarı oranları birlikte verilmiştir. Dinlediğini anlama testlerindeki başarı oranının daha yüksek olduğu bütün okullarda net olarak görülmektedir.



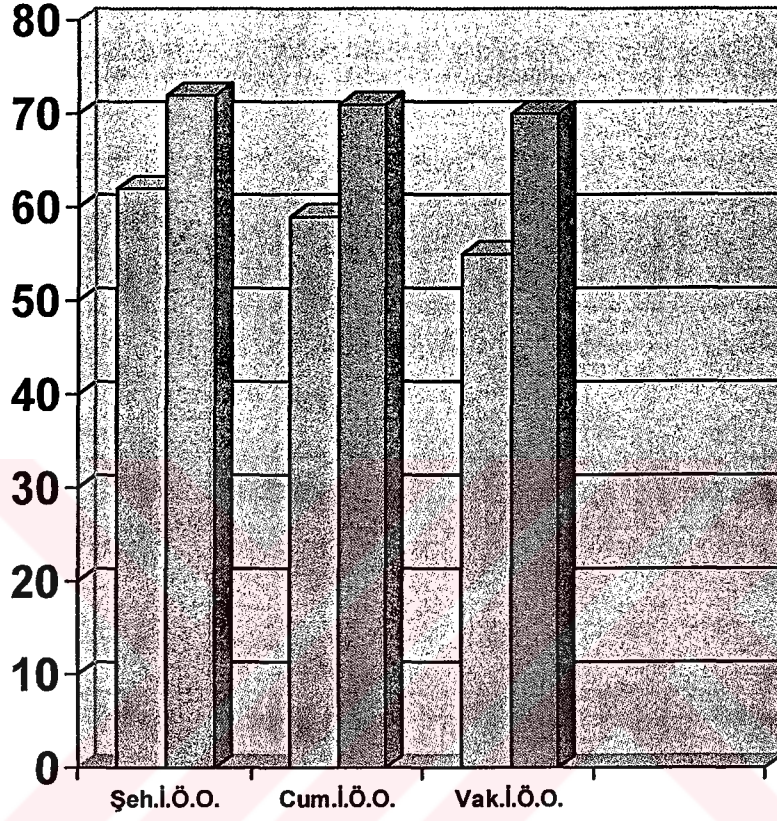
7.Grafik : 8.Sınıfların Okuduğunu Anlama Testinden Aldığı Puanların Okullara Göre Karşılaştırılması

Dinlediğini anlama testinden önce, öğrencilerin seviyelerini ölçmek amacıyla yapmış olduğumuz okuduğunu anlama testinde il merkezinde bulunan, sosyo-ekonomik yönden daha iyi durumda bulunan Şehitler İlköğretim Okulu öğrencileri daha başarılı olmuştur. İlçe merkezinde bulunan, sosyo-ekonomik yönden orta düzeyde bulunan Cumhuriyet İlköğretim Okulu 2. sırada yer almıştır. 3. sırada ise sosyo ekonomik yönden en düşük seviyede olan köy okulu Gaffar Okkan İlköğretim Okulu olmuştur. Şehitler İlköğretim Okulu öğrencileri 100 üzerinden 61; Cumhuriyet İlköğretim Okulu öğrencileri 100 üzerinden 59; Gaffar Okkan İlköğretim Okulu öğrencileri de 100 üzerinden 55 puan ortalamasına sahiptir.



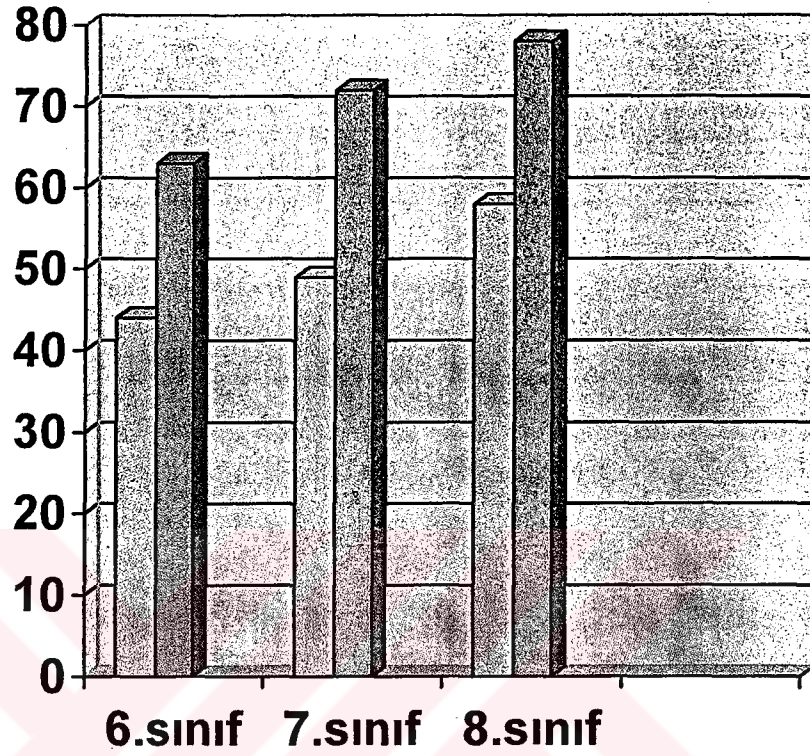
8.Grafik : 8.Sınıfların Dinlediğini Anlama Testinden Aldığı Puanların Okullara Göre Karşılaştırılması

Dinlediğini anlama testinde üç okulda başarılı olmuştur ancak okullar arasındaki sıralama değişmemiştir. Şehitler İlköğretim Okulu 72 puan ortalamasıyla birinci; Cumhuriyet İlköğretim Okulu 70 puan ortalamasıyla ikinci; Gaffar Okkan İlköğretim Okulu 69 puan ortalamasıyla üçüncü olmuştur. Başarı oranı sosyo-ekonomik yönden iyi durumda olan il merkezindeki okulda yine en yüksek, köy okulunda ise yine en düşüktür.



9.Grafik : 8.Sınıfların Okuduğunu ve Dinlediğini Anlama Testlerinden Aldığı Puanların Okullara Göre Karşılaştırılması

Bu grafikte okuduğunu ve dinlediğini anlama testlerindeki başarı oranları birlikte verilmiştir. Dinlediğini anlama testlerindeki başarı oranının daha yüksek olduğu bütün okullarda net olarak görülmektedir.



10.Grafik : 6., 7. ve 8. Sınıfların Okuduğunu ve Dinlediğini Anlama Testlerindeki Başarı Ortalamaları

Grafikte görüldüğü üzere gerek okuduğunu anlama testinde gerekse dinlediğini anlama testinde başarı oranı 6.sınıftan 8. sınıfa doğru anlamlı bir biçim de artmaktadır. 6.sınıflarda okuduğunu anlama testindeki başarı ortalaması 42 iken , 7. sınıflarda bu başarı ortalaması 48'e, 8. sınıfta ise 58'e çıkmıştır. Aynı doğrultuda dinlediğini anlama testlerinde 6. sınıflarda başarı ortalaması 62 iken , 7. sınıflarda bu başarı ortalaması 71'e, 8. sınıfta ise 78'e çıkmıştır.

Grafiklerde görüldüğü üzere başarı oranı, üst sosyo-ekonomik düzeyden alt sosyo-ekonomik düzeye doğru anlamlı bir biçimde düşmektedir. En başarılı okul sosyo-ekonomik yönden en güçlü olan il merkezindeki okulken, 2. sırada gelen okul sosyo-

ekonomik açıdan orta düzeyde olan ilçe merkezindeki okuldur. Başarı sıralamasında 3. sırada yer alan okul ise sosyo-ekonomik yönden alt düzeyde olan köy okuludur.

Denenceler doğrultusunda, başarı oranının; alt sosyo-ekonomik düzeyi temsil eden okuldan, üst sosyo-ekonomik düzeyi temsil eden okula doğru anlamlı bir biçimde arttığı gözlenmiştir.

Öğrencilerin genel seviyelerini ölçmek amacıyla yapılmış olan okuduğunu anlama testlerinde de sıralama aynı biçimdedir. Okuduğunu anlama testi genel bir değerlendirme testi olduğundan, başarı oranları dinlediğini anlama testine oranla daha düşüktür.

Okuduğunu anlama testlerinde öğrencilerin genel seviyeleri ölçülmeye çalışılmış, konu anlatımının ardından yapılan dinlediğini anlama testlerinde ise öğrencilerin dinleme becerileri ölçülmeye çalışılmıştır. Okuduğunu ve dinlediğini anlama testlerinde şehir merkezindeki Şehitler İlköğretim Okulu öğrencilerinin ilçe merkezindeki Cumhuriyet İlköğretim Okulu öğrencilerine göre, Cumhuriyet İlköğretim Okulu öğrencilerinin de köy okulu olan Gaffar Okkan İlköğretim Okulu öğrencilerine göre daha başarılı oldukları gözlenmiştir. Dinlediğini anlama testlerindeki başarı oranı okuduğunu anlama testlerindeki başarıya göre daha fazladır.

İl merkezindeki okulun başarı oranının yüksek olması sürpriz değildir. Çünkü, il merkezinde okuyan öğrenciler kütüphanelerden yararlanabilme, gazete ve dergilere ulaşabilme açısından daha avantajlıdırlar. Bununla birlikte üst sosyo-ekonomik düzeydeki ebeveynler çocuğun duygusal gelişimine ve eğitimine daha bilinçli bir biçimde yaklaşmaktadırlar.

Sınıfların başarı ortalamalarına baktığımızda; 6.sınıftan 8.sınıfa doğru, dinlediğini anlama testlerinden alınan puanların anlamlı bir biçimde arttığını görmekteyiz. Bu da bizlere 6. sınıftan 7 ve 8.sınıfa doğru alınan eğitim ve öğretime paralel olarak dinlediğini anlama becerisinin geliştiğini ve başarı oranının da yükseldiğini göstermektedir.

4. Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde uygulamalarla ilgili sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

4.1 Sonuç

Dinlediğini anlama becerisini ölçmek için yaptığımız uygulamaların, öğrencilerin dinleme becerilerini anlamlı bir şekilde geliştirdiği görülmüştür.

Seçilen metinlerin düzeye uygun ve çekici olması dinleme üzerinde olumlu etki yapmıştır.

Öğrencilere değer verildiğini hissettirdiğimiz zaman öğrencilerin dersi daha etkin dinledikleri gözlemlenmiştir.

Derse başlarken amacı belirtmemiz, dinlemeyi olumlu yönde etkileyen bir başka etken olarak karşımıza çıkmıştır.

Dersin anlatımında öğrenci merkezli eğitim daha etkili olmaktadır. Böylelikle öğrenci derse ilgili kalabilmektedir.

Metin ile ilgili hazırlık sorularının eve ödev olarak verilmesi uygundur. Ancak metinle ilgili soruların, metnin derste işlenmesinden sonra sorulmasının, dinleme eğitimi açısından önemli olduğu görülmüştür.

Yapılan uygulamalarda başarı sağlanmıştır.

Uygulamalar sonucunda üst sosyo-ekonomik seviyedeki okul 6. 7. ve 8. sınıfların hepsinde en yüksek başarı ortalamasına sahip olmuştur. Orta sosyo-ekonomik seviyedeki okul ise başarı sıralamasında ikinci, düşük sosyo-ekonomik seviyedeki okul ise sonuncu olmuştur. Bu da bizlere başarıyla sosyo-ekonomik durum arasındaki ilişkiyi net olarak göstermektedir.

6. 7. ve 8.sınıflar arasındaki başarı ortalamalarına baktığımızda 8. sınıfların 7 ve 6. sınıfa göre, 7. sınıfların da 6.sınıflara göre daha başarılı olduğu gözlenmiştir. Bu da bizlere öğrencilerin gerek yaşa, gerekse aldıkları eğitim ve öğretime paralel olarak dil becerilerinin geliştiğini göstermektedir.

4.2 Öneriler

1. Öğretmen, iyi bir dinleyici olarak öğrencilere örnek olmalıdır.
2. Öğrencilerin dinleme becerilerinin gelişiminde uygulanan yöntemler ne olursa olsun 1. derecede etken öğretmenlerdir. Öğretmen bunun farkında olmalıdır.
3. Öğretmenler öğrencileri kitaplarla buluşturmalıdır.
4. Öğretmenler okul kütüphanelerini öğrencilerin seviyelerine uygun kitaplarla zenginleştirmelidirler.
5. Öğretmenler sınıflarında işitme problemi yaşayanları belirlemeli ve bu öğrencileri ön sıralarda oturtmalıdırlar.
6. Öğretmenin derse başlamadan önce öğrencileri konuya motive etmesi gerekmektedir.
7. Öğretmenler ders araç ve gereçlerinden olabildiğince faydalanmalıdırlar. Doç. Dr. Murat Özbay'ın yapmış olduğu bir araştırmada, öğretmenlerimizin maalesef ders araç ve gereci olarak sadece ders kitabını kullandıklarını ortaya koymuştur. 108 öğretmen üzerinde yapılan araştırmanın sonucunda şöyle bir tablo elde edilmiştir:

Hedef-araç ilişkisi ve ders kitabı

Türkçe öğretmenlerinin derslerde yararlandıkları kaynaklar

<u>Kaynaklar</u>	<u>sayı</u>	<u>yüzde</u>
Ders kitabı	102	94,44
Dergiler	3	2,77
Gazeteler	1	0,92
Radyo	0	0
Teyp ve video	1	0,92
Televizyon, tepegöz vb.	1	0,92
Bilgisayar	0	0
<u>Toplam</u>	<u>108</u>	<u>100</u>

8.Okullarımızdaki sınıfların mevcutları kalabalık olduğundan öğretmenlerimizin ortama uygun yeni beceriler geliştirmesi gereklidir.

9. Metin okuma çalışması yaparken basitten karmaşığa ilkesi göz önünde tutulmalıdır.

10. Öğretmen dinlemeyi etkileyen bireysel faktörlerin de (zeka, işitme vb.) farkında olmalıdır.

11. Anne babaların dinleme becerisinin önemi hakkında bilinçlendirilmeleri gerekmektedir.

12. Anne babaların çocuklarıyla ve öğretmenlerle devamlı diyalog halinde olmaları gerekmektedir.

13. İyi bir dinleyici olma özelliği küçük yaşlarda kazandırılırsa ilerleyen yaşlarda da aynı şekilde devam eder dolayısıyla anne ve babalar çocuklarıyla ilgilenmeli, onları dinlemelidirler.

14. Türkçe öğretmenleri dinleme becerisini kazandırırken ders araç ve gereçlerinden gereğince faydalanmalıdırlar.

15. Dinleme eğitimi konusunda diğer öğretmenlerin de bilinçlendirilmeleri bu konudaki yükü tek başına göğüsleyen Türkçe öğretmenlerinin de işini kolaylaştıracaktır.

16. Dinleme becerisini kazandırırken öğretmenlerimizin uygulamalı tekniklere ağırlıklı olarak yer vermeleri gerekmektedir.

17. Dinleme becerisinin gelişiminde oyunlardan yeterince faydalanılmalıdır.

18. Türkçe ders kitaplarında dinlemeye ayrılan bölümlerin genişletilmesi ve dinleme becerisinin geliştirilmesine yönelik uygulamaların artırılması gerekmektedir.

V. BÖLÜM

UYGULAMA METİNLERİ, METİN SORULARI, OKUDUĞUNU VE DİNLEDİĞİNİ ANLAMA TESTLERİ

1. Pilot Uygulama Metni

“KENDİ MUHTAÇ BİR DEDE”

Anası küçük Nasrettin’in eline birkaç metelik (o zaman ufaklık parası) verir ve karabiber alması için çarşıya yollar. Nasrettin yolda bir dilenciye rastlar. Dilenci çocuğun elindeki metelikleri görünce “gönlünü yaparsam belki verir” diyerek dil dökmeye başlar.

--- Arslan oğlum, Tanrı anan babana bağışlasın seni. Nereye gidiyorsun?

--- Çarşıya.

--- Bir metelik ver, sana dua edeyim. İşlerin rast gider. Okula gidiyor musun?

--- Gidiyorum.

--- Dua edersem, Tanrı bol bol akıl bağışlar. Derslerini su gibi bellersin....

--- Ben senin duanı ne yapayım? Tanrı kabul etmez ki.

Şaşırان dilenci :

“Nereden biliyorsun?” diye sorar.

Küçük Nasrettin gözleri ıslıl ıslıl parlayarak şöyle der:

--- Kabul etseydi, kendin için dua eder, sokaklarda dilenmekten kurtulurdun.

Ders	Türkçe
Sınıf	6 A
Süre	4 Ders Saati
Öğrenme ve Öğretme	
Strateji -Yöntem ve Teknikleri	Anlatım (Etkin Dinleme)
Araç ve Gereçler	Ders kitabı, yazı tahtası, tebeşir, silgi, Yazım Kılavuzu, Türkçe Sözlük.

I.Hedef 10-15 dakikalık konuşmaları dinleyebilme

Davranışlar:

1. Dinlediği metni özetleme
- 2.Dinlediği olayın kahramanlarını söyleme
3. Dinlediği yerin geçtiği yeri söyleme
4. Dinlediği olayın geçtiği yeri söyleme
5. Dinlediği konunun ana düşüncesini bulma
6. Dinlediği konunun yardımcı noktalarını bulma
7. Dinlediği konu ile ilgili soru sorma
8. Dinlediği konu ile ilgili görüş bildirme

II.Eğitim durumu

1.Dikkati Çekme: “Kendi Muhtaç Bir Dede” adlı metnin öğrenciler tarafından dramatize edilmesi.

2. Güdüleme: Öğretmenin “Bu derste öğrendiklerinizle 10-15 dakikalık konuşmaları dinleyebilecek ve konuşmalarla ilgili çalışmaları yapabileceksiniz. “ demesi

3.Etkinlikler: Öğretmenin aşağıdaki soruları öğrencilerine yöneltmesi.

Sorular

1. Bu fıkranın birinci derecede kahramanı kimdir?
2. Dilenci çocuğun elindeki metelikleri görünce ne düşünmüş?
3. Fıkroda kaç kişiden söz edilmektedir?
4. Fıkroda anlatılan olay nerede geçmiştir?
5. “metelik” ne demektir?
6. “bağışlamak” ne demektir?
7. “tepeden tırnağa süzmek ne demektir?”
8. 5-6-7 sorularda tırnak içersinde geçen sözcükleri cümle içinde kullanınız.
9. Metnin ana fikri nedir?
10. Fıkrayla ilgili kendi görüşlerinizi bildiriniz?
11. Fıkranın özünü yitirmeden kendi cümlelerinizle özetleyiniz.

III.SINAMA DURUMU (Dinlediğini anlama testi.)

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplandırınız.

1. Olayın 1. derecede kahramanı kimdir?

- a- Nasrettin’in babası.
- b- Nasrettin’in anası.
- c- Nasrettin
- d- Dilenci

2-Dilenci Nasrettin’e neden dil döker?

- a- Yardım etmek için
- b- Elindeki paraları almak için
- c- Konuşmak için
- d- Yol sormak için

3-Fıkroda kaç kişiden söz edilmektedir?

- a- 4
- b- 2
- c- 5
- d- 3

4-Fıkırdada anlatılan olay nerede geçmektedir?

- a- Okulda
- b- Yolda
- c- Çarşıda
- d- Evde

5-Aşağıdakilerden hangisi metelik anlamına gelir?

- a- Kahramanlık
- b- Ufak para
- c- Öğüt
- d- İyilik

6-Aşağıdakilerden hangisi “bağışlamak” anlamına gelir?

- a- Affetmek
- b- Birlikte yaşatmak
- c- İzin vermek
- d- Bir şey vermek

7-Aşağıdakilerden hangisi “tepeden tırnağa süzmek” deyimini açıklar?

- a- Süzgeçten geçirmek
- b- Tırnaklarına bakmak
- c- Dikkatlice bakmak
- d- Başına bakmak

8-Aşağıdakilerden hangisi metnin ana fikridir?

- a- Çocukları kandırmak kolaydır.
- b- Dua ile her işimizi halledebiliriz.
- c- Kendine hayrı olmayan başkasına yardım edemez.
- d- Dilencilerin duası kabul olur.

9-Aşağıdaki atasözlerinden hangisi bu fıkraya uygundur?

- a- Sakla samanı gelir zamanı.
- b- Kelin merhemi olsa kendi başına sürer.
- c- Dereyi görmeden paçayı sıvama.
- d- Ağaç yaş iken eğilir.

(Demirel, 1996, s. 170-171)

2. 6.Sınıflar, Okuduğunu Anlama Testi (Pilot uygulamada da kullanılmıştır.)

OKUDUĞUNU ANLAMA TESTİ

Bu testte 25 soru vardır, süreniz 30 dakikadır. Her soru 4 puan değerindedir.

AĞAÇLAR VE BİZ

Ankara'nın en güzel yeri neresi deseler hiç duraksamadan "Bahçelievler" derim. Evlerle ağaçlar orada ne güzel kaynaşmış. Her evin meyve ağaçlarıyla dolu bir bahçesi olunca çocukluk bambaşka bir tat alıyor. Her çocuk ağzını burnunu komşunun meyveleriyle değil, kendi bahçesindeki meyvelerle boyuyor. Erikler, kayısılar, kirazlar, vişneler... Cennet, herhalde böyle bahçelerle süslü olmalı, diyorum. Herkesin bir evi, her evin de bir bahçesi, her bahçenin meyve dolu ağaçları olması ne güzel!

Bedri Rahmi EYUPOĞLU

(İlk dört soruyu yukarıdaki parçaya göre cevaplayınız.)

1. İlk cümledeki "duraksama" sözcüğünü aşağıdakilerden hangisi en iyi açıklar?

- a- tahmin etmek
- b- tereddüt etme
- c- bir yerde bekleme
- d- sürekli yürüme

2. “Evlerle ağaçlar orada ne güzel kaynaşmış.” cümlesinden çıkarılacak en doğru yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- a- evlerin ve ağaçların çok olduğu
- b- evlerin ağaçlar tarafından gizlendiği
- c- evlerle ağaçların uyum içinde olduğu
- d- evlerin ağaçlara bitişik olduğu

3. Yazar, parçada aşağıdakilerden hangileri arasında benzerlik kuruyor?

- a- Bahçelievler semti ile Ankara arasında
- b- ağaçlarla evler arasında
- c- çocuklarla meyveler arasında
- d- cennet ile bahçeler arasında

4. Yazının son cümlesinde aşağıdaki duygulardan hangisi yoktur?

- a- sitem
- b- övgü
- c- beğenme
- d- takdir etme

5. “Acı” sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde mecaz anlamda kullanılmamıştır?

- a- Acı poyraz kuvvetle esiyordu.
- b- Acı sözlerle kalbini kırdı.
- c- Acı kahvesini yudumluyordu.
- d- Ölüm acısını yüreğinde hissetti.

6. Bir şehirli, köylünün biriyle konuşuyormuş. Şehirli bir ara, “Sizin köyde doğmuş büyük bir insan var mı?” diye sormuş. Köylü, “Vallahi bizim orda insanlar hep bebek doğar.” karşılığını vermiş.

Fıkra, şehirlinin “büyük insan” diye anlatmak istediği kimdir?

- a- uzun boylu insan
- b- zengin bir insan
- c- yetişkin insan
- d- ünlü bir insan

7. “Bizim zamanımızda imkanlar ne kadar azdı.” cümlesinde, altı çizili sözcük grubu yerine aşağıdakilerden hangisinin getirilmesi uygun düşmez?

- a- biraz
- b- oldukça
- c- hayli
- d- çok

8. “Boğaz” sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde mecaz anlamda kullanılmıştır?

- a- Ağabeyim boğazıma sarıldı. b- Mustafa boğazına düşkün bir insandır.
c- Mantar, şişenin boğazında sıkışıp kaldı. d- İstanbul Boğazı’nı vapurla geçtik.

MEMETLER BÜYÜYOR

Sana pazardan kavun aldım oğlum,
Olgunlarını sen ye, vurgunlarını ben.
Boz bulanık çaylardan sırtımda geçirdim seni,
Tut elimden oğlum, gör bizleri bir gün.
Giysiler alamadım emme,
Kitaplar aldım sana kucak kucak,
Sakın gücenme...

Mehmet AYDIN

(İlk iki soruyu yukarıdaki şiire göre cevaplayınız.)

9. “Olgunlarını sen ye, vurgunlarını ben.” dizesinden babanın hangi özelliğini çıkarabiliriz?

- a- bencil b- özverili c- yardımsever d- hoşgörülü

10. “Olgun” sözcüğü, aşağıdaki cümlelerin hangisinde “Olgunlarını sen ye, vurgunlarını ben.” dizesindeki anlamıyla kullanılmıştır?

- a- Bilgisayar alma fikri kafamda iyice olgunlaştı.
b- Uzun zamandır görmemiştım, Ayşe iyice olgunlaşmış.
c- Armutların olgunları yere dökülmüştü.
d- İyi bir eğitim, cahilleri olgunlaştırır.

11. Aşağıdaki sözcük çiftlerinden hangisi anlam ilişkisi bakımından diğerlerinden farklıdır?

- a- kuşku-şüphe b- yarar-fayda c- gece-gündüz d- düşünce-fikir

12. “İçimiz çirkinse, sırmalar giyinsek süslenemeyiz.” cümlesinden çıkarılacak en doğru yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- a- Vücudumuzun kusurlarını elbise ile gizleyebiliriz.
- b- Süslü giysiler çirkinleri bile güzelleştirir.
- c- Yüzü çirkin olanın huyu da çirkin olur.
- d- Kişi ancak kalbiyle güzel olabilir.

13. Aşağıdaki atasözlerinden hangisi “çıkar ilişkisini” dile getirmektedir?

- a- Rüzgar eken fırtına biçer.
- b- Tarlada izi olmayanın harmanda yüzü olmaz.
- c- Kaz gelecek yerden tavuk esirgenmez.
- d- Can boğazdan gelir.

14. “Kırmak” sözcüğü, aşağıdaki cümlelerin hangisinde “azaltmak, indirmek” anlamında kullanılmıştır?

- a- Onun bu ağır sözleri beni çok kırdı.
- b- Bu hastalık, ne yazık ki koyunlarımızın yarısını kırdı.
- c- Fiyatını biraz daha kırarsanız, otomobilinizi alırım.
- d- Şoför, direksiyonu birden sağa kırdı.

15. “Vaktiyle bu konu üzerinde gerekli titizliği göstermediğinden önemli bir zarara uğramış olan kişi, ona benzer bir konu ile karşılaşınca yine zarara uğramamak için çok dikkatli davranır.”

Yukarıdaki açıklama, aşağıdaki atasözlerinden hangisiyle ilgilidir?

- a- Vakitsiz öten horozun başını keserler.
- b- Sütten ağzı yanan yoğurdu üfleyerek yer.
- c- Öfkeyle kalkan zararlar oturur.
- d- Kendi düşen ağlamaz.

16. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgülün kaldırılması anlamı etkiler?

- a- Adalet, Tanrı'yı da insanı da mutlu eder.
- b- İhtiyar, atını ağaca bağladı.
- c- Öğretmen, her birimizin ödevini teker teker gözden geçirdi.
- d- Tolga, 10 Ekim 1982'de Ankara'da doğdu.

17. “Sevgi ve eğiliminde kararlılık bulunmayan, bugün şunu, yarın ötekini beğenen, bir atkı örerken onu yarım bırakıp el bezi örmeye kalkan, bir kitabın bir kısmını okuyunca onu bırakıp başka bir kitabı karıştıran” kişileri anlatmak için aşağıdakilerden hangisini kullanmak uygun olur?

- a- tez canlı b- rahatına düşkün c- kalın kafalı d- maymun iştahlı

18. “Antalya'nın Kaş ilçesi çok güzel bir yer ama ...”

Yukarıdaki cümleyi tamamlamak için aşağıdakilerden hangisini yazamayız?

- a- ulaşımı iyi değil
- b- denizi çok güzel
- c- herkes tanımıyor
- d- turistik otel yapılmamış

19. Aşağıdaki sözcüklerle üçlü bir öbek oluşturulursa hangisi bu öbeğin dışında kalır?

- a- roman b- söyleşi c- öykü d- masal

20. “Kötü alışkanlıklara sahip olan kişilerle dost olmamız doğru değildir. Zamanla bize de kötülük aşılanır.”

Yukarıdaki açıklama, aşağıdaki atasözlerinden hangisiyle ilgilidir?

- a- Komşu komşunun külüne muhtaçtır.
- b- El için kuyu kazan, evvela kendi düşer.
- c- Topalla gezen, aksamak öğrenir.
- d- Bir korkak bir orduyu bozar.

21. “Okuyacak da doktor olacak da annesini tedavi edecekmiş.” cümlesinde “de (da)” eklerinin cümleye kazandırdığı anlam aşağıdakilerden hangisidir?

- a- övgü b- abartma c- önemseme d- küçümseme

22. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi “kesinlik” anlamı taşımamaktadır?

- a- Annen inşallah iyileşir.
b- Okulu er geç bitireceğim.
c- Yaraları tamamen iyileşti.
d- Babam yarın mutlaka gelir.

23. “Sulu” sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde mecaz anlamda kullanılmıştır.

- a- Yaz günlerinde sulu besinlere daha çok gereksinme duyarız.
b- Ben öyle sulu şakalardan hoşlanmam.
c- Şu sulu portakallardan birkaç kilo alalım.
d- Böyle sulu süt satmaya utanmıyor musunuz?

24. “aklı – sonra – balık – gelir – girdikten – başına – ağa”

Yukarıdaki sözcüklerle anlamlı ve kurallı bir cümle oluşturulursa sondan üçüncü sözcük hangisi olur.

- a- gelir b- aklı c- balık d- başına

25. Aşağıdaki cümleyi en anlamlı biçimde tamamlayan sözcük çifti aşağıdakilerden hangisidir?

“Bir ancak.....ayakta durur.”

- a- insan – yardımla
b- ağaç – destekle
c- hayvan – dövmekle
d- memleket – adaletle

3. 6. Sınıfların Uygulamalarında Kullanılan Metin ve Metne Yönelik Sorular

KIRMIZI BALON

Ah ne severim baloncuları, balonları... Pazar günleri sokak sokak dolaşır, bir baloncu bulur, ardına takılırdım. Öyle çok severdim ki balonları... Onları kırmızı, mavi, sarı, beyaz renkleriyle dev akide şekerlerine benzetirdim. Çok balonu olduğu için baloncuyu dünyanın en mutlu insanı sanırdım.

“Ah baloncu ben olsam bu balonların tümünü asarım boyumca bir yere, sonra kırmızıdan başlarım okşamaya, sonra sarıya geçerim, sonra yeşile, sonra beyaza...” derdim. Ortaya sarıyı koyar, yanlarına beyazları dizer, kocaman papatya yaparım. Yeşilleri oraya buraya serpiştirir, papatyama çimen yaparım. Yere otururum, balonları yanıma yöreme yığar, balonların ortasında ben de balon olurum. Patlatmam hiç onları, bir patlasa ağlarım.

Ama hiç balonum olmadı ki o yaşa dek. Onun için nerede bir baloncu görsem ardı sıra yürürdüm. Baloncu gider, ben giderdim. Gözlerim hep balonlarda olduğu için bazen de tökezler, düşerdim. Dizimin kanamasına, parmağımın sızlamasına aldırılmaz, uzaklaşan baloncunun ardı sıra koşardım. Balonlardan en irisine, en güzeline “benim” derdim. Bir çocuk balon alacağı zaman, benim balonumu gösterecek “Bunu istiyorum amca!” diyecek diye ödüm kopardı. Ama çocuk başka bir balonu gösterince sevinir, “Oh!” derdim. Baloncu gider, ben giderdim.

O pazar baloncuyu parkın orada görünce kuş gibi uçtum anamın yanına.

---Ana ana, para, dedim, balon alacağım.

Anam:

---Yok, dedi.

Zaten anamda hiç para olmazdı. Yine koştum gittim baloncunun yanına. O yürüdü, ben yürüdüm. O gün kırmızı balonu seçmiştim kendime, en tepede, balonların ortasında nazlı nazlı giden balonu.

Ah, işte bir çocuk, parası elinde koştı, geldi. Parmağıyla alacağı balonu gösteriyor. Hayır hayır olamaz! O balon benim, benim balonum o. Baloncu uzanıyor, koparacak... Parmağıyla:

---Bu mu, bu mu? diye gösterip soruyor.

Ama o da nesi, bir rüzgar, bir deli rüzgar kopardı, balonumla birlikte birkaç balonu, çıkardı, çınar ağacının tepesine kondurdu.

Balonum şaşkın, ben şaşkın, baloncu şaşkın...

Evet evet, tastamam yedi balon orada, ağacın tepesinde. En üstte yine benim kırmızı balonum...

---Küçük, hey küçük!

Baloncu bana sesleniyordu, eliyle gel gel yapıyordu. Koştum.

---Bana bak, şu balonları indirirsen sana birini veririm, dedi.

Ah!...

Nasıl indirmem, kuş olur uçarım. Kırmızı balonum orada.

Muzaffer İZGÜ

METİN İLE İLGİLİ SORULAR

1. Yazar, çocukluğunda en çok neleri ve kimleri seviyor?
2. Balonları neye benzetiyor?
3. Dünyanın en mutlu insanları olarak kimleri görüyor? Niçin?
4. Yazar, ne olmayı düşünüyor? Düşlediği gerçek olursa ne yapmayı planlıyor?
5. O güne dek hiç balon sahibi olamayan yazar, baloncuları görünce ne yapıyor?
6. Bir pazar günü niçin annesine koşuyor? Annesinden ne istiyor? Annesi çocuğun dileğini yerine getiriyor mu? Niçin?
7. Baloncunun yanına geri dönen çocuk niçin şaşırıyor?
8. Baloncu, çocuktan ne yapmasını istiyor? Çocuk, baloncunun isteğini yerine getiriyor mu? Bunu çocuğun hangi sözlerinden anlıyorsunuz?

4. 6. Sınıflar İçin Metine Bağlı Dinlediğini Anlama Testi

Dinlediğini Anlama Testi

1. **Parçanın adı nedir?**
 - a- Balonlar
 - b- Renkli Balonlar
 - c- Kırmızı Balon
 - d- Balon Sevgisi
2. **Yazar balonları neye benzetiyor?**
 - a- Sarı, beyaz renkleriyle çiçeklere
 - b- Külahtaki top top dondurmalara
 - c- Renkli renkli toplara
 - d- Dev akide şekerlerine

3. Yazara göre dünyanın en mutlu insanı kimdir?

- a- Baloncu
- b- Kendisi
- c- Annesi
- d- Çocuklar

4. “Ortaya sarıyı koyar, yanlarına beyazları dizer, kocaman yaparım.” cümlesinde parçaya göre boşluk hangi sözcük ile doldurulmalıdır?

- a- çimen
- b- papatya
- c- çiçek
- d- balon

5. Yazarın o gün kendisi için seçtiği balonun rengi nedir?

- a- sarı
- b- mavi
- c- kırmızı
- d- yeşil

6. Yazarın çocukluğunda balon alamayışının nedeni nedir?

- a- Balonları pek sevmeyişi
- b- Annesinin parasının olmayışı
- c- Balonculara hiç rastlayamayışı
- d- İsteddiği renkteki balonun olmayışı

7. Parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- a- Balonların renk renk olduğuna
- b- Yazarın balonları çok sevdiğine
- c- Yazarın baloncunun yerinde olmak istediğine
- d- Yazarın balonların hepsine sahip olmak isteğine

8. **Yazar ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**
- a- Hayal gücü yüksek
 - b- Kendini çok seven
 - c- Balonlara düşkün
 - d- İyi bir gözlemci
9. **Rüzgarın etkisiyle çınar ağacının tepesine kaç balon takıldı?**
- a- 5
 - b- 6
 - c- 7
 - d- 8
10. **Parçanın yazarı kimdir?**
- a- Hasan Kıyafet
 - b- Ömer Seyfettin
 - c- Erdal Atabek
 - d- Muzaffer İzgü

5. 7.Sınıflar, Okuduğunu Anlama Testi

OKUDUĞUNU ANLAMA TESTİ

Bu testte 20 soru vardır, süreniz 25 dakikadır. Her bir soru 5 puan değerindedir.

SEVGİ

Bilim sevgisi, araştırma sevgisi, toplum sevgisi, nice bilgini dünyanın nimetlerinden daha az yararlanmaya yöneltir. İnsanlık için sağlıklarını erken yitiren kişilere zaman zaman rastlanır ancak onların sağlığı pahasına bulunan birçok bulgu, öğrenilen gerçekler ve yazılan bilimsel eserler, insanlığın uygarlaşmasına yardım eder. Bilim ve araştırma sevgisi olmasaydı, insanlık bugün birçok kolaylık ve imkandan yoksun kalabilirdi.

İ. Agah ÇUBUKÇU

(1. ve 2. sorular yukarıdaki parçaya göre yanıtlanacaktır.)

1. **Paragrafın ana düşüncesi nedir?**
 - a- Yaşamını bilime adayanlar dünya nimetlerinden yeterince yararlanamazlar.
 - b- İnsanlık için çalışan kişiler sağlıklarını erken yitirirler.
 - c- Bilim adamları, çalışmalarıyla pek çok gerçeği ortaya çıkarmışlardır.
 - d- Uygarlık, insanlardaki bilim ve araştırma sevgisi sayesinde gelişmiştir.
2. **“Yöneltmek” sözcüğü, aşağıdaki cümlelerin hangisinde, “Bilim sevgisi, araştırma sevgisi, toplum sevgisi, nice bilgini dünyanın nimetlerinden daha az yararlanmaya yöneltir.” cümlesindeki anlamıyla kullanılmıştır?**
 - a- Toplantıda yetkililere iki soru yönelteceğim.
 - b- Kadıncağz bakışlarını çocuğa yöneltti.
 - c- Hakkımda söylenenler sizi yanlış düşüncelere yöneltiyor.
 - d- Çoban sürüyü dağa doğru yöneltti.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bütün sözcükler gerçek anlamıyla kullanılmıştır?

- a- Dar görüşlü insanlar hoşgörülü olamazlar.
- b- Öğrenciler okulun bahçesinde toplandılar.
- c- Bu boş sözlerin kimseye yararı yok.
- d- Atatürk'e karşı derin bir sevgim var.

4. “Batmak” sözcüğü hangi cümlede mecaz anlamda kullanılmıştır?

- a- Koca gemi beş dakika içinde battı.
- b- Artık güneş erken batıyor.
- c- Çocuğun eline diken batmış.
- d- Adamcağız el attığı her işte battı.

5. Aşağıdaki atasözlerinin hangisinde karşıt anlamlı sözcükler kullanılmamıştır?

- a- Ucuz alan pahalı alır.
- b- Aç ne yemez, tok ne demez.
- c- Ağır kazan geç kaynar.
- d- Borçlunun duacısı alacaklısıdır.

6. “Kesmek” sözcüğü aşağıdaki cümlelerde kaç değişik anlamda kullanılmıştır?

Trafik polisleri ana yolları kesmişler.

Ücretinin bir bölümünü borcuna karşılık kestiler.

Rüzgar, geminin hızını bayağı kesiyor.

Arızayı gidermek için elektrikleri kesmişler.

- a- 1
- b- 2
- c- 3
- d- 4

7. “Davranışlarıyla birisinin sevgi ve güvenini kazanmak” anlamına gelen deyim aşağıdakilerden hangisidir?

- a- göze girmek
- b- göze almak
- c- göze batmak
- d- göze çarpmak

8. “karşısında – kötülük – değildirler – tarafsız – hakkına – kalma – sahip – insanlar”

Yukarıdaki sözcüklerle anlamlı ve düz (kurallı) bir cümle oluşturulduğunda sondan ikinci sözcük hangisi olur?

- a- sahip b- kötülük c- tarafsız d- karşısında

BAHARA DOĞRU

Günler nisandan mayısa doğru gidiyor.

Dumanlı dağların üstünde bir yeri,

Bir yeri gözlüyorum;

O kar adası gittikçe eriyip bitiyor.

Ah oralarda olmak şimdi,

Karışmak dağlardaki sessizliğe;

Bir su damlası gibi kendiliğinden

Ulaşmak o yalnızlığa, kimsesizliğe.

T. APAYDIN

(9. soru yukarıdaki şiire göre yanıtlanacaktır.)

9. Şiirde aşağıdakilerden hangisinden söz edilmemiştir?

- a- sessizliğe duyulan istekten
b- yaşamdan zevk alınmadığından
c- doğa ile iç içe yaşama özleminden
d- yalnız kalma arzusundan

10. Aşağıdaki cümlelerle bir paragraf oluşturulursa hangisi giriş cümlesi olur?

- a- Çünkü mutluluk bulaşıcıdır.
b- Mutlu insanlardan oluşan uluslar da dünyada mutlu ulusları temsil ederler.
c- Hemen çevresine doğru yayılmaya başlar.
d- “Başkalarını mutlu etmek isteyen insan, önce kendini mutlu etmekle işe başlamalı.” derler.

11. Aşağıdaki atasözlerinin hangisinde virgül yanlış yerde kullanılmıştır?

- a- Ağacı kurt, insanı dert yer.
- b- Bağda izin olsun, yemeye yüzün olsun.
- c- Hasta, olmayan sağlığın kıymetini bilmez.
- d- Mum, dibine ışık vermez.

12. “Atatürk bir düşünceydi. Atatürkçülük bir ülküydü. Düşünce, ülkü kimlerde yaşar? Kimlerin aracılığıyla kuşaktan kuşağa geçer? Yaşlılarla değil elbet. Gençler, ulusun yaşamına yeni yeni katılan genç kuşaklar yaşatabilir bu düşünceyi.”

Paragrafta anlatılmak istenen nedir?

- a- Atatürk’ün bir düşünce adamı olduğu
- b- Atatürk ilkelerinin ölümsüz olduğu
- c- Atatürk ilkelerini yaşatacak olanların gençler olduğu
- d- Atatürk’ü yaşlıların yeterince anlayamadığı

13. “Bayağı” sözcüğü, aşağıdaki cümlelerin hangisinde “hemen hemen, adeta” anlamında kullanılmıştır?

- a- Böyle bayağı sözler sana hiç yakışmıyor.
- b- Bu ayakkabı ayağına bayağı bol gelmiş.
- c- Bir ara bayağı düşecek gibi oldum.
- d- Sen de bayağı futbol oynuyormuşsun be!

YAYLA

Yayla adamı; toprağı gibi dışından sönük, içinden uyanık, içinden derin, içinden duyumludur. Yaylanın suyu kazılarak çıkar. Yayla insanını da kazmak gerekir. İnsan, kendisinin derinliklerindedir. Yayla insanı, ruhunun diplerine kadar karıştırılmayınca coşmaz.

F. R. ATAY

(14. ve 15. sorular yukarıdaki paragrafa göre yanıtlanacaktır.)

14. Paragrafta yayla insanının hangi özelliğinden söz edilmemiştir?

- a- heyecanlı oluşundan
- b- duygulu oluşundan
- c- içine kapanık oluşundan
- d- zeki oluşundan

15. “Sönük” sözcüğü, aşağıdaki cümlelerden hangisinde paragraftaki anlamıyla kullanılmıştır?

- a- Ateş sönük de olsa üzerine su dökmelisin.
- b- Böyle sönük ışıқта ders çalışılır mı?
- c- Akşamki maç sönük geçti.
- d- Çocuğun elindeki şu sönük balonu şişiriver.

16. Aşağıdaki cümle parçacıklarıyla anlamlı ve kurallı bir cümle oluşturulduğunda doğru sıralanma biçimi hangisi olur?

- | | |
|-----------------------------|-------------------------|
| 1. düşünce özgürlüğüyle | 2. düşündüğünü söyleme |
| 3. insanların tüm mutluluğu | 4. özgürlüğüne bağlıdır |
| a- 1 - 3 - 2 - 4 | b- 2 - 1 - 3 - 4 |
| c- 3 - 1 - 2 - 4 | d- 4 - 1 - 3 - 2 |

17. I. Bir parti mal geldi.
 II. Yeni bir parti kuruluyormuş.
 III. Yarın ki doğum günü partisine geleceğim.
 IV. İlk partiyi kaybeden paraları öder.
 V. Çocuk okulu bitirince bir parti verecekler.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerde “parti” sözcüğü kaç farklı anlamda kullanılmıştır?

- a- 5 b- 4 c- 3 d- 2

18. Aşağıdakilerden hangisinde “göre” sözcüğü “nispeten” anlamında kullanılmıştır?

- a- Sorunlara kendine göre çözümler üretir.
- b- Fiyata göre karar vereceğiz.
- c- Bana göre bu işin üstesinden kimse gelemmez.
- d- Bu konuda ona göre daha deneyimliydim.

19. Aşağıdakilerin hangisinde “çıkmaq” sözcüğü “yerinden oynamak” anlamında kullanılmıştır?

- a- Birazdan yemek için dışarı çıkacağız.
- b- Dolabın kapakları neredeyse çıkacak.
- c- Bu gece ay erken çıkacak.
- d- Karşımıza aniden bir araba çıktı.

20. Aşağıdakilerin hangisinde “uyarı” anlamı vardır?

- a- Aldanma şair sözüne elbette yalandır.
- b- İstanbul’a yerleşme daha verimli olurdu.
- c- Bu saatten sonra hiçbir şey onu geri getiremez.
- d- O, romanı çok sevdiğini söylüyormuş.

6. 7. Sınıfların Uygulamalarında Kullanılan Metin ve Metne Yönelik Sorular

DİKKAT TRAFİK!

Üniversite sınavlarından bir gün önce kızımın biraz hava almaya çıktık. “Şöyle bol oksijen alalım da yarın sınavda beynin iyi çalışsın.” yollu takılmalarla emektar arabaya atladık. Emirgan Parkı’nın yolunun tuttuk. Gün cumartesi. Sözüme ona tatil günü. Yollara bakarsınız çok cıvıvı bir iş günü kargaşası. Arabalar, arabalar, arabalar...

Sağdan önümüze girenler, soldan sizi zorlayanlar, arkadan ensenize kadar sokulup çekilmenizi isteyenler...Bizim acelemiz yok, üstelik hava almaya, şöyle kafayı dinlendirmeye çıkmışız. Ne sinirlenmek istiyoruz, ne de kavga etmek. Sağ şeride çekilip yavaş yavaş gitmeyi denedim. Yok, olanağı yok. Yavaş mavaş gidelim derken biri gelip arabaya da takacak, başımız derde girecek. İyisi mi biz gene bu memleketin sürücüsü olmayı unutmayalım da şöyle ağız tadıyla gideceğimiz yere gidelim, dedim.

Sonrası bildiğiniz trafik kargaşası. Hızı arttırdık, bizi geçmek isteyen yollunun tıkadık, korna çalana kolumuzu salladık, sağımızdan girmek isteyen yola vermedik, sol şerit tıkanınca sağdan kaçtık. Kısacası, araba sürmenin hakkını verdik; nasıl bir sürücü olduğumuzu dostlara düşmana gösterdik.

Emirgan Parkı’na girince eğilip kızımı öptüm: “Geçmiş olsun, bu kere de canımızı kurtardık.” dedim. Gülüştük, kızım da beni öptü. Arabadan indik.

Şimdi, şöyle bir durup düşünelim. Nedir bu durum, ne oluyoruz? Ne oluyor da gündelik yaşamın içindeki halim selim insanlar, iyi niyetli, eşinin dostunun yardımına koşan insanlar, bir arabanın direksiyonuna geçince tanınmaz bir kişiliğe bürünüyorlar? Sürdükleri arabanın cüssesiyle nasıl bir özdeşleşmeyi yaşıyorlar da kamyonlar minibüsleri, minibüsler otoları, otolar insanları itmeyi, kakmayı, ezmeyi amaçlamış gibi davranıyorlar?...

Ne oluyor da o direksiyonların başına böylesine bir ıkkellık, böylesine bir vahşet gelip oturuyor? Hangi derinliklerden çıkıp gelen dürtüler, hangi karanlıklardan çıkıveren doyumsuzluklar bu arabaları çılgınlar gibi sürdürüyor da bunca kazayı, bunca belayı bu memleketin insanının başına sarıyor? Bu soruların yanıtını, kuşkusuz ruh sağlığı uzmanları araştırıyor, inceliyor, biliyor, aktarıyorlar ama yeterli olmuyor, hiçbir şey yeterli olmuyor.

Trafik konusunda insan sorunu her şeyin önünde, her şeyin üstünde. Yol etkeni, araç etkeni, trafik kazalarında çok daha az oranda yer tutuyor. En büyük etken insan sorunu...

İnsanın sorumsuz, bencil, kimseye hak tanımaz, kurnazlığı marifet sayan daha nice benzer davranışı, trafik kargaşasının, trafik kazalarının asıl büyük nedeni. Trafik kurallarına uymak, bu kurallara uymayı denetlemek, sürücülerini sürekli uyarmak elbette gerekli, elbette önemli. Ama her sürücünün başına bir trafik görevlisi veremezsiniz. Önemli olan, her insanı öz denetim dikkatine, öz denetim duyarlılığına kavuşturabilmek. Bu da bütünüyle insanın eğitilmesi demek, insanın yetiştirilmesi demek, insanın uygarlaştırılması demek.

Kişisel ilişkilerinde bencil bir kişi, araba sürerken özverili olamaz. İş hayatında sorumsuz olan bir kişi, trafikte sorumluluk duyamaz. Yaşamını kendi üzerine kıvrılmış bir burğu gibi yaşayan kişi, araba sürerken başkasına hak tanıyamaz. İnsan davranışları bir bütündür. Bu bütünlüğün izlerini hayatın her davranışında görmek olasıdır. Onun için de sorun geliyor; çağdaş insan, uygar insan yetiştirmeye dayanıyor. Sorun geliyor, bir toplumun bütün insan ilişkilerinin karmaşık ağının düzenlenmesine dayanıyor.

Elbette trafik sorununun çözümünde bu aşamaya varabilmek kolay değil. O zamana kadar da yapılacak işler de çok önemli. Yapılacak pek çok şey var. Ama ikisinin öncelikli olduğu kanısındayım: Birincisi, araba sürme sorumluluğunu taşımaya layık olmayan kişiye hoşgörölü davranmamak, böyle bir kişiye insan hayatıyla oynama olanağını vermemek. Bu da hiç hoşgörölü olmayan kurallarla sürücü ruhsatının geçici ya da sürekli geri alınmasıdır. İkincisi ; herkese, ama herkese, sistemli bir biçimde ilk yardım bilgisinin verilmesidir.

En küçük bir kazadan, büyük kazalara kadar ne yapılacağını adım adım herkese öğretmek gereklidir. Ne yapacağını bilmeden oradan oraya koşuşan insanlar yerine, soğukkanlılıkla gerekli olanı yapan insanlar yetiştirilmelidir. Gerisi trafik yetkililerinin özenine, dikkatine ve duyarlılığına kalmıştır. Ama herkese düşen, hepimize düşen, trafik sorununu unutmamaktır.

Erdal ATABEK

METİN İLE İLGİLİ SORULAR

1. Yazar ve kızı otomobille nereye gidiyorlar? Niçin?
2. Yollarda neler görüyorlar? Yazar, otomobilini niçin yavaş süremiyor? Sonra ne yapıyor?
3. Direksiyon başına geçen insanların ruhsal durumlarında nasıl bir değişiklik gözleniyor? Yazar, bu değişikliklerin nedenini anlayabiliyor mu?
4. Yazara göre trafik kazalarında en büyük etken nedir? İnsanların hangi davranışı kazalara yol açıyor?
5. İnsanların iyi eğitilmesi trafik sorununu nasıl etkileyecektir?
6. Yazar, trafik sorununun çözümü için öncelikle nelerin yapılmasını istiyor?
7. Trafik sorununu çözmek için tüm insanlara düşen görev nedir?

7. 7.Sınıflar İçin Metine Bağlı Dinlediğini Anlama Testi

Dinlediğini Anlama Testi

1. **Parçanın adı nedir?**
 - a- Trafik
 - b- Trafik Kuralları
 - c- Dikkat Trafik
 - d- Trafik İşaretleri

2. Yazar ve kızı nereye gidiyorlar?

- a- Gülhane parkına
- b- Atatürk parkına
- c- Gençlik parkına
- d- Emirgan parkına

3. Aşağıdakilerden hangisinde trafik kazalarının nedenlerine değinilmemiştir?

- a- İnsanların sorumsuz oluşu.
- b- Kontrollü araç kullanma.
- c- Trafikte hız yapma isteği.
- d- Sürücülerin bencilliği.

4. “Kişisel ilişkilerinde bir kişi araba sürerken özverili olamaz.” cümlesinde boşluklara uygun olan sözcük çifti aşağıdakilerden hangisidir?

- a- cömert – dikkatli
- b- hatalı – sabırlı
- c- bencil – özverili
- d- karamsar – iyi

5. Yazarın, trafik sorununun çözümüne ilişkin verdiği öneriler arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- a- Bireylerin sürücü belgelerini almalarını kolaylaştırmak
- b- Trafikte sorumsuz kişilere hoşgörülü davranmamak
- c- Trafik kurallarına uymayanlara ağır cezalar vermek
- d- Sürücülere sistemli biçimde ilk yardım bilgisi vermek

6. Parçada kullanılan “öz denetim” sözcüğü ile anlatılmak istenen nedir?

- a- Her sürücünün başına bir trafik görevlisi vermek.
- b- İnsanı eğitmek, yetiştirmek ve uygarlaştırmak.
- c- Trafik kurallarına uymayanları denetlemek.
- d- Sürücülerini hata yapmamaları için sürekli uyarmak

7. Yazara göre trafiği olumsuz etkileyen en büyük etken aşağıdakilerden hangisidir?

- a- Yol etkeni
- b- Hava etkeni
- c- Araç etkeni
- d- İnsan etkeni

8. “Herkes e düşen, hepimize düşen trafik sorununu unutmamaktır.” cümlede geçen “düşen” sözcüğünün kullanımına benzer bir kullanım aşağıdakilerden hangisinde vardır?

- a- Elmalar bir bir yere düşerken o bakıyordu.
- b- Fiyatlar aniden düşünce müşteriler çok sevindi.
- c- Babam, “Sana düşen görev çalışmaktır.” dedi.
- d- Kardeşim bisikletten düşünce çok ağladı.

9. Parçanın ana düşüncesi nedir?

- a- Türkiye’de trafik yoğun bir biçimde işlemektedir.
- b- Trafik cezalarının artırılması gerekmektedir.
- c- İnsanlara trafik bilincinin verilmesi gerekir.
- d- Trafik kazalarında birçok kişi hayatını kaybeder.

10. Parçanın yazarı kimdir?

- a-Hasan Kıyafet
- b-Ömer Seyfettin
- c-Erdal Atabek
- d-Muzaffer İzgü

8. 8.Sınıflar, Okuduğunu Anlama Testi

OKUDUĞUNU ANLAMA TESTİ

Bu testte 25 soru vardır, süreniz 30 dakikadır. Her bir soru 4 puan değerindedir.

Dinlemesini Biliyor Muyuz?

“Hemen her gün yaptığımız işlerden bir de dinlemektir. Bir düşününüz. Hiç olmazsa günde üç dört saatimizi buna ayırırız. Evde annemizi, babamızı; okulda öğretmenimizi ve arkadaşlarımızı dinleriz. Salonlara gider; konserleri, konferansları dinleriz. Radyoyu açar, bizi ilgilendiren konuşmaları dinleriz. Kısaca, dinleme günlük hayatımızda önemli bir yer tutar.

Dinleme de okuma gibidir. Nasıl okuyarak başkalarının düşüncelerini, duygularını öğreniyorsak aynı şeyi dinleyerek de yaparız. Bu bakımdan, dinleme öğrenme yollarının başında gelir.

İyi bir dinleyici olmak için birtakım alışkanlıklar gerekir. Bu alışkanlıkları edinmedikçe dinlediklerimizden iyice yararlanamayız. Bazıları vardır; gözlerini konuşmacıya diker, sessizce otururlar. “İşte iyi bir dinleyici.” dersiniz ama gözleri konuşanda, akılları ve dikkatleri başka yerdeyse bunlar iyi bir dinleyici değildirler. İyi bir dinleyici, gözleriyle değil sorularla dinler; yani konuşulan konu üzerinde kafasında uyanan sorulara cevaplar arar. Dinlediklerini bu sorularla değerlendirir.”

Emin ÖZDEMİR

(İlk dört soruyu yukarıdaki parçaya göre yanıtlayınız.)

1. Yazara göre dinleme niçin önemlidir?

- a- Öğrenme yollarının başında dinleme geldiği için önemlidir.
- b- Günlük yaşamımızda sık sık dinleme ihtiyacını duyduğumuz için önemlidir.
- c- Dinleme de okumaya benzediği için önemlidir.
- d- Dinleme, birtakım alışkanlıklar edinmemizi sağladığı için önemlidir.

2. Okumak bize neler kazandırır?

- a- Okuyarak başkalarının duygularını ve düşüncelerini öğreniriz.
- b- Okuma hızımızı artırırız.
- c- Başkaları hakkında türlü bilgiler ediniriz.
- d- Dinlemenin yaşamdaki önemini kavrarız.

3. İyi bir dinleyici de bulunması gereken en önemli özellik nedir?

- a- Gözlerini konuşmacıdan hiç ayırmamaktır.
- b- Konuşmacıya sürekli olarak sorular sormaktır.
- c- Konuşmayı tam bir sessizlik içinde dinlemektir.
- d- Konuşulan konu üzerinde kafasında uyanan sorulara yanıtlar bulmaya çalışmaktır.

4. “Gözlerini dikmek” deyiminin anlamı nedir?

- a- öfke ile bakmak
- b- anlamaya çalışarak bakmak
- c- dikkatle bakmak
- d- olup bitenin farkına varmaya çalışmak

5. “Birinci vazifen, Türk istiklalini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.”

Atatürk

Aşağıdaki sözcüklerden hangisinin anlamdaşı yukarıdaki cümlede bulunmamaktadır?

- a- bağımsızlık
- b- ödev
- c- koruma
- d- gelecek

6. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi öykü sözcüğünün anlamdaşıdır?

- a- konuşma
- b- fıkra
- c- hikaye
- d- söyleşi

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “cimri” sözcüğünün karşıt anlamında bir sözcük kullanılmıştır?

- a- Yaşamı boyunca kimsenin malına el uzatmamıştı.
- b- Sanıldığığının tersine oldukça cömert bir insandı.
- c- Onun kadar eli sıkı birisini görmedim.
- d- Dedikodular onu da rahatsız ediyordu.

8. Aşağıdaki cümlelerde koyu yazılmış sözcüklerden hangisi mecaz anlamı ile kullanılmıştır?

- a- Yolun **kıyısında** bir ağaç vardı.
- b- Babası oldukça **sert** bir insandı.
- c- Boş zamanlarımda **kitap** okurum.
- d- Bu yiyeceklerin **kalorisi** yüksektir.

9. “Acı” sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde gerçek anlamı ile kullanılmıştır?

- a- Öyle acı sözler söyledi ki anlatamam.
- b- Acı bir ses her yanı çınlatıyordu.
- c- Acı acı gülerek eski fotoğraflara baktı.
- d- Kimisi tatlı yiyecekleri, kimisi acıyı sever.

10. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde “-ce” eki, eklendiği sözcüğe “göre” anlamı katmıştır?

- a- İnsanlara dostça yaklaşmak gerekir.
- b- Sorumsuzca davranışlarla bir yere varılamaz.
- c- Bence bu soru biraz ağır oldu.
- d- Eğitime yeterince önem verilmelidir.

11. “Gelebilecek her türlü tehlike ve zararı peşin olarak kabullenmek” anlamına gelen deyim aşağıdakilerden hangisidir?

- a- göze almak b- göze çarpmak c- göze batmak d- göze girmek

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisindeki koyu yazılmış sözcük topluluk adıdır?

- a- Yolun kıyısındaki **bina** dün yıkıldı.
- b- Evin bütün **işleri** benim üstüme kaldı.
- c- Ayağı **taşa** takılan yaşlı adam yere düştü.
- d- Yaz gelince **orman** yangınları çoğaldı.

13. “Bu inceliğiniz beni son derece duygulandırdı.” cümlesindeki “incelik” sözcüğünün karşıt anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- a- saygınlık b- bencillik c- duygusallık d- kabalık

14. Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde birbiri ile ilgisi olmayan terimler yer almıştır?

a- tiyatro-perde

b- şiir-dörtlük

c- düz yazı-uyak

d- öykü-serim

Uygarlığın Bedeli

Yabancı ülkelere gitmiş olanlar görmüşlerdir: Orada gün erken başlar. Eloğlu erkenden ayaktadır. Bunca uygarlık yan gelip yatmakla elde edilmemiştir. Bunun kefareti gece gündüz çalışmaktır. Gece hayatı işsiz güçsüz mirasyedilerin harcıdır.”

Haldun TANER

(15. 16. ve 17. soruları yukarıdaki parçaya göre yanıtlayınız.)

15. Parçaya göre yabancı ülkelerde günün erken başlaması ne demektir?

a- Yabancı ülkelerde güneşin erken doğmasıdır.

b-Yabancı ülkelerde sokakların gündüz gibi aydınlık olmasıdır.

c- Yabancı ülkelerdeki insanların, uykuyu sevmemesidir.

d- Yabancı ülkelerdeki insanların, erkenden çalışmaya başlamasıdır.

16. Parçaya göre yabancıların, erken kalkma karşılığında sağladıkları yarar nedir?

a- Sağlıklı bir hayata kavuşmaktır.

b- Güneşin doğuşunu seyretmektir.

c- Uygarlıkta ilerlemektir.

d- Güne neşeyle başlamaktır.

17. Yazar, yukarıdaki parçada yazdıklarını daha çok neye dayandırmaktadır?

a- gözlemlerine

b- okuduklarına

c- düşüncelerine

d- duyduklarına

18. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “bir işin umulduğu gibi gerçekleşmediği” anlatılmak istenmiştir?

a- Annemin dediğine göre yemek pişirmesini öğrenmişim.

b- Geziye beni de götüreceğinizi sanıyordum.

c- Bu yıl ki gibi gelecek yıl da başarılı olmalısın.

d- Çalışmalara gelmeyince okul takımından çıkarıldı.

19. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “diye” sözcüğü “amacıyla, maksadıyla” anlamıyla kullanılmıştır?

- a- Yağmur yağıyor diye maça çıkmadılar.
- b- Seni adam diye aramıza aldık.
- c- Buralarda Mehmet diye biri yaşardı.
- d- Seni üzmemeyim diye kapınızı çaldım.

20. “Düşmek” fiili aşağıdaki cümlelerin hangisinde gerçek anlamıyla kullanılmıştır?

- a- Saçların bir kuru yaprak gibi elime düştü.
- b- Güvenoyu alamayan hükümet düştü.
- c- Sana bir işimiz düşecek Mustafa Bey, dedi.
- d- Yüreğime bir ateş düştü, yanar ha yanar.

21. “Ben, ah, şen bir adam olamam

Hazindir memleketimin türküsü

Bir mezarda taze bir çocuk ölüsü

Ah! Duramam artık duramam!”

diyen bir kişiyi aşağıdakilerin hangisiyle nitelemek en doğrudur?

- | | |
|----------------------|-----------------------|
| a- üzgün – umursamaz | b- çekingen – saygılı |
| c- sorumlu – kederli | d- mutlu – tutarlı |

22. “Adalet kalmadı hep zulüm doldu

Geçti bu baharın gülleri soldu

Dünyanın gidişi acayip oldu

Koyun belli değil kurt belli değil”

Aşağıdakilerden hangisi parçaya en uygun başlıktır?

- a- Kirlenme ve Şiir
- b- Adaletsizlik ve Kargaşa
- c- İnsan ve Savaşım
- d- Kararsızlık ve Korku

23. Aşağıdakilerin hangisi bir dilin zenginliği konusunda ölçü olamaz?

- a- Aynı dili konuşan insanların sayıca çokluğu
- b- O dilin bilimsel ve teknik kavramları karşılayabilmesi
- c- O dilde kullanılan sözcük sayısı
- d- Gelişmeleri karşılayacak yeni sözcükler türetme özelliği

24. Aşağıdaki cümlelerin hangisi anlamca olumludur?

- a- Artık ne seni ne onu ararım.
- b- Benim aklım başımda değil.
- c- Sizin geleceğinizi söylemedi.
- d- Bugün ihtiyar adamı öldürmüşler.

25. Aşağıdakilerin hangisinde “parlamak” sözcüğü “sevinci” ifade eder?

- a- Takımda kısa sürede parlayarak fiyatını üçe katladı.
- b- Sana yardım edeceğimi öğrenince gözleri parladı.
- c- Birden parladı, ne yapacağımızı kestiremedik.
- d- Yaşama sevinci içinde, parlayan güneşe baktı.

9. 8. Sınıfların Uygulamalarında Kullanılan Metin ve Metne Yönelik Sorular

BAĞIMSIZLIK BARIŞI

Barış bir yağmurdur, ekin yeşil biter rahmetinde; barış bir güneştir, çiçek güler ışığında; barış bir seher yelidir, bebeler mutlulukla büyür.

Barış böyle bir güzel kardaştır da insanlara, bir kardaşı olmadan, ulusların yüzü gülmez, beli doğrulmaz, ili yücelmez, dili çiçek olup açmaz ki...Barışın ulus toprağındaki güzel kardaşı bağımsızlıktır. Halkın gülü barış ise, ulusun gülü de bağımsızlıktır. Barışla güzelleşir bağımsızlık ve bağımsızlıkla yücelir barış...

Kardaşlar, her bir savaşın ardından bir barış gelir. Dünya kururalı, uluslar kavgasının yasası bu. Ne var ki savaşın ardından bir barış gelir, onurlu barış; bir barış gelir, onursuz barış. Bir barış gelir, ulusu tutsak kılar; bir barış gelir, ulus özgür, dimdik durur.

Savaşın ardından onursuz bir barış, tutsaklık, uyduluk, sömürme barışı gelirse halk dikilir bu barışın karşısına...Yeniden savaşa girer. Savaşı barışa yeğler, başlar Kurtuluş Savaşı...ve de Kurtuluş Savaşı'nın ardından gelen barış, işte o güzel barış, o onurlu barış, o kurtuluş barışı olur ki buna bağımsızlık barışı denir.

Türk halkı, 1. Dünya Savaşı'ndan sonra, dış düşmanın iç hainlerle birleşip Türk ulusunun boynuna taktığı onursuz barış halkasına yani tutsaklık barışını kabul etmedi. Savaş bitmişti. Yorgun ve bitkindi ama "Böyle gelen barış senin olsun ey padişah!" deyip yeni bir savaşa girişti. Onurunu, yurdunu ve gerçek bağımsızlığını kurtarmaya yani güzelim Kurtuluş Savaşı'nı vermeye...Kurtuluş Savaşı'nın ardından onur günü, tam bağımsızlık geldi ki işte hepimizin dilediği, Türk halkının kan ve gözyaşı ile suladığı gül bahçesi kadar güzel bir barış: Bağımsızlık barışı...

Kardaşlar, tam bağımsızlık nedir? Soralım da bağımsızlık aşığı Mustafa Kemal'in yiğit dilinden alalım karşılığını: "Tam bağımsızlık demek, elbette siyaset,

maliye, iktisat, adalet, askerlik, kültür gibi her alanda tam bağımsızlık ve tam özgürlük demektir. Bu saydıklarımızın herhangi birinde bağımsızlıktan yoksunluk, ulusun ve ülkenin gerçek anlamıyla bütün bağımsızlığından yoksunluğu demektir.”

Bu sözleri daha 1921’de Kurtuluş Savaşı’nın ateşi içinde söylüyor Mustafa Kemal Paşa...Söylüyor da Kurtuluş Savaşı’nın nasıl bir bağımsızlık için yapıldığını bütün dünyaya duyuruyor.

Tam bağımsızlık demek, ulus, yurdunu istediği gibi yönetecek; parana, gelirine, giderine sahip olacaksın; madenini, fabrikasını, demir yolunu, toprağını, ormanını kendinden işletip buralardan çıkardığın zenginliği kendin için kullanacaksın...Kendi orduna sahip olacaksın, adalet direğini kendi yasalarıyla, kendi yüce yargıçlarıyla dik tutacaksın...Kendi çocuklarını, kendi dilinle, kendi kültür peteğinin balıyla besleyip büyüteceksin demek...Sözün kısası, tam bağımsızlık; güzel vatan ilimize, türkü masal dilimize, topraktaki gülümüze sahip olmak demektir.

İşte kardaşlar, böyle bir barışı yazdırdılar Kurtuluş Savaşı yiğitleri, Lozan’da yetmiş iki devlete...

Ceyhun Atuf KANSU

METİN İLE İLGİLİ SORULAR

1. Parçanın girişinde yazar, barışı nasıl tanımlıyor?
2. Yazara göre barışın kardeşi kimdir? Barış ve bağımsızlık birbirini nasıl tamamlar?
3. Yazar; “Onurlu barış, onursuz barış” sözleri ile ne demek istiyor?
4. Halk, ne zaman ve neden barışa karşı çıkar? Bu karşı çıkış haklı mıdır? Neden?
5. Türk halkı ne zaman ve hangi barışa karşı çıkmıştır?
6. Mustafa Kemal’e göre tam bağımsızlık nasıl olmalıdır?
7. Yazara göre tam bağımsızlık ne demektir?
8. Parçanın ana düşüncesi nedir?

10. 8.Sınıflar İçin Metine Bağlı Dinlediğini Anlama Testi

Dinlediğini Anlama Testi

1. Parçanın adı nedir?

- a- Barış ve Bağımsızlık
- b- Savaş ve Barış
- c- Bağımsızlık Barışı
- d- Esaret ve Barış

2. Yazara göre barışın kardeşi kimdir?

- a- Umut
- b- Savaş
- c- Esaret
- d- Bağımsızlık

3. Yazara göre tam bağımsızlık ifadesiyle çelişen seçenek hangisidir?

- a- Ulus yurdunu istediği gibi yönetecek
- b- Ulus kararlarında dış devletlere danışacak
- c- Ulus ekonomik özgürlüğe sahip olacak
- d- Ulus kendi ordusuna sahip çıkacak

4. “Halkın gülü ise ulusun gülü de” cümlede boş bırakılan yerlere aşağıdaki sözcük çiftlerinden hangisi getirilmelidir?

- a- barış - bağımsızlık
- b- kurtuluş – savaş
- c- esaret – özgürlük
- d- savaş – savaşmak

5. Türk halkı 1.Dünya Savaşı'ndan sonra tutsaklık barışını kabul etmeyerek kime karşı çıktı?

- a- Atatürk'e
- b- Padişaha
- c- Enver Paşaya
- d- İnönü'ye

6. Parçaya göre Mustafa Kemal tam bağımsızlıkla ilgili görüşlerini hangi yılda söylüyor?

- a- 1921
- b- 1919
- c- 1922
- d- 1923

7. Parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- a- Bağımsızlığın barışla güzelleştiğine
- b- Türk halkının onursuz barışı kabullenmediğine
- c- Barışla bağımsızlığın aynı olmadığına
- d- Türk halkının bağımsızlığına kavuştuğuna

8. “İşte kardaşlar, böyle bir barışı yazdırdılar Kurtuluş Savaşı yiğitleri, Lozan'da yetmiş iki devlete...” cümlesinde geçen “yiğitleri” sözcüğünün yerine aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- a- Türk Askerleri
- b- Türk Kadınları
- c- Türk Paşaları
- d- Hepsi

9. Parçanın ana düşüncesi nedir?

- a- Barış savaştan daha iyidir, bu nedenle hep barış içinde olmalıyız.
- b- Bağımsızlık barışı kutsaldır ve bu uğurda her zaman savaşılmalıdır.
- c- Her savaşın sonunda barış vardır, Kurtuluş Savaşı barışla sonuçlanmıştır.
- d- Savaş ve barış birbirlerinden ayrılmaz bir bütün olarak düşünölmelidir.

10. Parçanın yazarı kimdir?

- a- Falih Rıfkı Atay
- b- Halide Edip Adivar
- c- Ahmet Hamdi Tanpınar
- d- Ceyhun Atuf Kansu



KAYNAKÇA

AÇIKGÖZ, Kamile Ün. (1998).**Etkili Öğrenme ve Öğretme.** İzmir: Kanyılmaz Matbaası.

ADALI, Oya.(2003). **Anlamak ve Anlatmak.** İstanbul. Pan Yay.

AILES, Roger.(1996). **Mesaj Sizziniz.** İstanbul: Sisten Yayıncılık.

AKKUŞ, Emel.(1995). **Dinlemeyi Bilmek. Çerçeve.** Ağustos-Ekim.

AKSAN, Doğan. (1975). **Anadili Öğretimi. Türk Dili Dergisi Özel Sayısı**

AKYOL, HAYATİ. (2003). **Metinlerden Anlam Kurma. Türklük Bilimi Araştırmaları, Niğde**

ALPERTEN, N.(1989). **Türkçe Öğretim Rehberi.** İstanbul: MEB Yay.

ALTUNKAYA, Fuat, **Türkçe Derslerinde Dinleme Becerisini Geliştirme Etkinlikleri** Ankara.

ANDERSON,A.ve T. Lynch. (1988). **Listening.** London.

AŞILLIOĞLU, Bayram.(1993). **Ortaokullarda Türkçe Öğretimi.** Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

ATAMAN, Ayşegül. (2001). **Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu.** Ankara: Nobel Yay.

AYDIN, Ayhan.(1998). **Sınıf Yönetimi.** Ankara: Anı Yayıncılık.

AYDOĞMUŞ K. ve başk. (1992). **Ana-Baba Okulu.** İstanbul: Remzi Kitabevi.

AYTAŞ, Gıyasettin. (2001). *Türkçe Ders Kitaplarının Yazımında Metin Seçimi ve Metin Altı Sorularının Hazırlanmasında Dikkat Edilmesi Gereken Bazı Hususlar*. **Türk Yurdu**, (Türkçeye Saygı), Ankara: Sayı 162-163

AYTAŞ, Gıyasettin. (1999). *MEBS İletişim*, Yıl: 2 Sayı: 5.Mart

BALTAŞ, Acar.(1999). **Üstün Başarı**. İstanbul: Remzi Kitabevi.

BALTAŞ, Acar ve Z. BALTAŞ. (1992). **Beden Dili**. İstanbul: Remzi Kitabevi.

BALCI, Ali.(1993). **Etkili Okul**. Uygulama ve Araştırma. Ankara: Erek Ofset.

BAŞAR, Hüseyin. (1994).**Sınıf Yönetimi**. Ankara: PEGEM Yayın. No:13.

BAŞARAN, I. Ethem. (1994).**Eğitime Giriş**. Ankara: Kadioğlu Matbaası, 4. Baskı.

BAŞHAN, Mehmet. (1988). **İlkokul Müfredat Programı**. (1968 Yılından Günümüze Kadar Yapılan Değişiklikler). Ankara: s.129-132

BALDEMİR, Fethi. (1997). *Bir Eğitim Öğretim Dönemi Boyunca Fırat Üniversitesi Kampüsünde ve Dersliklerindeki Gürültü Düzeyi*. **Fırat Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi**. Elazığ.

BUZAN, Tony.(2001). **Aklını En İyi Şekilde Kullan**. (Çev.Banu ERGÜDER) İstanbul: Arion Yay.

BROWN,G.(1977).**Listening to Spoken English**. London

CEMİLOĞLU, Mustafa.(2001). **İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi**. İstanbul: Alfa Yayınları.

CLARKE, J. I. (1996). **Çocuk Bakımı ve Eğitimi**. İstanbul: I. Papirüs Yayın Dağıtım.

COŞKUN, Eyüp. (2002). **Lise II. Sınıf Öğrencilerinin Sessiz Okuma Hızları ve Okuduğunu Anlama Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma**. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

CÜCELOĞLU, Doğan.(1994). **Yeniden İnsan İnsana**. İstanbul: Remzi Kitabevi.

ÇETİN, Şaban. *İdeal Öğretmen Üzerine*. Milli Eğitim Dergisi. s.149

ÇİFTÇİ, Musa. (2001). *Dinleme Eğitimi ve Dinlemeyi Etkileyen Faktörler*. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. cilt 2, sayı :2.

DEMİREL, Özcan.(1996). **Türkçe Programı ve Öğretimi**. Ankara: Usem Yayınları

DEMİREL, Özcan.(1999). **İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi**. İstanbul: MEB Yayınları.

DÖKMEN, Üstün.(1995). **İletişim Çatışmaları ve Empati**. İstanbul: Sistem Yayınları.

ENSAR, Ferhat. (2002). **İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metin Altı Soruları Üzerine Bir Araştırma**. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

ERDEN, Fidan ve M.NURETTİN. (1984). **Eğitime Giriş**. Ankara: Meteksan Matbaacılık, 5. Baskı.

ERİŞEN, Satı. (1983). *Türkçe Öğretiminde Yeni Boyutlar*. **Türk Dili Dergisi**, Dil Öğretimi Özel Sayısı

ERKAN, Ahi Gökdemir. (1999). *Dört Temel Dil Becerisi Üzerine*. **Dil Dergisi**, sayı:76, Şubat

ERTEN, Sinem Atasoy. (1996). *Dinleme-Anlama Becerisinin Önemi ve Geliştirmenin Yolları*. İzmir: **Ana Dili Dergisi**, sayı:1.

FİSKE, John. (1999). *İletişim Çalışmalarına Giriş*. (Çev.Süleyman İRVAN), Bilim Sanat Yay.

GORDON, Thomas. (2002). *Etkili Öğretmenlik Eğitimi*. (Çev: Emel AKSAY) İstanbul: Sistem Yayıncılık.

GÖĞÜŞ, Beşir.(1978). *Orta Dereceli Okullarımızda Türkçe ve Yazın Eğitimi*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.

GÖĞÜŞ, Beşir.(1965). *M.E.B İlkokullarda Türkçe Öğretimi Kılavuzu*.

İlkokul Programı. (1995) MEB İlköğretim Genel Müdürlüğü. Ankara

İlkokul Programı. (1948). Milli Eğitim Basımevi. İstanbul: s.90 (Türkçe Dersi "Amaçlar" başlığı altında.)

İlköğretim Okulu Türkçe Dersi Taslak Öğretim Programı. (1998). MEB Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı. Ankara

İMER, Gülriz. (2000). *Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar*. **Öğretim Ortamlarının Düzenlenmesi**. Ankara: Nobel Yay. S. 151-170

GÜL Metin ve M.KÖKTÜRK. (2003). **İlköğretim Türkçe 6**. Ankara: Yıldırım Yay.

GÜL Metin ve M.KÖKTÜRK. (2003). **İlköğretim Türkçe 7**. Ankara: Yıldırım Yay.

KAPULU Ahmet. (2003). **İlköğretim Türkçe 8**. Ankara: Koza Yayın Dağıtım.

KARAKUŞ, İdris. (2000). **Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi**. Ankara: Sistem Ofset Yay.

KANTEMİR, Enise. (1991). **Yazılı ve Sözlü Anlatım**. Ankara: Ankara Üniversitesi Eği.Bil.Fak.Yay.No:166.

KAVCAR, Cahit, F.OĞUZKAN, S.SEVER. (1995). **Türkçe Öğretimi**. Ankara: Engin Yayınevi.

KAPTAN, Saim. (1998). **Bilimsel Araştırma Teknikleri**. Ankara

KÜÇÜK Salim. (1998). **Şehirleşmenin İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Okuma-Anlama Becerisine Etkisi**. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

MACKAY, Ian. (1997). **Dinleme Becerisi**. (Çev:Aksu Bora ve Onur Cankoçak) Ankara: İlkaynak Kültür ve Sanat Ürünleri Ltd. Şti.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI. (1981). *Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı*. **Tebliğler Dergisi**. (2008), 327-356

MAXWELL, C.John, DONRAN Jim. (2001). **Etkili İnsan Olmak**. (Çev:Demet DİZMAN) İstanbul: Sistem Yay.

NAVARO, Leyla. (2001). **Beni Duyuyor Musun?** İstanbul: Ya-Pa yayınları.

OSMAY, Nüvit. (1972). *Dinleme Sanatı. Bilim ve Teknik Dergisi*, Sayı:54, Mayıs

ÖZBAY, Murat. (1997). *Test Türü İmtihanların Türkçe Öğretimindeki Yeri. Bilge Dergisi* 11

ÖZBAY, Murat. (2001). *Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisini Geliştirme Yolları. Türk Dili Dergisi*. Sayı,589,Ocak

ÖZBAY, Murat. (2003a). *Türkçe Öğretiminde İhmal Edilmiş Bir Alan: Dinleme Eğitimi. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Türkçemiz (Bildiriler)* Ankara: s.93-104, Ankara Ticaret Odası, Ana Çev. Yay.

ÖZBAY, Murat. (2003b). *Türkçe Öğretiminde Hedef-Araç İlişkisinin Ders Kitabı Örneğinde Değerlendirilmesi. Türklük Bilimi Araştırmaları*, Niğde

ÖZBAY, Murat. (2003c). *Türkçe Öğretimi Bibliyografyası*. Ankara: Pegem Yay.

ÖZBAY, Murat. (2003d). *Öğretmen Görüşlerine Göre İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi*. Ankara: Gölge Ofset

ÖZER, Zuhale. (1996). *Duyguları İşitebilme Becerisi: Etkin Dinleme. Bilim ve Teknik Dergisi*. Sayı.347,Ekim,s.57-58

ÖZÇELİK, İsmail. (1983). *Dinleme Eğitimi. Çağdaş Eğitim*. sayı:81 Eylül

RULON, Jean, IREME Thompson. (1998). *Dinleme. Dil ve İnsan*. (Çev:Bilge F. Tuncer) Sayı:19,Mayıs-Haziran

ROBERTSON K. Arthur. (2002). *Etkili Dinleme*. (Çev.E.Sabri Yarmalı). İstanbul: Hayat Yay.

SEVER, Sedat. (2000). **Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme**. Ankara: Anı Yay. Aralık.

SÖNMEZ, Veysel. (1994). **Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı**. Ankara: Pegem Yayınları No:12.

TAŞER, Suat. (2000). **Konuşma Eğitimi**. İstanbul: Papirüs Yayınları.

TEMUR, Turan. (2001). **Dinleme Becerisi. Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu Türkçe 1-8**. Ankara: Nobel Yay.

TURAL, Sadık Kemal. (1976). **Kompozisyon**. Ankara: Yaykur. s.5.

ÜNALAN, Şükrü. (1999). **Yeni Gelişmeler Işığında Türkçe Öğretimi**. Çanakkale: s.67

YALÇIN, Alemdar. (2002). **Türkçe Öğretim Yöntemleri**. Ankara: Akçağ Yay.

YAMAN, Banu.(1999). **Birleştirilmiş Kubaşık Okuma ve Yazma Tekniğinin Temel Eğitim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dersinde Okuduğunu ve Dinlediğini Anlamaya Yönelik Akademik Başarıları ile Türkçe Dersine İlişkin Tutumları Üzerindeki Etkisi**. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)

YANGIN, Banu. (1999). **İlköğretimde Etkili Öğretme ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı**. Ankara: İlköğretimde Türkçe Öğretimi Modül 4, MEB Yay.

YANGIN, Banu. (1998). **Dinlediğini Anlama Becerisini Geliştirmede Elves Yönteminin Etkisi**. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi.).

YAVUZER, Haluk. (1996). **Çocuk Eğitimi El Kitabı**. İstanbul: Remzi Kitabevi

YAZKAN, Mustafa. (2000). **İlköğretim Okullarının I. Kademesinde Dinlediğini Anlama Davranışının Kazandırılmasına Dramatizasyonun Etkisi**. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)

ZILLIOĞLU, Merih. (1996). **İletişim Nedir?** İstanbul: Cem Yayın Evi.



EKLER**EK I****Dinleme Ölçeği 1**

(İlköğretim 4-8 sınıflar için)

GÖZLENEN DAVRANIŞ**Karşılıklı konuşmalarda****VAR****YOK**

- | | | |
|--|-------|-------|
| a) Konuşanın yüzüne bakma | | |
| b) Eksik bilgiyi tamamlamak için dinleme | | |
| c) Dikkati konuşulan konu üzerinde toplama | | |

Sınıf içi tartışmalarda

- | | | |
|---|-------|-------|
| a) Cevap verme amacıyla | | |
| b) Ön yargılardan uzak dinleme | | |
| c) Karşıdakinin çelişkilerine dikkat etme | | |
| d) Konudan uzaklaşmamasına dikkat etme | | |

Ders ve konferanslarda

- | | | |
|--|-------|-------|
| a) Konuya önceden hazırlık yapma | | |
| b) Konunun ayrıntılarına , örneklere dikkat etme | | |
| c) Farklı bölümleri ayırt etme | | |
| d) Bilgilerin geçerliliğini değerlendirme | | |
| g) Konuşmacının anlatımına dikkat etme | | |
| e) Soruları tespit etme | | |
| f) Konuşmayı sonuna kadar dinleme | | |

Açık oturumlarda

- | | | |
|--|-------|-------|
| a) Konuşmacıların üzerine düşen konuya dikkat etme | | |
| b) Her konuşmacıyı ayrı ayrı değerlendirme | | |
| c) Her konuşmacı arasındaki görüş birliği ve çelişkileri arama | | |
| d) Bilgileri bütünlemeye çalışma | | |

Düzeyine uygun okunan bir metni dinlemede

- | | | |
|---------------------------------------|-------|-------|
| a) Yazının türünü tanıma | | |
| b) Konuyu anlamaya çalışma | | |
| c) Görüşleri belirleme | | |
| d) Ayrıntıları kavrama | | |
| e) Olayın sonucunu kestirmeye çalışma | | |

(Demirel,1999:39)

EK II

Dinleme Becerisi Testi

Doğru yanıtı işaretleyiniz.....

Genellikle Bazen Nadiren

1. Konuşmacıyla göz kontağı kurarım.
2. Konuşmacının fikirlerinin kayda değer olup olmadığını sadece onun dış görünüşüne ve sunuş şekline bakarak karar veririm.
3. Mesajı, konuşmacının bakış açısıyla anlamaya çalışırım.
4. Resmin bütününden ziyade ayrıntıları dinlerim.
5. Dinlerken kelimelerin arkasındaki, hem duyguları hem de gerçekleri göz önüne alırım.
6. Konuyu anlayabilmek için sorular sorarım.
7. Konuşmacı konuşmasını bitirinceye kadar, konu hakkında bir karara varmam.
8. Söylenenlerdeki anlamı değerlendirmek için çaba harcarım.
9. Dinlerken, fırsat bulduğumda ne söyleyeceğimi düşünürüm.
10. Son sözü ben söylemeye çalışırım.

Açıklama:

1., 3., 5., 6., 7. ve 8. sorular için; “**Genellikle**” cevabına 3, “**Bazen**” cevabına 2 ve “**Nadiren**” cevabına 1 puan verin.

2., 4., 9. ve 10. sorular için; “**Genellikle**” cevabına 1, “**Bazen**” cevabına 2 ve “**Nadiren**” cevabına 3 puan verin. Puanlarınızı toplayın.

22 ve altı puan kötü dinleme alışkanlıklarınız olduğunu ve dinleme alışkanlığınızın geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

EK III

Dinleme Ölçeği 2

DİNLEME ÖLÇEĞİ	Çok Yeterli	Ye ter li	Az Yeterli	Yete rsiz	Kapsa- mıyor
Etkileşimli dinleme teknikleri					
Etkileşimsiz dinleme teknikleri					
Dinleme öncesi hazırlıklar hakkında bilgi					
Dinleme anında amaçlı bir dinleme için neler yapılması gerektiği konusunda bilgi					
İlköğretim programında belirtilen dinleme becerisine ait davranışların gerçekleşmesi için uygun etkinlikler					
Dinleme etkinliklerinin sınıf düzeyine uygunluğu					
Sınıf içi etkinlikler					
Sınıf dışı etkinlikler					
Öğrencilerin dinlediklerini özetlemeleri için uygun etkinlikler					
Öğrencilerin dinlediklerini yorumlamaları için uygun etkinlikler					
Öğrencilerin dinlediklerinden sonuç çıkarmaları için uygun etkinlikler					
Dinleme becerisini değerlendirmek amacıyla değerlendirme ölçütleri					

(TEMUR,Turan.2001,Dinleme Becerisi.Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu,69.)

EK IV

Çizelge

Öğretmenlerin sınıf içindeki etkinlikler sırasında , öğrencilerin gözlenen davranışlarını işaretleyebileceği bir çizelge:

Davranışlar	Dinlerken dik, düzgün ve rahat oturma			Konuşmacının dikkatini dağıtmama			Diğer dinleyicilerin dikkatlerini dağıtmama			Konuşmacını sözünü kesmeme		
Öğrencinin Adı Soyadı	<	O	K	<	O	K	<	O	K	<	O	K

< : Davranışı yeterli düzeyde gösterebiliyor.

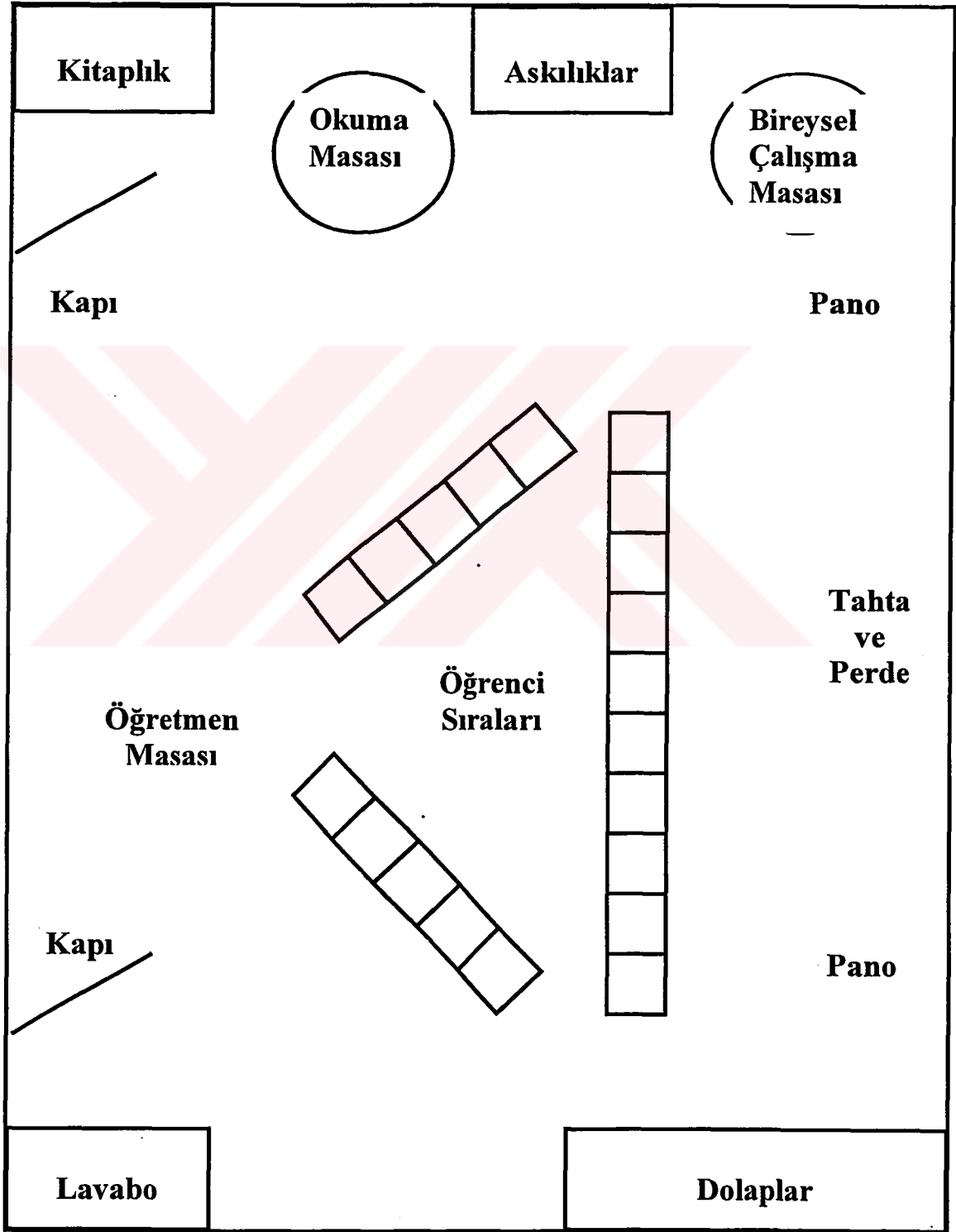
O : Davranışı orta düzeyde gösterebiliyor.

K : Davranışı yeterli düzeyde gösterebiliyor.

EK V

İlköğretimin İkinci Kademesi İçin Sınıf Düzeni Örneği

İLKÖĞRETİMİN İKİNCİ KADEMESİ İÇİN SINIF DÜZENİ ÖRNEĞİ



EK VI

6. Sınıflar Okuduğunu ve Dinlediğini Anlama Testi SPSS Verileri

Notes

Output Created	23-NOV-2003 13:31:41
Comments	
Input	Data
	Filter
	Weight
	Split File
	N of Rows in Working Data File
	156
Syntax	TABLES /FTOTAL \$t 'Total' /FORMAT BLANK MISSING(' ') /TABLES (s1 + s2 + s3 + s4 + s5 + s6 + s7 + s8 + s9 + s10 + s11 + s12 + s13 + s14 + s15 + s16 + s17 + s18 + s19 + s20 + s21 + s22 + s23 + s24 + s25) BY (LABELS) + \$t /STATISTICS COUNT ((F5.0) 's') CPCT ((PCT7.1) '%') .
Resources	Elapsed Time
	0:00:00,39

	a	b	c	d	Total
s	41	75	27	11	154
%	26,6%	48,7%	17,5%	7,1%	100,0%
s	27	13	96	19	155
%	17,4%	8,4%	61,9%	12,3%	100,0%
s	28	22	21	83	154
%	18,2%	14,3%	13,6%	53,9%	100,0%
s	111	18	16	11	156
%	71,2%	11,5%	10,3%	7,1%	100,0%
s	23	33	57	41	154
%	14,9%	21,4%	37,0%	26,6%	100,0%
s	27	28	39	62	156
%	17,3%	17,9%	25,0%	39,7%	100,0%
s	73	31	23	29	156
%	46,8%	19,9%	14,7%	18,6%	100,0%
s	17	49	28	61	155
%	11,0%	31,6%	18,1%	39,4%	100,0%
s	7	48	42	57	154
%	4,5%	31,2%	27,3%	37,0%	100,0%
s	19	23	77	34	153
%	12,4%	15,0%	50,3%	22,2%	100,0%
s	21	31	80	20	152
%	13,8%	20,4%	52,6%	13,2%	100,0%
s	14	18	12	105	149
%	9,4%	12,1%	8,1%	70,5%	100,0%
s	40	23	57	31	151
%	26,5%	15,2%	37,7%	20,5%	100,0%
s	19	41	84	9	153
%	12,4%	26,8%	54,9%	5,9%	100,0%
s	51	53	29	20	153
%	33,3%	34,6%	19,0%	13,1%	100,0%
s	34	48	16	54	152
%	22,4%	31,6%	10,5%	35,5%	100,0%
s	35	52	21	40	148
%	23,6%	35,1%	14,2%	27,0%	100,0%
s	35	61	38	19	153
%	22,9%	39,9%	24,8%	12,4%	100,0%
s	22	98	14	16	150
%	14,7%	65,3%	9,3%	10,7%	100,0%
s	20	32	71	29	152
%	13,2%	21,1%	46,7%	19,1%	100,0%
s	52	33	20	48	153
%	34,0%	21,6%	13,1%	31,4%	100,0%
s	41	32	34	42	149
%	27,5%	21,5%	22,8%	28,2%	100,0%
s	16	93	25	13	147
%	10,9%	63,3%	17,0%	8,8%	100,0%
s	28	41	46	28	143
%	19,6%	28,7%	32,2%	19,6%	100,0%
s	41	30	5	67	143
%	28,7%	21,0%	3,5%	46,9%	100,0%

6. SINIF LAR

Notes

Output Created		23-NOV-2003 13:32:06
Comments		
Input	Data	D:\tez\anketler\anlama düzeyi\6.sınıf şıkları.sav
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	156
Syntax		TABLES /FTOTAL \$t 'Total' /FORMAT BLANK MISSING(' ') /TABLES (k1 + k2 + k3 + k4 + k5 + k6 + k7 + k8 + k9 + k10) BY (LABELS) + \$t /STATISTICS COUNT ((F5.0) 'k') CPCT ((PCT7.1) '%') .
Resources	Elapsed Time	0:00:00,11

	a	b	c	d	Total
k	8	5	135	7	155
%	5,2%	3,2%	87,1%	4,5%	100,0%
k	19	1	1	135	156
%	12,2%	,6%	,6%	86,5%	100,0%
k	138	8		7	153
%	90,2%	5,2%		4,6%	100,0%
k	7	132	8	6	153
%	4,6%	86,3%	5,2%	3,9%	100,0%
k		5	147	1	153
%		3,3%	96,1%	,7%	100,0%
k	5	140	3	5	153
%	3,3%	91,5%	2,0%	3,3%	100,0%
k	36	14	31	67	148
%	24,3%	9,5%	20,9%	45,3%	100,0%
k	15	54	24	56	149
%	10,1%	36,2%	16,1%	37,6%	100,0%
k	27	8	104	8	147
%	18,4%	5,4%	70,7%	5,4%	100,0%
k	4	4	3	136	147
%	2,7%	2,7%	2,0%	92,5%	100,0%

6. SINIF OKUL KARSILASTIRMALARI

Notes

Output Created	23-NOV-2003 13:36:46
Comments	
Input	D:\tez\anketler\anlama düzeyi\6.sınıf sonuç.sav
Data	
Filter	<none>
Weight	<none>
Split File	<none>
N of Rows in Working Data File	156
Missing Value Handling	User-defined missing values are treated as missing.
Cases Used	Statistics for each table are based on all the cases with valid data in the specified range(s) for all variables in each table.
Syntax	CROSSTABS /TABLES=oku1 BY s1 s2 s3 s4 s5 s6 s7 s8 s9 s10 s11 s12 s13 s14 s15 s16 s17 s18 s19 s20 s21 s22 s23 s24 s25 k1 k2 k3 k4 k5 k6 k7 k8 k9 k10 /FORMAT= AVALUE TABLES /CELLS= COUNT ROW .
Resources	
Elapsed Time	0:00:00,22
Dimensions Requested	2
Cells Available	116508

OKUL * S1 Crosstabulation

			S1		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	16	34	50
		% within OKUL	32,0%	68,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	35	21	56
		% within OKUL	62,5%	37,5%	100,0%
	gaffar okkan	Count	30	20	50
		% within OKUL	60,0%	40,0%	100,0%
	Total	Count	81	75	156
		% within OKUL	51,9%	48,1%	100,0%

OKUL * S2 Crosstabulation

			S2		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	18	32	50
		% within OKUL	36,0%	64,0%	100,0%
	cumhuriyet	Count	17	39	56
		% within OKUL	30,4%	69,6%	100,0%
	gaffar okkan	Count	25	25	50
		% within OKUL	50,0%	50,0%	100,0%
Total	Count		60	96	156
	% within OKUL		38,5%	61,5%	100,0%

OKUL * S3 Crosstabulation

			S3		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	21	29	50
		% within OKUL	42,0%	58,0%	100,0%
	cumhuriyet	Count	25	31	56
		% within OKUL	44,6%	55,4%	100,0%
	gaffar okkan	Count	27	23	50
		% within OKUL	54,0%	46,0%	100,0%
Total	Count		73	83	156
	% within OKUL		46,8%	53,2%	100,0%

OKUL * S4 Crosstabulation

			S4		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	11	39	50
		% within OKUL	22,0%	78,0%	100,0%
	cumhuriyet	Count	17	39	56
		% within OKUL	30,4%	69,6%	100,0%
	gaffar okkan	Count	17	33	50
		% within OKUL	34,0%	66,0%	100,0%
Total	Count		45	111	156
	% within OKUL		28,8%	71,2%	100,0%

OKUL * S5 Crosstabulation

			S5		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	34	16	50
		% within OKUL	68,0%	32,0%	100,0%
	cumhuriyet	Count	28	28	56
		% within OKUL	50,0%	50,0%	100,0%
	gaffar okkan	Count	37	13	50
		% within OKUL	74,0%	26,0%	100,0%
	Total	Count	99	57	156
		% within OKUL	63,5%	36,5%	100,0%

OKUL * S6 Crosstabulation

			S6		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	26	24	50
		% within OKUL	52,0%	48,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	32	24	56
		% within OKUL	57,1%	42,9%	100,0%
	gaffar okkan	Count	36	14	50
		% within OKUL	72,0%	28,0%	100,0%
Total	Count	94	62	156	
	% within OKUL	60,3%	39,7%	100,0%	

OKUL * S7 Crosstabulation

			S7		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	21	29	50
		% within OKUL	42,0%	58,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	33	23	56
		% within OKUL	58,9%	41,1%	100,0%
	gaffar okkan	Count	29	21	50
		% within OKUL	58,0%	42,0%	100,0%
	Total	Count	83	73	156
		% within OKUL	53,2%	46,8%	100,0%

OKUL * S8 Crosstabulation

			s8		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	29	21	50
		% within OKUL	58,0%	42,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	40	16	56
		% within OKUL	71,4%	28,6%	100,0%
	gaffar okkan	Count	38	12	50
		% within OKUL	76,0%	24,0%	100,0%
	Total	Count	107	49	156
		% within OKUL	68,6%	31,4%	100,0%

OKUL * S9 Crosstabulation

			S9		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	35	15	50
		% within OKUL	70,0%	30,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	35	21	56
		% within OKUL	62,5%	37,5%	100,0%
	gaffar okkan	Count	38	12	50
		% within OKUL	76,0%	24,0%	100,0%
	Total	Count	108	48	156
		% within OKUL	69,2%	30,8%	100,0%

OKUL * S10 Crosstabulation

			s10		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	24	26	50
		% within OKUL	48,0%	52,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	30	26	56
		% within OKUL	53,6%	46,4%	100,0%
	gaffar okkan	Count	25	25	50
		% within OKUL	50,0%	50,0%	100,0%
	Total	Count	79	77	156
		% within OKUL	50,6%	49,4%	100,0%

OKUL * S11 Crosstabulation

			S11		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	17	33	50
		% within OKUL	34,0%	66,0%	100,0%
	cumhuriyet	Count	29	27	56
		% within OKUL	51,8%	48,2%	100,0%
	gaffar okkan	Count	30	20	50
		% within OKUL	60,0%	40,0%	100,0%
Total	Count		76	80	156
	% within OKUL		48,7%	51,3%	100,0%

OKUL * S12 Crosstabulation

			S12		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	11	39	50
		% within OKUL	22,0%	78,0%	100,0%
	cumhuriyet	Count	24	32	56
		% within OKUL	42,9%	57,1%	100,0%
	gaffar okkan	Count	16	34	50
		% within OKUL	32,0%	68,0%	100,0%
Total	Count		51	105	156
	% within OKUL		32,7%	67,3%	100,0%

OKUL * S13 Crosstabulation

			S13		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	26	24	50
		% within OKUL	52,0%	48,0%	100,0%
	cumhuriyet	Count	34	22	56
		% within OKUL	60,7%	39,3%	100,0%
	gaffar okkan	Count	39	11	50
		% within OKUL	78,0%	22,0%	100,0%
Total	Count		99	57	156
	% within OKUL		63,5%	36,5%	100,0%

OKUL * S14 Crosstabulation

			S14		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	19	31	50
		% within OKUL	38,0%	62,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	28	28	56
		% within OKUL	50,0%	50,0%	100,0%
	gaffar okkan	Count	25	25	50
		% within OKUL	50,0%	50,0%	100,0%
	Total	Count	72	84	156
		% within OKUL	46,2%	53,8%	100,0%

OKUL * S15 Crosstabulation

			S15		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	38	12	50
		% within OKUL	76,0%	24,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	34	22	56
		% within OKUL	60,7%	39,3%	100,0%
	gaffar okkan	Count	33	17	50
		% within OKUL	66,0%	34,0%	100,0%
Total	Count	105	51	156	
	% within OKUL	67,3%	32,7%	100,0%	

OKUL * S16 Crosstabulation

			S16		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	35	15	50
		% within OKUL	70,0%	30,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	32	24	56
		% within OKUL	57,1%	42,9%	100,0%
	gaffar okkan	Count	35	15	50
		% within OKUL	70,0%	30,0%	100,0%
	Total	Count	102	54	156
		% within OKUL	65,4%	34,6%	100,0%

OKUL * S17 Crosstabulation

			S17		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	33	17	50
		% within OKUL	66,0%	34,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	44	12	56
		% within OKUL	78,6%	21,4%	100,0%
	gaffar okkan	Count	39	11	50
		% within OKUL	78,0%	22,0%	100,0%
	Total	Count	116	40	156
		% within OKUL	74,4%	25,6%	100,0%

OKUL * S18 Crosstabulation

			S18		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	23	27	50
		% within OKUL	46,0%	54,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	38	18	56
		% within OKUL	67,9%	32,1%	100,0%
	gaffar okkan	Count	34	16	50
		% within OKUL	68,0%	32,0%	100,0%
	Total	Count	95	61	156
		% within OKUL	60,9%	39,1%	100,0%

OKUL * S19 Crosstabulation

			s19		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	12	38	50
		% within OKUL	24,0%	76,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	22	34	56
		% within OKUL	39,3%	60,7%	100,0%
	gaffar okkan	Count	24	26	50
		% within OKUL	48,0%	52,0%	100,0%
	Total	Count	58	98	156
		% within OKUL	37,2%	62,8%	100,0%

OKUL * S20 Crosstabulation

			S20		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	22	28	50
		% within OKUL	44,0%	56,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	33	23	56
		% within OKUL	58,9%	41,1%	100,0%
	gaffar okkan	Count	30	20	50
		% within OKUL	60,0%	40,0%	100,0%
	Total	Count	85	71	156
		% within OKUL	54,5%	45,5%	100,0%

OKUL * S21 Crosstabulation

			S21		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	27	23	50
		% within OKUL	54,0%	46,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	38	18	56
		% within OKUL	67,9%	32,1%	100,0%
	gaffar okkan	Count	43	7	50
		% within OKUL	86,0%	14,0%	100,0%
	Total	Count	108	48	156
		% within OKUL	69,2%	30,8%	100,0%

OKUL * S22 Crosstabulation

			S22		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	36	14	50
		% within OKUL	72,0%	28,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	38	18	56
		% within OKUL	67,9%	32,1%	100,0%
	gaffar okkan	Count	41	9	50
		% within OKUL	82,0%	18,0%	100,0%
	Total	Count	115	41	156
		% within OKUL	73,7%	26,3%	100,0%

OKUL * S23 Crosstabulation

			S23		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	11	39	50
		% within OKUL	22,0%	78,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	30	26	56
		% within OKUL	53,6%	46,4%	100,0%
	gaffar okkan	Count	22	28	50
		% within OKUL	44,0%	56,0%	100,0%
	Total	Count	63	93	156
		% within OKUL	40,4%	59,6%	100,0%

OKUL * S24 Crosstabulation

			S24		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	34	16	50
		% within OKUL	68,0%	32,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	46	10	56
		% within OKUL	82,1%	17,9%	100,0%
	gaffar okkan	Count	35	15	50
		% within OKUL	70,0%	30,0%	100,0%
Total		Count	115	41	156
		% within OKUL	73,7%	26,3%	100,0%

OKUL * S25 Crosstabulation

			S25		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	19	31	50
		% within OKUL	38,0%	62,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	32	24	56
		% within OKUL	57,1%	42,9%	100,0%
	gaffar okkan	Count	38	12	50
		% within OKUL	76,0%	24,0%	100,0%
	Total	Count	89	67	156
		% within OKUL	57,1%	42,9%	100,0%

OKUL * K1 Crosstabulation

			K1		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	3	47	50
		% within OKUL	6,0%	94,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	6	50	56
		% within OKUL	10,7%	89,3%	100,0%
	gaffar okkan	Count	12	38	50
		% within OKUL	24,0%	76,0%	100,0%
	Total	Count	21	135	156
		% within OKUL	13,5%	86,5%	100,0%

OKUL * K2 Crosstabulation

			K2		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	2	48	50
		% within OKUL	4,0%	96,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	3	53	56
		% within OKUL	5,4%	94,6%	100,0%
	gaffar okkan	Count	16	34	50
		% within OKUL	32,0%	68,0%	100,0%
Total	Count	21	135	156	
	% within OKUL	13,5%	86,5%	100,0%	

OKUL * K3 Crosstabulation

			K3		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	1	49	50
		% within OKUL	2,0%	98,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	4	52	56
		% within OKUL	7,1%	92,9%	100,0%
	gaffar okkan	Count	13	37	50
		% within OKUL	26,0%	74,0%	100,0%
	Total	Count	18	138	156
		% within OKUL	11,5%	88,5%	100,0%

OKUL * K4 Crosstabulation

			K4		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	2	48	50
		% within OKUL	4,0%	96,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	8	48	56
		% within OKUL	14,3%	85,7%	100,0%
	gaffar okkan	Count	14	36	50
		% within OKUL	28,0%	72,0%	100,0%
	Total	Count	24	132	156
		% within OKUL	15,4%	84,6%	100,0%

OKUL * K5 Crosstabulation

			K5		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	1	49	50
		% within OKUL	2,0%	98,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	4	52	56
		% within OKUL	7,1%	92,9%	100,0%
	gaffar okkan	Count	4	46	50
		% within OKUL	8,0%	92,0%	100,0%
Total	Count	9	147	156	
	% within OKUL	5,8%	94,2%	100,0%	

OKUL * K6 Crosstabulation

			K6		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	1	49	50
		% within OKUL	2,0%	98,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	8	48	56
		% within OKUL	14,3%	85,7%	100,0%
	gaffar okkan	Count	7	43	50
		% within OKUL	14,0%	86,0%	100,0%
	Total	Count	16	140	156
		% within OKUL	10,3%	89,7%	100,0%

OKUL * K7 Crosstabulation

			K7		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	21	29	50
		% within OKUL	42,0%	58,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	41	15	56
		% within OKUL	73,2%	26,8%	100,0%
	gaffar okkan	Count	27	23	50
		% within OKUL	54,0%	46,0%	100,0%
	Total	Count	89	67	156
		% within OKUL	57,1%	42,9%	100,0%

OKUL * K8 Crosstabulation

			K8		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	33	17	50
		% within OKUL	66,0%	34,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	37	19	56
		% within OKUL	66,1%	33,9%	100,0%
	gaffar okkan	Count	32	18	50
		% within OKUL	64,0%	36,0%	100,0%
Total	Count	102	54	156	
	% within OKUL	65,4%	34,6%	100,0%	

OKUL * K9 Crosstabulation

			K9		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	14	36	50
		% within OKUL	28,0%	72,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	19	37	56
		% within OKUL	33,9%	66,1%	100,0%
	gaffar okkan	Count	19	31	50
		% within OKUL	38,0%	62,0%	100,0%
	Total	Count	52	104	156
		% within OKUL	33,3%	66,7%	100,0%

OKUL * K10 Crosstabulation

			K10		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	2	48	50
		% within OKUL	4,0%	96,0%	100,0%
	cumhuriyet	Count	7	49	56
		% within OKUL	12,5%	87,5%	100,0%
	gaffar okkan	Count	11	39	50
		% within OKUL	22,0%	78,0%	100,0%
Total	Count		20	136	156
	% within OKUL		12,8%	87,2%	100,0%

7. Sınıflar Okuduğunu ve Dinlediğini Anlama Testi SPSS Verileri

Notes

Output Created	23-NOV-2003 13:40:19
Comments	
Input	D:\tez\anketler\anlama düzeyi\7.sınıf cevaplar.sav
Data	<none>
Filter	<none>
Weight	<none>
Split File	<none>
N of Rows in Working Data File	154
Syntax	<pre> TABLES /FTOTAL \$t 'Total' /FORMAT BLANK MISSING(' ') /TABLES (s1 + s2 + s3 + s4 + s5 + s6 + s7 + s8 + s9 + s10 + s11 + s12 + s13 + s14 + s15 + s16 + s17 + s18 + s19 + s20) BY (LABELS) + \$t /STATISTICS COUNT ((F5.0) 's') CPCT ((PCT7.1) '%') . </pre>
Resources	Elapsed Time 0:00:00,22

	a	b	c	d	Total
s	29	13	24	87	153
%	19,0%	8,5%	15,7%	56,9%	100,0%
s	33	18	82	21	154
%	21,4%	11,7%	53,2%	13,6%	100,0%
s	11	96	19	27	153
%	7,2%	62,7%	12,4%	17,6%	100,0%
s	21	21	18	94	154
%	13,6%	13,6%	11,7%	61,0%	100,0%
s	25	14	81	34	154
%	16,2%	9,1%	52,6%	22,1%	100,0%
s	17	27	41	68	153
%	11,1%	17,6%	26,8%	44,4%	100,0%
s	126	13	6	9	154
%	81,8%	8,4%	3,9%	5,8%	100,0%
s	89	16	36	12	153
%	58,2%	10,5%	23,5%	7,8%	100,0%
s	20	77	31	25	153
%	13,1%	50,3%	20,3%	16,3%	100,0%
s	9	59	24	62	154
%	5,8%	38,3%	15,6%	40,3%	100,0%
s	12	24	93	24	153
%	7,8%	15,7%	60,8%	15,7%	100,0%
s	34	21	87	12	154
%	22,1%	13,6%	56,5%	7,8%	100,0%
s	26	51	44	33	154
%	16,9%	33,1%	28,6%	21,4%	100,0%
s	29	35	39	50	153
%	19,0%	22,9%	25,5%	32,7%	100,0%
s	67	13	49	23	152
%	44,1%	8,6%	32,2%	15,1%	100,0%
s	25	30	81	18	154
%	16,2%	19,5%	52,6%	11,7%	100,0%
s	38	50	47	18	153
%	24,8%	32,7%	30,7%	11,8%	100,0%
s	34	36	32	50	152
%	22,4%	23,7%	21,1%	32,9%	100,0%
s	25	79	21	27	152
%	16,4%	52,0%	13,8%	17,8%	100,0%
s	84	20	23	25	152
%	55,3%	13,2%	15,1%	16,4%	100,0%

Tables

Notes

Output Created	23-NOV-2003 13:40:37
Comments	
Input	D:\tez\anketler\anlama düzeyi\7.sınıf cevaplar.sav
Data	<none>
Filter	<none>
Weight	<none>
Split File	<none>
N of Rows in Working Data File	154
Syntax	TABLES /FTOTAL \$t 'Total' /FORMAT BLANK MISSING(' ') /TABLES (k1 + k2 + k3 + k4 + k5 + k6 + k7 + k8 + k9 + k10) BY (LABELS) + \$t /STATISTICS COUNT ((F5.0) 'k') CPCT ((PCT7.1) '%') .
Resources	Elapsed Time 0:00:00,11

	a	b	c	d	Total
k	6	5	142	1	154
%	3,9%	3,2%	92,2%	,6%	100,0%
k	10	3		141	154
%	6,5%	1,9%		91,6%	100,0%
k	20	79	25	28	152
%	13,2%	52,0%	16,4%	18,4%	100,0%
k	44	56	22	31	153
%	28,8%	36,6%	14,4%	20,3%	100,0%
k	73	21	34	25	153
%	47,7%	13,7%	22,2%	16,3%	100,0%
k	31	11	88	20	150
%	20,7%	7,3%	58,7%	13,3%	100,0%
k	21	70	34	26	151
%	13,9%	46,4%	22,5%	17,2%	100,0%
k	19	9	26	97	151
%	12,6%	6,0%	17,2%	64,2%	100,0%
k	9	26	104	11	150
%	6,0%	17,3%	69,3%	7,3%	100,0%
k	6	9	133	3	151
%	4,0%	6,0%	88,1%	2,0%	100,0%

Crosstabs

Notes

Output Created		23-NOV-2003 13:42:08
Comments		
Input	Data	D:\tez\anketler\anlama düzeyi\7.sınıf sonuçlar.sav
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	154
Missing Value Handling	Definition of Missing	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	Statistics for each table are based on all the cases with valid data in the specified range(s) for all variables in each table.
Syntax		CROSSTABS /TABLES=okul BY s1 s2 s3 s4 s5 s6 s7 s8 s9 s10 s11 s12 s13 s14 s15 s16 s17 s18 s19 s20 k1 k2 k3 k4 k5 k6 k7 k8 k9 k10 /FORMAT= AVALUE TABLES /CELLS= COUNT ROW
Resources	Elapsed Time	0:00:00,16
	Dimensions Requested	2
	Cells Available	116508

OKUL * S1 Crosstabulation

			S1		Total	
			yanlış	doğru		
OKUL	şehitler	Count	27	28	55	
		% within OKUL	49,1%	50,9%	100,0%	
	cumhuriyet	Count	15	25	40	
		% within OKUL	37,5%	62,5%	100,0%	
	gaffar okkan	Count	25	34	59	
		% within OKUL	42,4%	57,6%	100,0%	
	Total	Count	67	87	154	
		% within OKUL	43,5%	56,5%	100,0%	

OKUL * S2 Crosstabulation

			S2		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	28	27	55
		% within OKUL	50,9%	49,1%	100,0%
	cumhuriye t	Count	19	21	40
		% within OKUL	47,5%	52,5%	100,0%
	gaffar okkan	Count	25	34	59
		% within OKUL	42,4%	57,6%	100,0%
	Total	Count	72	82	154
		% within OKUL	46,8%	53,2%	100,0%

OKUL * S3 Crosstabulation

			S3		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	20	35	55
		% within OKUL	36,4%	63,6%	100,0%
	cumhuriye t	Count	16	24	40
		% within OKUL	40,0%	60,0%	100,0%
	gaffar okkan	Count	22	37	59
		% within OKUL	37,3%	62,7%	100,0%
	Total	Count	58	96	154
		% within OKUL	37,7%	62,3%	100,0%

OKUL * S4 Crosstabulation

			S4		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	23	32	55
		% within OKUL	41,8%	58,2%	100,0%
	cumhuriye t	Count	15	25	40
		% within OKUL	37,5%	62,5%	100,0%
	gaffar okkan	Count	22	37	59
		% within OKUL	37,3%	62,7%	100,0%
	Total	Count	60	94	154
		% within OKUL	39,0%	61,0%	100,0%

OKUL * S5 Crosstabulation

			S5		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	36	19	55
		% within OKUL	65,5%	34,5%	100,0%
	cumhuriye t	Count	15	25	40
		% within OKUL	37,5%	62,5%	100,0%
	gaffar okkan	Count	22	37	59
		% within OKUL	37,3%	62,7%	100,0%
	Total	Count	73	81	154
		% within OKUL	47,4%	52,6%	100,0%

OKUL * S6 Crosstabulation

			S6		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	36	19	55
		% within OKUL	65,5%	34,5%	100,0%
	cumhuriye t	Count	33	7	40
		% within OKUL	82,5%	17,5%	100,0%
	gaffar okkan	Count	17	42	59
		% within OKUL	28,8%	71,2%	100,0%
Total	Count	86	68	154	
	% within OKUL	55,8%	44,2%	100,0%	

OKUL * S7 Crosstabulation

			S7		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	11	44	55
		% within OKUL	20,0%	80,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	9	31	40
		% within OKUL	22,5%	77,5%	100,0%
	gaffar okkan	Count	8	51	59
		% within OKUL	13,6%	86,4%	100,0%
	Total	Count	28	126	154
		% within OKUL	18,2%	81,8%	100,0%

OKUL * S8 Crosstabulation

			s8		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	21	34	55
		% within OKUL	38,2%	61,8%	100,0%
	cumhuriye t	Count	24	16	40
		% within OKUL	60,0%	40,0%	100,0%
	gaffar okkan	Count	20	39	59
		% within OKUL	33,9%	66,1%	100,0%
	Total	Count	65	89	154
		% within OKUL	42,2%	57,8%	100,0%

OKUL * S9 Crosstabulation

			S9		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	25	30	55
		% within OKUL	45,5%	54,5%	100,0%
	cumhuriyet	Count	20	20	40
		% within OKUL	50,0%	50,0%	100,0%
	gaffar okkan	Count	32	27	59
		% within OKUL	54,2%	45,8%	100,0%
	Total	Count	77	77	154
		% within OKUL	50,0%	50,0%	100,0%

OKUL * S10 Crosstabulation

			S10		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	38	17	55
		% within OKUL	69,1%	30,9%	100,0%
	cumhuriye t	Count	25	15	40
		% within OKUL	62,5%	37,5%	100,0%
	gaffar okkan	Count	29	30	59
		% within OKUL	49,2%	50,8%	100,0%
	Total	Count	92	62	154
		% within OKUL	59,7%	40,3%	100,0%

OKUL * S11 Crosstabulation

			S11		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	28	27	55
		% within OKUL	50,9%	49,1%	100,0%
	cumhuriyet	Count	12	28	40
		% within OKUL	30,0%	70,0%	100,0%
	gaffar okkan	Count	21	38	59
		% within OKUL	35,6%	64,4%	100,0%
Total	Count		61	93	154
	% within OKUL		39,6%	60,4%	100,0%

OKUL * S12 Crosstabulation

			S12		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	27	28	55
		% within OKUL	49,1%	50,9%	100,0%
	cumhuriyet	Count	18	22	40
		% within OKUL	45,0%	55,0%	100,0%
	gaffar okkan	Count	22	37	59
		% within OKUL	37,3%	62,7%	100,0%
Total	Count		67	87	154
	% within OKUL		43,5%	56,5%	100,0%

OKUL * S13 Crosstabulation

			S13		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	39	16	55
		% within OKUL	70,9%	29,1%	100,0%
	cumhuriyet	Count	31	9	40
		% within OKUL	77,5%	22,5%	100,0%
	gaffar okkan	Count	40	19	59
		% within OKUL	67,8%	32,2%	100,0%
Total	Count		110	44	154
	% within OKUL		71,4%	28,6%	100,0%

OKUL * S14 Crosstabulation

			S14		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	40	15	55
		% within OKUL	72,7%	27,3%	100,0%
	cumhuriye t	Count	34	6	40
		% within OKUL	85,0%	15,0%	100,0%
	gaffar okkan	Count	51	8	59
		% within OKUL	86,4%	13,6%	100,0%
	Total	Count	125	29	154
		% within OKUL	81,2%	18,8%	100,0%

OKUL * S15 Crosstabulation

			S15		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	39	16	55
		% within OKUL	70,9%	29,1%	100,0%
	cumhuriye t	Count	24	16	40
		% within OKUL	60,0%	40,0%	100,0%
	gaffar okkan	Count	42	17	59
		% within OKUL	71,2%	28,8%	100,0%
	Total	Count	105	49	154
		% within OKUL	68,2%	31,8%	100,0%

OKUL * S16 Crosstabulation

			S16		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	27	28	55
		% within OKUL	49,1%	50,9%	100,0%
	cumhuriye t	Count	19	21	40
		% within OKUL	47,5%	52,5%	100,0%
	gaffar okkan	Count	27	32	59
		% within OKUL	45,8%	54,2%	100,0%
	Total	Count	73	81	154
		% within OKUL	47,4%	52,6%	100,0%

OKUL * S17 Crosstabulation

			s17		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	42	13	55
		% within OKUL	76,4%	23,6%	100,0%
	cumhuriye t	Count	24	16	40
		% within OKUL	60,0%	40,0%	100,0%
	gaffar okkan	Count	38	21	59
		% within OKUL	64,4%	35,6%	100,0%
	Total	Count	104	50	154
		% within OKUL	67,5%	32,5%	100,0%

OKUL * S18 Crosstabulation

			s18		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	28	27	55
		% within OKUL	50,9%	49,1%	100,0%
	cumhuriyet	Count	31	9	40
		% within OKUL	77,5%	22,5%	100,0%
	gaffar okkan	Count	45	14	59
		% within OKUL	76,3%	23,7%	100,0%
	Total	Count	104	50	154
		% within OKUL	67,5%	32,5%	100,0%

OKUL * S19 Crosstabulation

			s19		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	18	37	55
		% within OKUL	32,7%	67,3%	100,0%
	cumhuriye t	Count	23	17	40
		% within OKUL	57,5%	42,5%	100,0%
	gaffar okkan	Count	34	25	59
		% within OKUL	57,6%	42,4%	100,0%
	Total	Count	75	79	154
		% within OKUL	48,7%	51,3%	100,0%

OKUL * S20 Crosstabulation

			S20		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	25	30	55
		% within OKUL	45,5%	54,5%	100,0%
	cumhuriye t	Count	18	22	40
		% within OKUL	45,0%	55,0%	100,0%
	gaffar okkan	Count	27	32	59
		% within OKUL	45,8%	54,2%	100,0%
	Total	Count	70	84	154
		% within OKUL	45,5%	54,5%	100,0%

OKUL * K1 Crosstabulation

			K1		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	4	51	55
		% within OKUL	7,3%	92,7%	100,0%
	cumhuriyet	Count	1	39	40
		% within OKUL	2,5%	97,5%	100,0%
	gaffar okkan	Count	7	52	59
		% within OKUL	11,9%	88,1%	100,0%
Total	Count	12	142	154	
	% within OKUL	7,8%	92,2%	100,0%	

OKUL * K2 Crosstabulation

			K2		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	6	49	55
		% within OKUL	10,9%	89,1%	100,0%
	cumhuriye t	Count	3	37	40
		% within OKUL	7,5%	92,5%	100,0%
	gaffar okkan	Count	4	55	59
		% within OKUL	6,8%	93,2%	100,0%
	Total	Count	13	141	154
		% within OKUL	8,4%	91,6%	100,0%

OKUL * K3 Crosstabulation

			K3		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	28	27	55
		% within OKUL	50,9%	49,1%	100,0%
	cumhuriye t	Count	23	17	40
		% within OKUL	57,5%	42,5%	100,0%
	gaffar okkan	Count	24	35	59
		% within OKUL	40,7%	59,3%	100,0%
	Total	Count	75	79	154
		% within OKUL	48,7%	51,3%	100,0%

OKUL * K4 Crosstabulation

			K4		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	52	3	55
		% within OKUL	94,5%	5,5%	100,0%
	cumhuriye t	Count	34	6	40
		% within OKUL	85,0%	15,0%	100,0%
	gaffar okkan	Count	46	13	59
		% within OKUL	78,0%	22,0%	100,0%
	Total	Count	132	22	154
		% within OKUL	85,7%	14,3%	100,0%

OKUL * K5 Crosstabulation

			K5		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	29	26	55
		% within OKUL	52,7%	47,3%	100,0%
	cumhuriye t	Count	25	15	40
		% within OKUL	62,5%	37,5%	100,0%
	gaffar okkan	Count	27	32	59
		% within OKUL	45,8%	54,2%	100,0%
	Total	Count	81	73	154
		% within OKUL	52,6%	47,4%	100,0%

OKUL * K6 Crosstabulation

			K6		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	20	35	55
		% within OKUL	36,4%	63,6%	100,0%
	cumhuriye t	Count	17	23	40
		% within OKUL	42,5%	57,5%	100,0%
	gaffar okkan	Count	29	30	59
		% within OKUL	49,2%	50,8%	100,0%
	Total	Count	66	88	154
		% within OKUL	42,9%	57,1%	100,0%

OKUL * K7 Crosstabulation

			K7		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	26	29	55
		% within OKUL	47,3%	52,7%	100,0%
	cumhuriye t	Count	23	17	40
		% within OKUL	57,5%	42,5%	100,0%
	gaffar okkan	Count	35	24	59
		% within OKUL	59,3%	40,7%	100,0%
Total	Count	84	70	154	
	% within OKUL	54,5%	45,5%	100,0%	

OKUL * K8 Crosstabulation

			K8		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	23	32	55
		% within OKUL	41,8%	58,2%	100,0%
	cumhuriye t	Count	14	26	40
		% within OKUL	35,0%	65,0%	100,0%
	gaffar okkan	Count	20	39	59
		% within OKUL	33,9%	66,1%	100,0%
	Total	Count	57	97	154
		% within OKUL	37,0%	63,0%	100,0%

OKUL * K9 Crosstabulation

			K9		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	23	32	55
		% within OKUL	41,8%	58,2%	100,0%
	cumhuriye t	Count	10	30	40
		% within OKUL	25,0%	75,0%	100,0%
	gaffar okkan	Count	17	42	59
		% within OKUL	28,8%	71,2%	100,0%
	Total	Count	50	104	154
		% within OKUL	32,5%	67,5%	100,0%

OKUL * K10 Crosstabulation

			K10		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	4	51	55
		% within OKUL	7,3%	92,7%	100,0%
	cumhuriye t	Count	3	37	40
		% within OKUL	7,5%	92,5%	100,0%
	gaffar okkan	Count	14	45	59
		% within OKUL	23,7%	76,3%	100,0%
	Total	Count	21	133	154
		% within OKUL	13,6%	86,4%	100,0%

Frequencies (7. SINIF)

Notes

Output Created		23-NOV-2003 12:17:17
Comments		
Input	Data	D:\tez\anketler\anlama düzeyi\7.sınıf sonuçlar.sav
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	154
Missing Value Handling	Definition of Missing	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	Statistics are based on all cases with valid data.
Syntax		FREQUENCIES VARIABLES=s1 s2 s3 s4 s5 s6 s7 s8 s9 s10 s11 s12 s13 s14 s15 s16 s17 s18 s19 s20 k1 k2 k3 k4 k5 k6 k7 k8 k9 k10 oku1 /ORDER= ANALYSIS .
Resources	Elapsed Time	0:00:00,11
	Total Values Allowed	149796

Frequency Table

s1

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	66	42,9	43,1	43,1
	doğru	87	56,5	56,9	100,0
	Total	153	99,4	100,0	
Missing	System	1	,6		
Total		154	100,0		

S2

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid yanlış	72	46,8	46,8	46,8
doğru	82	53,2	53,2	100,0
Total	154	100,0	100,0	

S3

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid yanlış	57	37,0	37,3	37,3
doğru	96	62,3	62,7	100,0
Total	153	99,4	100,0	
Missing System	1	,6		
Total	154	100,0		

S4

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid yanlış	60	39,0	39,0	39,0
doğru	94	61,0	61,0	100,0
Total	154	100,0	100,0	

S5

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid yanlış	73	47,4	47,4	47,4
doğru	81	52,6	52,6	100,0
Total	154	100,0	100,0	

S6

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid yanlış	85	55,2	55,6	55,6
doğru	68	44,2	44,4	100,0
Total	153	99,4	100,0	
Missing System	1	,6		
Total	154	100,0		

s7

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlı	28	18,2	18,2	18,2
	ş doğru	126	81,8	81,8	100,0
	Total	154	100,0	100,0	

s8

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	64	41,6	41,8	41,8
	doğru	89	57,8	58,2	100,0
	Total	153	99,4	100,0	
Missing	System	1	,6		
Total		154	100,0		

s9

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	76	49,4	49,7	49,7
	doğru	77	50,0	50,3	100,0
	Total	153	99,4	100,0	
Missing	System	1	,6		
Total		154	100,0		

s10

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlı	92	59,7	59,7	59,7
	ş doğru	62	40,3	40,3	100,0
	Total	154	100,0	100,0	

s11

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	60	39,0	39,2	39,2
	doğru	93	60,4	60,8	100,0
	Total	153	99,4	100,0	
Missing	System	1	,6		
Total		154	100,0		

S12

	Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid yanlış	67	43,5	43,5	43,5
doğru	87	56,5	56,5	100,0
Total	154	100,0	100,0	

S13

	Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid yanlış	110	71,4	71,4	71,4
doğru	44	28,6	28,6	100,0
Total	154	100,0	100,0	

S14

	Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid yanlış	124	80,5	81,0	81,0
doğru	29	18,8	19,0	100,0
Total	153	99,4	100,0	
Missing System	1	,6		
Total	154	100,0		

S15

	Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid yanlış	103	66,9	67,8	67,8
doğru	49	31,8	32,2	100,0
Total	152	98,7	100,0	
Missing System	2	1,3		
Total	154	100,0		

S16

	Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid yanlış	73	47,4	47,4	47,4
doğru	81	52,6	52,6	100,0
Total	154	100,0	100,0	

s17

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	103	66,9	67,3	67,3
	doğru	50	32,5	32,7	100,0
	Total	153	99,4	100,0	
Missin g	System	1	,6		
Total		154	100,0		

s18

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	102	66,2	67,1	67,1
	doğru	50	32,5	32,9	100,0
	Total	152	98,7	100,0	
Missin g	System	2	1,3		
Total		154	100,0		

s19

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	73	47,4	48,0	48,0
	doğru	79	51,3	52,0	100,0
	Total	152	98,7	100,0	
Missin g	System	2	1,3		
Total		154	100,0		

s20

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	68	44,2	44,7	44,7
	doğru	84	54,5	55,3	100,0
	Total	152	98,7	100,0	
Missin g	System	2	1,3		
Total		154	100,0		

K1

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlı	12	7,8	7,8	7,8
	ş doğru	142	92,2	92,2	100,0
	Total	154	100,0	100,0	

K2

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	13	8,4	8,4	8,4
	doğru	141	91,6	91,6	100,0
	Total	154	100,0	100,0	

K3

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	73	47,4	48,0	48,0
	doğru	79	51,3	52,0	100,0
	Total	152	98,7	100,0	
Missing	System	2	1,3		
	Total	154	100,0		

K4

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	131	85,1	85,6	85,6
	doğru	22	14,3	14,4	100,0
	Total	153	99,4	100,0	
Missing	System	1	,6		
	Total	154	100,0		

K5

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	80	51,9	52,3	52,3
	doğru	73	47,4	47,7	100,0
	Total	153	99,4	100,0	
Missing	System	1	,6		
	Total	154	100,0		

K6

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	62	40,3	41,3	41,3
	doğru	88	57,1	58,7	100,0
	Total	150	97,4	100,0	
Missing	System	4	2,6		
	Total	154	100,0		

K7

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	81	52,6	53,6	53,6
	doğru	70	45,5	46,4	100,0
	Total	151	98,1	100,0	
Missin g	System	3	1,9		
Total		154	100,0		

K8

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	54	35,1	35,8	35,8
	doğru	97	63,0	64,2	100,0
	Total	151	98,1	100,0	
Missin g	System	3	1,9		
Total		154	100,0		

K9

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	46	29,9	30,7	30,7
	doğru	104	67,5	69,3	100,0
	Total	150	97,4	100,0	
Missin g	System	4	2,6		
Total		154	100,0		

K10

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	18	11,7	11,9	11,9
	doğru	133	86,4	88,1	100,0
	Total	151	98,1	100,0	
Missin g	System	3	1,9		
Total		154	100,0		

OKUL

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	şehitler	55	35,7	35,7	35,7
	cumhuriy et	40	26,0	26,0	61,7
	gaffar okkan	59	38,3	38,3	100,0
	Total	154	100,0	100,0	

Notes

Output Created	23-NOV-2003 12:26:13
Comments	
Input	D:\tez\anketler\anlama düzeyi\7.sınıf sonuçlar.sav
Data	<none>
Filter	<none>
Weight	<none>
Split File	
N of Rows in Working Data File	154
Syntax	TABLES /FORMAT BLANK MISSING(' ') /TABLES (LABELS) BY (s1 + s2 + s3 + s4 + s5 + s6 + s7 + s8 + s9 + s10 + s11 + s12 + s13 + s14 + s15 + s16 + s17 + s18 + s19 + s20 + k1 + k2 + k3 + k4 + k5 + k6 + k7 + k8 + k9 + k10) /STATISTICS COUNT ((F5.0) 'Count') .
Resources	Elapsed Time 0:00:00,33

Notes

Output Created	23-NOV-2003 12:26:36
Comments	
Input	D:\tez\anketler\anlama düzeyi\7.sınıf sonuçlar.sav
Data	<none>
Filter	<none>
Weight	<none>
Split File	
N of Rows in Working Data File	154
Syntax	TABLES /FTOTAL \$t 'Total' /FORMAT BLANK MISSING(' ') /TABLES (LABELS) > (STATISTICS) + \$t BY (s1 + s2 + s3 + s4 + s5 + s6 + s7 + s8 + s9 + s10 + s11 + s12 + s13 + s14 + s15 + s16 + s17 + s18 + s19 + s20 + k1 + k2 + k3 + k4 + k5 + k6 + k7 + k8 + k9 + k10) /STATISTICS COUNT ((F5.0) 'Count') CPCT ((PCT7.1) '%') .
Resources	Elapsed Time 0:00:00,16

Notes

Output Created	23-NOV-2003 12:26:55
Comments	
Input	Data
	D:\tez\anketler\anlama düzeyi\7.sınıf sonuçlar.sav
	<none>
	<none>
	<none>
	154
Syntax	TABLES /FTOTAL \$t 'Total' /FORMAT BLANK MISSING(' ') /TABLES (s1 + s2 + s3 + s4 + s5 + s6 + s7 + s8 + s9 + s10 + s11 + s12 + s13 + s14 + s15 + s16 + s17 + s18 + s19 + s20 + k1 + k2 + k3 + k4 + k5 + k6 + k7 + k8 + k9 + k10) BY (LABELS) + \$t /STATISTICS COUNT ((F5.0) 'Count') CPCT ((PCT7.1) '%') .
Resources	Elapsed Time
	0:00:00,16

Tables

Notes

Output Created	23-NOV-2003 12:27:13
Comments	
Input	Data
	D:\tez\anketler\anlama düzeyi\7.sınıf sonuçlar.sav
	<none>
	<none>
	<none>
	154
Syntax	TABLES /FTOTAL \$t 'Total' /FORMAT BLANK MISSING(' ') /TABLES (s1 + s2 + s3 + s4 + s5 + s6 + s7 + s8 + s9 + s10 + s11 + s12 + s13 + s14 + s15 + s16 + s17 + s18 + s19 + s20 + k1 + k2 + k3 + k4 + k5 + k6 + k7 + k8 + k9 + k10) BY (LABELS) + \$t /STATISTICS COUNT ((F5.0) 's') CPCT ((PCT7.1) '%') .
Resources	Elapsed Time
	0:00:00,11

	yanlış	doğru	Total
s	67	87	154
%	43,5%	56,5%	100,0%
s	72	82	154
%	46,8%	53,2%	100,0%
s	58	96	154
%	37,7%	62,3%	100,0%
s	60	94	154
%	39,0%	61,0%	100,0%
s	73	81	154
%	47,4%	52,6%	100,0%
s	86	68	154
%	55,8%	44,2%	100,0%
s	28	126	154
%	18,2%	81,8%	100,0%
s	65	89	154
%	42,2%	57,8%	100,0%
s	77	77	154
%	50,0%	50,0%	100,0%
s	92	62	154
%	59,7%	40,3%	100,0%
s	61	93	154
%	39,6%	60,4%	100,0%
s	67	87	154
%	43,5%	56,5%	100,0%
s	110	44	154
%	71,4%	28,6%	100,0%
s	125	29	154
%	81,2%	18,8%	100,0%
s	105	49	154
%	68,2%	31,8%	100,0%
s	73	81	154
%	47,4%	52,6%	100,0%
s	104	50	154
%	67,5%	32,5%	100,0%
s	104	50	154
%	67,5%	32,5%	100,0%
s	75	79	154
%	48,7%	51,3%	100,0%
s	70	84	154
%	45,5%	54,5%	100,0%
s	12	142	154
%	7,8%	92,2%	100,0%
s	13	141	154
%	8,4%	91,6%	100,0%
s	75	79	154
%	48,7%	51,3%	100,0%
s	132	22	154
%	85,7%	14,3%	100,0%
s	81	73	154
%	52,6%	47,4%	100,0%
s	66	88	154
%	42,9%	57,1%	100,0%
s	84	70	154
%	54,5%	45,5%	100,0%
s	57	97	154

%	37,0%	63,0%	100,0%
s	50	104	154
%	32,5%	67,5%	100,0%
s	21	133	154
%	13,6%	86,4%	100,0%

T-Test

Notes

Output Created	23-NOV-2003 12:28:55
Comments	
Input	Data
	Filter
	Weight
	Split File
	N of Rows in Working Data File
	154
Missing Value Handling	Definition of Missing
	Cases Used
Syntax	User defined missing values are treated as missing. Statistics for each analysis are based on the cases with no missing or out-of-range data for any variable in the analysis. T-TEST GROUPS=okul(1 2) /MISSING=ANALYSIS /VARIABLES=gtpuan ktpuan /CRITERIA=CIN(.95) .
Resources	Elapsed Time
	0:00:00,22

Group Statistics

	OKUL	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
GTPUAN	şehir	55	47,4545	15,92438	2,14724
	cumhuriyet	40	46,8750	21,71162	3,43291
KTPUAN	şehir	55	60,9091	16,91731	2,28113
	cumhuriyet	40	61,7500	17,95828	2,83945

T-Test

Notes

Output Created	23-NOV-2003 12:29:04
Comments	
Input	D:\tez\anketler\anlama düzeyi\7.sınıf sonuçlar.sav
Data	<none>
Filter	<none>
Weight	<none>
Split File	<none>
N of Rows in Working Data File	154
Missing Value Handling	User defined missing values are treated as missing.
Definition of Missing	Statistics for each analysis are based on the cases with no missing or out-of-range data for any variable in the analysis.
Cases Used	T-TEST GROUPS=okul(1 3) /MISSING=ANALYSIS /VARIABLES=gtpuan ktpuan /CRITERIA=CIN(.95) .
Syntax ..	
Resources	Elapsed Time 0:00:00,06

Group Statistics

	OKUL	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
GTPUAN	şehitler	55	47,4545	15,92438	2,14724
	gaffar	59	51,7797	20,83934	2,71305
	okkan				
KTPUAN	şehitler	55	60,9091	16,91731	2,28113
	gaffar	59	62,2034	18,48278	2,40625
	okkan				

Correlations

Notes

Output Created	23-NOV-2003 12:29:35
Comments	
Input	Data
	D:\tez\anketler\anlama düzeyi\7.sınıf sonuçlar.sav
	Filter
	Weight
	Split File
	N of Rows in Working Data File
	154
Missing Value Handling	Definition of Missing
	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used
	Statistics for each pair of variables are based on all the cases with valid data for that pair.
Syntax	CORRELATIONS
	/VARIABLES=gtpuan ktpuan
	/PRINT=TWOTAIL NOSIG
	/MISSING=PAIRWISE .
Resources	Elapsed Time
	0:00:00,05

Correlations

		GTPUAN	KTPUAN
GTPUAN	Pearson Correlation	1	,509(**)
	Sig. (2-tailed)	.	,000
	N	154	154
KTPUAN	Pearson Correlation	,509(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,000	.
	N	154	154

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Nonparametric Correlations

Notes

Output Created	23-NOV-2003 12:29:35
Comments	
Input	D:\tez\anketler\anlama düzeyi\7.sınıf sonuçlar.sav
Data	<none>
Filter	<none>
Weight	<none>
Split File	<none>
N of Rows in Working Data File	154
Missing Value Handling	User-defined missing values are treated as missing.
Cases Used	Statistics for each pair of variables are based on all the cases with valid data for that pair.
Syntax	NONPAR CORR /VARIABLES=gtpuan ktpuan /PRINT=BOTH TWOTAIL NOSIG /MISSING=PAIRWISE .
Resources	Elapsed Time Number of Cases Allowed 0:00:00,05 116508 cases(a)

a Based on availability of workspace memory

Correlations

			GTPUAN	KTPUAN
Kendall's tau_b	GTPUAN	Correlation Coefficient	1,000	,403(**)
		Sig. (2-tailed)	.	,000
		N	154	154
	KTPUAN	Correlation Coefficient	,403(**)	1,000
		Sig. (2-tailed)	,000	.
		N	154	154
Spearman's rho	GTPUAN	Correlation Coefficient	1,000	,525(**)
		Sig. (2-tailed)	.	,000
		N	154	154
	KTPUAN	Correlation Coefficient	,525(**)	1,000
		Sig. (2-tailed)	,000	.
		N	154	154

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Partial Corr

Notes

Output Created		23-NOV-2003 12:29:52
Comments		
Input	Data	D:\tez\anketler\anlama düzeyi\7.sınıf sonuçlar.sav
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	154
Syntax		PARTIAL CORR /VARIABLES= gtpuan ktpuan BY okul /SIGNIFICANCE=TWOTAIL /MISSING=LISTWISE .
Resources	Elapsed Time	0:00:00,00

--- PARTIAL CORRELATION COEFFICIENTS

Controlling for.. OKUL

	GTPUAN	KTPUAN
GTPUAN	1,0000 (0) P= .	,5091 (151) P= ,000
KTPUAN	,5091 (151) P= ,000	1,0000 (0) P= .

(Coefficient / (D.F.) / 2-tailed significance)

" , " is printed if a coefficient cannot be computed

8. Sınıflar Okuduğunu ve Dinlediğini Anlama Testi SPSS Verileri

Notes

Output Created		23-NOV-2003 13:55:08
Comments		
Input	Data	D:\tez\anketler\anlama düzeyi\8.sınıf sonuçlar.sav
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	156
Missing Value Handling	Definition of Missing	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	Statistics for each table are based on all the cases with valid data in the specified range(s) for all variables in each table.
Syntax		CROSSTABS /TABLES=okul BY s1 s2 s3 s4 s5 s6 s7 s8 s9 s10 s11 s12 s13 s14 s15 s16 s17 s18 s19 s20 s21 s22 s23 s24 s25 k1 k2 k3 k4 k5 k6 k7 k8 k9 k10 /FORMAT= AVALUE TABLES /CELLS= COUNT ROW .
Resources	Elapsed Time	0:00:00,17
	Dimensions Requested	2
	Cells Available	116508

OKUL * S1 Crosstabulation

			s1		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	30	24	54
		% within OKUL	55,6%	44,4%	100,0%
	cumhuriye t	Count	23	22	45
		% within OKUL	51,1%	48,9%	100,0%
	gaffar okkan	Count	27	30	57
		% within OKUL	47,4%	52,6%	100,0%
	Total	Count	80	76	156
		% within OKUL	51,3%	48,7%	100,0%

OKUL * S2 Crosstabulation

			s2		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	19	35	54
		% within OKUL	35,2%	64,8%	100,0%
	cumhuriye t	Count	22	23	45
		% within OKUL	48,9%	51,1%	100,0%
	gaffar okkan	Count	23	34	57
		% within OKUL	40,4%	59,6%	100,0%
	Total	Count	64	92	156
		% within OKUL	41,0%	59,0%	100,0%

OKUL * S3 Crosstabulation

			S3		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	20	34	54
		% within OKUL	37,0%	63,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	25	20	45
		% within OKUL	55,6%	44,4%	100,0%
	gaffar okkan	Count	22	35	57
		% within OKUL	38,6%	61,4%	100,0%
Total	Count	67	89	156	
	% within OKUL	42,9%	57,1%	100,0%	

OKUL * S4 Crosstabulation

			S4		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	26	28	54
		% within OKUL	48,1%	51,9%	100,0%
	cumhuriye t	Count	17	28	45
		% within OKUL	37,8%	62,2%	100,0%
	gaffar okkan	Count	28	29	57
		% within OKUL	49,1%	50,9%	100,0%
	Total	Count	71	85	156
		% within OKUL	45,5%	54,5%	100,0%

OKUL * S5 Crosstabulation

			S5		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	27	27	54
		% within OKUL	50,0%	50,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	30	15	45
		% within OKUL	66,7%	33,3%	100,0%
	gaffar okkan	Count	36	21	57
		% within OKUL	63,2%	36,8%	100,0%
Total	Count	93	63	156	
	% within OKUL	59,6%	40,4%	100,0%	

OKUL * S6 Crosstabulation

			S6		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	7	47	54
		% within OKUL	13,0%	87,0%	100,0%
	cumhuriyet	Count	6	39	45
		% within OKUL	13,3%	86,7%	100,0%
	gaffar okkan	Count	9	48	57
		% within OKUL	15,8%	84,2%	100,0%
Total	Count	22	134	156	
	% within OKUL	14,1%	85,9%	100,0%	

OKUL * S7 Crosstabulation

			S7		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	28	26	54
		% within OKUL	51,9%	48,1%	100,0%
	cumhuriyet	Count	19	26	45
		% within OKUL	42,2%	57,8%	100,0%
	gaffar okkan	Count	30	27	57
		% within OKUL	52,6%	47,4%	100,0%
	Total	Count	77	79	156
		% within OKUL	49,4%	50,6%	100,0%

OKUL * S8 Crosstabulation

			S8		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	24	30	54
		% within OKUL	44,4%	55,6%	100,0%
	cumhuriyet	Count	14	31	45
		% within OKUL	31,1%	68,9%	100,0%
	gaffar okkan	Count	26	31	57
		% within OKUL	45,6%	54,4%	100,0%
Total	Count		64	92	156
	% within OKUL		41,0%	59,0%	100,0%

OKUL * S9 Crosstabulation

			S9		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	15	39	54
		% within OKUL	27,8%	72,2%	100,0%
	cumhuriyet	Count	12	33	45
		% within OKUL	26,7%	73,3%	100,0%
	gaffar okkan	Count	9	48	57
		% within OKUL	15,8%	84,2%	100,0%
Total	Count		36	120	156
	% within OKUL		23,1%	76,9%	100,0%

OKUL * S10 Crosstabulation

			S10		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	23	31	54
		% within OKUL	42,6%	57,4%	100,0%
	cumhuriyet	Count	20	25	45
		% within OKUL	44,4%	55,6%	100,0%
	gaffar okkan	Count	32	25	57
		% within OKUL	56,1%	43,9%	100,0%
Total	Count		75	81	156
	% within OKUL		48,1%	51,9%	100,0%

OKUL * S11 Crosstabulation

			S11		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	6	48	54
		% within OKUL	11,1%	88,9%	100,0%
	cumhuriye t	Count	10	35	45
		% within OKUL	22,2%	77,8%	100,0%
	gaffar okkan	Count	13	44	57
		% within OKUL	22,8%	77,2%	100,0%
	Total	Count	29	127	156
		% within OKUL	18,6%	81,4%	100,0%

OKUL * S12 Crosstabulation

			s12		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	16	38	54
		% within OKUL	29,6%	70,4%	100,0%
	cumhuriye t	Count	16	29	45
		% within OKUL	35,6%	64,4%	100,0%
	gaffar okkan	Count	20	37	57
		% within OKUL	35,1%	64,9%	100,0%
	Total	Count	52	104	156
		% within OKUL	33,3%	66,7%	100,0%

OKUL * S13 Crosstabulation

			S13		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	27	27	54
		% within OKUL	50,0%	50,0%	100,0%
	cumhuriye t	Count	16	29	45
		% within OKUL	35,6%	64,4%	100,0%
	gaffar okkan	Count	35	22	57
		% within OKUL	61,4%	38,6%	100,0%
	Total	Count	78	78	156
		% within OKUL	50,0%	50,0%	100,0%

OKUL * S14 Crosstabulation

			S14		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	22	32	54
		% within OKUL	40,7%	59,3%	100,0%
	cumhuriye t	Count	23	22	45
		% within OKUL	51,1%	48,9%	100,0%
	gaffar okkan	Count	28	29	57
		% within OKUL	49,1%	50,9%	100,0%
	Total	Count	73	83	156
		% within OKUL	46,8%	53,2%	100,0%

OKUL * S15 Crosstabulation

			S15		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	9	45	54
		% within OKUL	16,7%	83,3%	100,0%
	cumhuriye t	Count	15	30	45
		% within OKUL	33,3%	66,7%	100,0%
	gaffar okkan	Count	7	50	57
		% within OKUL	12,3%	87,7%	100,0%
	Total	Count	31	125	156
		% within OKUL	19,9%	80,1%	100,0%

OKUL * S16 Crosstabulation

			S16		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	10	44	54
		% within OKUL	18,5%	81,5%	100,0%
	cumhuriye t	Count	11	34	45
		% within OKUL	24,4%	75,6%	100,0%
	gaffar okkan	Count	14	43	57
		% within OKUL	24,6%	75,4%	100,0%
	Total	Count	35	121	156
		% within OKUL	22,4%	77,6%	100,0%

OKUL * S17 Crosstabulation

			S17		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	17	37	54
		% within OKUL	31,5%	68,5%	100,0%
	cumhuriyet	Count	18	27	45
		% within OKUL	40,0%	60,0%	100,0%
	gaffar okkan	Count	26	31	57
		% within OKUL	45,6%	54,4%	100,0%
Total	Count		61	95	156
	% within OKUL		39,1%	60,9%	100,0%

OKUL * S18 Crosstabulation

			S18		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	22	32	54
		% within OKUL	40,7%	59,3%	100,0%
	cumhuriyet	Count	16	29	45
		% within OKUL	35,6%	64,4%	100,0%
	gaffar okkan	Count	20	37	57
		% within OKUL	35,1%	64,9%	100,0%
Total	Count		58	98	156
	% within OKUL		37,2%	62,8%	100,0%

OKUL * S19 Crosstabulation

			S19		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	28	26	54
		% within OKUL	51,9%	48,1%	100,0%
	cumhuriyet	Count	19	26	45
		% within OKUL	42,2%	57,8%	100,0%
	gaffar okkan	Count	37	20	57
		% within OKUL	64,9%	35,1%	100,0%
Total	Count		84	72	156
	% within OKUL		53,8%	46,2%	100,0%

OKUL * S20 Crosstabulation

			s20		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	21	33	54
		% within OKUL	38,9%	61,1%	100,0%
	cumhuriye t	Count	14	31	45
		% within OKUL	31,1%	68,9%	100,0%
	gaffar okkan	Count	35	22	57
		% within OKUL	61,4%	38,6%	100,0%
	Total	Count	70	86	156
		% within OKUL	44,9%	55,1%	100,0%

OKUL * S21 Crosstabulation

			S21		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	19	35	54
		% within OKUL	35,2%	64,8%	100,0%
	cumhuriyet	Count	17	28	45
		% within OKUL	37,8%	62,2%	100,0%
	gaffar okkan	Count	25	32	57
		% within OKUL	43,9%	56,1%	100,0%
	Total	Count	61	95	156
		% within OKUL	39,1%	60,9%	100,0%

OKUL * S22 Crosstabulation

			s22		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	17	37	54
		% within OKUL	31,5%	68,5%	100,0%
	cumhuriye t	Count	11	34	45
		% within OKUL	24,4%	75,6%	100,0%
	gaffar okkan	Count	28	29	57
		% within OKUL	49,1%	50,9%	100,0%
	Total	Count	56	100	156
		% within OKUL	35,9%	64,1%	100,0%

OKUL * S23 Crosstabulation

			S23		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	35	19	54
		% within OKUL	64,8%	35,2%	100,0%
	cumhuriye t	Count	37	8	45
		% within OKUL	82,2%	17,8%	100,0%
	gaffar okkan	Count	42	15	57
		% within OKUL	73,7%	26,3%	100,0%
	Total	Count	114	42	156
		% within OKUL	73,1%	26,9%	100,0%

OKUL * S24 Crosstabulation

			S24		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	32	22	54
		% within OKUL	59,3%	40,7%	100,0%
	cumhuriye t	Count	30	15	45
		% within OKUL	66,7%	33,3%	100,0%
	gaffar okkan	Count	36	21	57
		% within OKUL	63,2%	36,8%	100,0%
Total	Count	98	58	156	
	% within OKUL	62,8%	37,2%	100,0%	

OKUL * S25 Crosstabulation

			S25		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	25	29	54
		% within OKUL	46,3%	53,7%	100,0%
	cumhuriye t	Count	15	30	45
		% within OKUL	33,3%	66,7%	100,0%
	gaffar okkan	Count	36	21	57
		% within OKUL	63,2%	36,8%	100,0%
	Total	Count	76	80	156
		% within OKUL	48,7%	51,3%	100,0%

OKUL * K1 Crosstabulation

			K1		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	4	50	54
		% within OKUL	7,4%	92,6%	100,0%
	cumhuriye t	Count	2	43	45
		% within OKUL	4,4%	95,6%	100,0%
	gaffar okkan	Count	4	53	57
		% within OKUL	7,0%	93,0%	100,0%
	Total	Count	10	146	156
		% within OKUL	6,4%	93,6%	100,0%

OKUL * K2 Crosstabulation

			K2		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	1	53	54
		% within OKUL	1,9%	98,1%	100,0%
	cumhuriye t	Count	5	40	45
		% within OKUL	11,1%	88,9%	100,0%
	gaffar okkan	Count	2	55	57
		% within OKUL	3,5%	96,5%	100,0%
	Total	Count	8	148	156
		% within OKUL	5,1%	94,9%	100,0%

OKUL * K3 Crosstabulation

			K3		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	44	10	54
		% within OKUL	81,5%	18,5%	100,0%
	cumhuriye t	Count	34	11	45
		% within OKUL	75,6%	24,4%	100,0%
	gaffar okkan	Count	44	13	57
		% within OKUL	77,2%	22,8%	100,0%
	Total	Count	122	34	156
		% within OKUL	78,2%	21,8%	100,0%

OKUL * K4 Crosstabulation

			K4		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	2	52	54
		% within OKUL	3,7%	96,3%	100,0%
	cumhuriyet	Count	8	37	45
		% within OKUL	17,8%	82,2%	100,0%
	gaffar okkan	Count	3	54	57
		% within OKUL	5,3%	94,7%	100,0%
	Total	Count	13	143	156
		% within OKUL	8,3%	91,7%	100,0%

OKUL * K5 Crosstabulation

			K5		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	7	47	54
		% within OKUL	13,0%	87,0%	100,0%
	cumhuriyet	Count	12	33	45
		% within OKUL	26,7%	73,3%	100,0%
	gaffar okkan	Count	12	45	57
		% within OKUL	21,1%	78,9%	100,0%
Total	Count	31	125	156	
	% within OKUL	19,9%	80,1%	100,0%	

OKUL * K6 Crosstabulation

			K6		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	12	42	54
		% within OKUL	22,2%	77,8%	100,0%
	cumhuriye t	Count	2	43	45
		% within OKUL	4,4%	95,6%	100,0%
	gaffar okkan	Count	4	53	57
		% within OKUL	7,0%	93,0%	100,0%
	Total	Count	18	138	156
		% within OKUL	11,5%	88,5%	100,0%

OKUL * K7 Crosstabulation

			K7		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	16	38	54
		% within OKUL	29,6%	70,4%	100,0%
	cumhuriye t	Count	24	21	45
		% within OKUL	53,3%	46,7%	100,0%
	gaffar okkan	Count	26	31	57
		% within OKUL	45,6%	54,4%	100,0%
	Total	Count	66	90	156
		% within OKUL	42,3%	57,7%	100,0%

OKUL * K8 Crosstabulation

			K8		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	38	16	54
		% within OKUL	70,4%	29,6%	100,0%
	cumhuriye t	Count	28	17	45
		% within OKUL	62,2%	37,8%	100,0%
	gaffar okkan	Count	39	18	57
		% within OKUL	68,4%	31,6%	100,0%
Total	Count	105	51	156	
	% within OKUL	67,3%	32,7%	100,0%	

OKUL * K9 Crosstabulation

			K9		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	29	25	54
		% within OKUL	53,7%	46,3%	100,0%
	cumhuriye t	Count	29	16	45
		% within OKUL	64,4%	35,6%	100,0%
	gaffar okkan	Count	35	22	57
		% within OKUL	61,4%	38,6%	100,0%
	Total	Count	93	63	156
		% within OKUL	59,6%	40,4%	100,0%

OKUL * K10 Crosstabulation

			K10		Total
			yanlış	doğru	
OKUL	şehitler	Count	3	51	54
		% within OKUL	5,6%	94,4%	100,0%
	cumhuriye t	Count	2	43	45
		% within OKUL	4,4%	95,6%	100,0%
	gaffar okkan	Count	3	54	57
		% within OKUL	5,3%	94,7%	100,0%
	Total	Count	8	148	156
		% within OKUL	5,1%	94,9%	100,0%

Notes

Output Created		22-NOV-2003 22:33:36
Comments		
Input	Data	D:\tez\anketler\anlama düzeyi\8.sınıf sonuçlar.sav
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	156
Missing Value Handling	Definition of Missing	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	Statistics are based on all cases with valid data.
Syntax		FREQUENCIES VARIABLES=s1 s2 s3 s4 s5 s6 s7 s8 s9 s10 s11 s12 s13 s14 s15 s16 s17 s18 s19 s20 s21 s22 s23 s24 s25 k1 k2 k3 k4 k5 k6 k7 k8 k9 k10 oku1 /ORDER= ANALYSIS .
Resources	Elapsed Time	0:00:00,16
	Total Values Allowed	149796

Frequency Table 8. SINIFLAR

S1

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	79	50,6	51,0	51,0
	doğru	76	48,7	49,0	100,0
	Total	155	99,4	100,0	
Missing	System	1	,6		
Total		156	100,0		

S2

		Freque ncy	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	63	40,4	40,6	40,6
	doğru	92	59,0	59,4	100,0
	Total	155	99,4	100,0	
Missin g	System	1	,6		
Total		156	100,0		

S3

		Freque ncy	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlı ş	67	42,9	42,9	42,9
	doğru	89	57,1	57,1	100,0
	Total	156	100,0	100,0	

S4

		Freque ncy	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	69	44,2	44,8	44,8
	doğru	85	54,5	55,2	100,0
	Total	154	98,7	100,0	
Missin g	System	2	1,3		
Total		156	100,0		

S5

		Freque ncy	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlı ş	93	59,6	59,6	59,6
	doğru	63	40,4	40,4	100,0
	Total	156	100,0	100,0	

S6

		Freque ncy	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlı ş	22	14,1	14,1	14,1
	doğru	134	85,9	85,9	100,0
	Total	156	100,0	100,0	

s7

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	75	48,1	48,7	48,7
	doğru	79	50,6	51,3	100,0
	Total	154	98,7	100,0	
Missin g	System	2	1,3		
Total		156	100,0		

s8

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	60	38,5	39,5	39,5
	doğru	92	59,0	60,5	100,0
	Total	152	97,4	100,0	
Missin g	System	4	2,6		
Total		156	100,0		

s9

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlı ş	36	23,1	23,1	23,1
	doğru	120	76,9	76,9	100,0
	Total	156	100,0	100,0	

s10

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	68	43,6	45,6	45,6
	doğru	81	51,9	54,4	100,0
	Total	149	95,5	100,0	
Missin g	System	7	4,5		
Total		156	100,0		

s11

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	28	17,9	18,1	18,1
	doğru	127	81,4	81,9	100,0
	Total	155	99,4	100,0	
Missin g	System	1	,6		
Total		156	100,0		

S12

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	49	31,4	32,0	32,0
	doğru	104	66,7	68,0	100,0
	Total	153	98,1	100,0	
Missing	System	3	1,9		
Total		156	100,0		

S13

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	77	49,4	49,7	49,7
	doğru	78	50,0	50,3	100,0
	Total	155	99,4	100,0	
Missing	System	1	,6		
Total		156	100,0		

S14

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	72	46,2	46,5	46,5
	doğru	83	53,2	53,5	100,0
	Total	155	99,4	100,0	
Missing	System	1	,6		
Total		156	100,0		

S15

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	29	18,6	18,8	18,8
	doğru	125	80,1	81,2	100,0
	Total	154	98,7	100,0	
Missing	System	2	1,3		
Total		156	100,0		

S16

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	34	21,8	21,9	21,9
	doğru	121	77,6	78,1	100,0
	Total	155	99,4	100,0	
Missing	System	1	,6		
Total		156	100,0		

s17

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	59	37,8	38,3	38,3
	doğru	95	60,9	61,7	100,0
	Total	154	98,7	100,0	
Missing	System	2	1,3		
Total		156	100,0		

s18

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	56	35,9	36,4	36,4
	doğru	98	62,8	63,6	100,0
	Total	154	98,7	100,0	
Missing	System	2	1,3		
Total		156	100,0		

s19

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	81	51,9	52,9	52,9
	doğru	72	46,2	47,1	100,0
	Total	153	98,1	100,0	
Missing	System	3	1,9		
Total		156	100,0		

s20

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	68	43,6	44,2	44,2
	doğru	86	55,1	55,8	100,0
	Total	154	98,7	100,0	
Missing	System	2	1,3		
Total		156	100,0		

s21

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	55	35,3	36,7	36,7
	doğru	95	60,9	63,3	100,0
	Total	150	96,2	100,0	
Missing	System	6	3,8		
Total		156	100,0		

S22

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	48	30,8	32,4	32,4
	doğru	100	64,1	67,6	100,0
	Total	148	94,9	100,0	
Missin g	System	8	5,1		
Total		156	100,0		

S23

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	104	66,7	71,2	71,2
	doğru	42	26,9	28,8	100,0
	Total	146	93,6	100,0	
Missin g	System	10	6,4		
Total		156	100,0		

S24

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	92	59,0	61,3	61,3
	doğru	58	37,2	38,7	100,0
	Total	150	96,2	100,0	
Missin g	System	6	3,8		
Total		156	100,0		

S25

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış	70	44,9	46,7	46,7
	doğru	80	51,3	53,3	100,0
	Total	150	96,2	100,0	
Missin g	System	6	3,8		
Total		156	100,0		

K1

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlı ş	10	6,4	6,4	6,4
	doğru	146	93,6	93,6	100,0
	Total	156	100,0	100,0	

K2

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlı ş doğru	8	5,1	5,1	5,1
	Total	148	94,9	94,9	100,0
		156	100,0	100,0	

K3

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış doğru	121	77,6	78,1	78,1
	Total	34	21,8	21,9	100,0
		155	99,4	100,0	
Missin g	System	1	,6		
Total		156	100,0		

K4

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlı ş doğru	13	8,3	8,3	8,3
	Total	143	91,7	91,7	100,0
		156	100,0	100,0	

K5

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış doğru	30	19,2	19,4	19,4
	Total	125	80,1	80,6	100,0
		155	99,4	100,0	
Missin g	System	1	,6		
Total		156	100,0		

K6

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yanlış doğru	17	10,9	11,0	11,0
	Total	138	88,5	89,0	100,0
		155	99,4	100,0	
Missin g	System	1	,6		
Total		156	100,0		

K7

	Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
valid yanlış	66	42,3	42,3	42,3
doğru	90	57,7	57,7	100,0
Total	156	100,0	100,0	

K8

	Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
valid yanlış	104	66,7	67,1	67,1
doğru	51	32,7	32,9	100,0
Total	155	99,4	100,0	
Missin g Total	1	,6		
	156	100,0		

K9

	Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
valid yanlış	93	59,6	59,6	59,6
doğru	63	40,4	40,4	100,0
Total	156	100,0	100,0	

K10

	Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
valid yanlış	8	5,1	5,1	5,1
doğru	148	94,9	94,9	100,0
Total	156	100,0	100,0	

OKUL

	Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
valid şehitler	54	34,6	34,6	34,6
cumhuriy et	45	28,8	28,8	63,5
gaffar	57	36,5	36,5	100,0
okkan				
Total	156	100,0	100,0	

Tables

Notes

Output Created		22-NOV-2003 22:45:36
Comments		
Input	Data	D:\tez\anketler\anlama düzeyi\8.sınıf sonuçlar.sav
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	156
Syntax		<pre> TABLES /FTOTAL \$t 'Total' /FORMAT BLANK MISSING('.') /TABLES (s1 + s2 + s3 + s4 + s5 + s6 + s7 + s8 + s9 + s10 + s11 + s12 + s13 + s14 + s15 + s16 + s17 + s18 + s19 + s20 + s21 + s22 + s23 + s24 + s25 + k1 + k2 + k3 + k4 + k5 + k6 + k7 + k8) BY (LABELS) + \$t /STATISTICS COUNT ((F5.0) 's') CPCT ((PCT7.1) '%') . </pre>
Resources	Elapsed Time	0:00:00,27

	yanlış	doğru	Total
S	80	76	156
%	51,3%	48,7%	100,0%
S	64	92	156
%	41,0%	59,0%	100,0%
S	67	89	156
%	42,9%	57,1%	100,0%
S	71	85	156
%	45,5%	54,5%	100,0%
S	93	63	156
%	59,6%	40,4%	100,0%
S	22	134	156
%	14,1%	85,9%	100,0%
S	77	79	156
%	49,4%	50,6%	100,0%
S	64	92	156
%	41,0%	59,0%	100,0%
S	36	120	156
%	23,1%	76,9%	100,0%
S	75	81	156
%	48,1%	51,9%	100,0%
S	29	127	156
%	18,6%	81,4%	100,0%
S	52	104	156
%	33,3%	66,7%	100,0%
S	78	78	156
%	50,0%	50,0%	100,0%
S	73	83	156
%	46,8%	53,2%	100,0%
S	31	125	156
%	19,9%	80,1%	100,0%
S	35	121	156
%	22,4%	77,6%	100,0%
S	61	95	156
%	39,1%	60,9%	100,0%
S	58	98	156
%	37,2%	62,8%	100,0%
S	84	72	156
%	53,8%	46,2%	100,0%
S	70	86	156
%	44,9%	55,1%	100,0%
S	61	95	156
%	39,1%	60,9%	100,0%
S	56	100	156
%	35,9%	64,1%	100,0%
S	114	42	156
%	73,1%	26,9%	100,0%
S	98	58	156
%	62,8%	37,2%	100,0%
S	76	80	156
%	48,7%	51,3%	100,0%
S	10	146	156
%	6,4%	93,6%	100,0%
S	8	148	156
%	5,1%	94,9%	100,0%
S	122	34	156
%	78,2%	21,8%	100,0%

S	13	143	156
%	8,3%	91,7%	100,0%
S	31	125	156
%	19,9%	80,1%	100,0%
S	18	138	156
%	11,5%	88,5%	100,0%
S	66	90	156
%	42,3%	57,7%	100,0%
S	105	51	156
%	67,3%	32,7%	100,0%

T-Test

Notes

Output Created	22-NOV-2003 22:46:22
Comments	
Input	Data
	D:\tez\anketler\anlama düzeyi\8.sınıf sonuçlar.sav
	Filter
	Weight
	Split File
	N of Rows in Working Data File
	156
Missing Value Handling	Definition of Missing
	Cases Used
Syntax	User defined missing values are treated as missing. Statistics for each analysis are based on the cases with no missing or out-of-range data for any variable in the analysis. T-TEST GROUPS=okul(1 2) /MISSING=ANALYSIS /VARIABLES=gtpuan ktpuan /CRITERIA=CIN(.95) .
Resources	Elapsed Time
	0:00:00,11

Group Statistics

	OKUL	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
GTPUAN	şehitler cumhuriyeti	54	61,1111	16,45424	2,23914
KTPUAN	şehitler cumhuriyeti	45	59,4667	20,38895	3,03940
	şehitler cumhuriyeti	54	71,1111	10,40077	1,41537
	cumhuriyeti	45	67,5556	14,32664	2,13569

T-Test

Notes

Output Created	22-NOV-2003 22:47:02
Comments	
Input	Data
	D:\tez\anketler\anlama düzeyi\8.sınıf sonuçlar.sav
	Filter
	Weight
	Split File
	N of Rows in Working Data File
	156
Missing Value Handling	Definition of Missing
	User defined missing values are treated as missing.
	Cases Used
	Statistics for each analysis are based on the cases with no missing or out-of-range data for any variable in the analysis.
Syntax	T-TEST GROUPS=okul(1 3) /MISSING=ANALYSIS /VARIABLES=gtpuan ktpuan /CRITERIA=CIN(.95) .
Resources	Elapsed Time
	0:00:00,06

Group Statistics

	OKUL	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
GTPUAN	şehitler	54	61,1111	16,45424	2,23914
	gaffar	57	54,8070	19,28678	2,55460
	okkan				
KTPUAN	şehitler	54	71,1111	10,40077	1,41537
	gaffar	57	69,8246	15,75382	2,08664
	okkan				

Correlations

Notes

Output Created	22-NOV-2003 22:47:22
Comments	
Input	Data
	D:\tez\anketler\anlama düzeyi\8.sınıf sonuçlar.sav
	Filter <none>
	Weight <none>
	Split File <none>
	N of Rows in Working Data File 156
Missing Value Handling	Definition of Missing
	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used
	Statistics for each pair of variables are based on all the cases with valid data for that pair.
Syntax	CORRELATIONS
	/VARIABLES=gtpuan ktpuan
	/PRINT=TWOTAIL NOSIG
	/MISSING=PAIRWISE .
Resources	Elapsed Time 0:00:00,05

Correlations

		GTPUAN	KTPUAN
GTPUAN	Pearson Correlation	1	,430(**)
	Sig. (2-tailed)	.	,000
	N	156	156
KTPUAN	Pearson Correlation	,430(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,000	.
	N	156	156

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Nonparametric Correlations

Notes

Output Created	22-NOV-2003 22:47:23
Comments	
Input	Data
	D:\tez\anketler\anlama düzeyi\8.sınıf sonuçlar.sav
	Filter <none>
	Weight <none>
	Split File <none>
	N of Rows in Working Data File 156
Missing Value Handling	Definition of Missing
	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used
	Statistics for each pair of variables are based on all the cases with valid data for that pair.
Syntax	NONPAR CORR /VARIABLES=gtpuan ktpuan /PRINT=BOTH TWOTAIL NOSIG /MISSING=PAIRWISE .
Resources	Elapsed Time 0:00:00,11
	Number of Cases Allowed 116508 cases(a)

a Based on availability of workspace memory

Correlations

			GTPUAN	KTPUAN
Kendall's tau_b	GTPUAN	Correlation Coefficient	1,000	,325(**)
		Sig. (2-tailed)	.	,000
		N	156	156
	KTPUAN	Correlation Coefficient	,325(**)	1,000
		Sig. (2-tailed)	,000	.
		N	156	156
Spearman's rho	GTPUAN	Correlation Coefficient	1,000	,414(**)
		Sig. (2-tailed)	.	,000
		N	156	156
	KTPUAN	Correlation Coefficient	,414(**)	1,000
		Sig. (2-tailed)	,000	.
		N	156	156

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Partial Corr

Notes

Output Created		22-NOV-2003 22:47:45
Comments		
Input	Data	D:\tez\anketler\anlama düzeyi\8.sınıf sonuçlar.sav
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	156
Syntax		PARTIAL CORR /VARIABLES= gtpuan ktpuan BY oku1 /SIGNIFICANCE=TWOTAIL /MISSING=LISTWISE .
Resources	Elapsed Time	0:00:00,00

--- PARTIAL CORRELATION COEFFICIENTS

Controlling for..	OKUL	
	GTPUAN	KTPUAN
GTPUAN	1,0000 (0) P= .	,4289 (153) P= ,000
KTPUAN	,4289 (153) P= ,000	1,0000 (0) P= .

(Coefficient / (D.F.) / 2-tailed Significance)

" , " is printed if a coefficient cannot be computed

Notes

Output Created	22-NOV-2003 22:48:00
Comments	
Input	Data
	Filter
	Weight
	Split File
	N of Rows in Working Data File
	156
Missing Value Handling	Definition of Missing
	Cases Used
	User-defined missing values are treated as missing.
	Statistics are based on cases with no missing values for any variable used.
Syntax	PROXIMITIES gtpuan ktpuan /VIEW=CASE /MEASURE= EUCLID /STANDARDIZE= NONE .
Resources	Elapsed Time
	Workspace
	Bytes
	0:00:00,28
	100488

T-Test

Notes

Output Created	23-NOV-2003 13:28:28
Comments	
Input	Data
	Filter
	Weight
	Split File
	N of Rows in Working Data File
	466
Missing Value Handling	Definition of Missing
	Cases Used
	User defined missing values are treated as missing.
	Statistics for each analysis are based on the cases with no missing or out-of-range data for any variable in the analysis.
Syntax	T-TEST GROUPS=sınıf(1 3) /MISSING=ANALYSIS /VARIABLES=gtpuan ktpuan /CRITERIA=CIN(.95) .
Resources	Elapsed Time
	0:00:00,11

Group Statistics

	SINIF	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
GTPUAN	6. sınıf	156	44,1538	17,96274	1,43817
	8. sınıf	156	58,3333	18,77793	1,50344
KTPUAN	6. sınıf	156	76,1538	19,88553	1,59212
	8. sınıf	156	69,6154	13,67289	1,09471

T-Test

Notes

Output Created	23-NOV-2003 13:28:38
Comments	
Input	Data
	D:\tez\anketler\anlama düzeyi\sınıf karşılaştırmaları.sav
	<none>
	<none>
	<none>
	466
Missing Value Handling	Definition of Missing
	User defined missing values are treated as missing.
	Statistics for each analysis are based on the cases with no missing or out-of-range data for any variable in the analysis.
Syntax	T-TEST GROUPS=sınıf(1 2) /MISSING=ANALYSIS /VARIABLES=gtpuan ktpuan /CRITERIA=CIN(.95) .
Resources	Elapsed Time
	0:00:00,11

Group Statistics

	SINIF	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
GTPUAN	6. sınıf	156	44,1538	17,96274	1,43817
	7. sınıf	154	48,9610	19,47577	1,56940
KTPUAN	6. sınıf	156	76,1538	19,88553	1,59212
	7. sınıf	154	61,6234	17,69276	1,42572

